

Golden State Realty **JASSI GILL**
Broker/Owner

Listing and Selling Homes
From San Jose to Sacramento

Ph:510-304-9292
Refinance Now
@ZERO COST
Call Sukhi Gill:510-207-9067
CA DRE Lic.#01180969

CA DRE#00966763

Law Office of M Vivek Malik

Toll free no 866-424-4000
www.usa.immigrationlaw.com

ACCOMPLISHED
IMMIGRATION Attorneys
Help FAMILIES REUNITE in the US
Our Global & Nationwide Services in the field of U.S. Immigration & Nationality law

M Vivek Malik

Business immigration & worksite compliance
Family & general immigration
Naturalization & citizenship
Removal defense & waivers

ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ
ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰੋ

Certified Insurance Agent **Global Green**
INSURANCE AGENCY

ਹੈਲਥ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ:510-487-1000
MANN@GGIABA.COM
Mann Insurance Brokers Inc.
4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

Twenty-Third Year of Publication ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 23, Issue 16, April 16, 2022 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਤਿੱਖੀ

ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭਖਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਅਤੇ ਧੜੇਬੰਦੀ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਖਿਲਾਫ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਵਤਿੰਗ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖਤ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵੀ ਉਹੀ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਖਰਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਉਧਰ, ਹਾਈਕਮਾਨ ਇਸ ਕਲੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਨੀ ਔਕੀ ਜਾਪ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਾਗੀ ਸੁਰਾਂ ਅਲਾਪਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਰਜੀਤ ਧੀਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਧੀਮਾਨ ਨੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਵਤਿੰਗ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹਣ ਲਈ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖਤ ਨੂੰ 'ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ' ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਉਠ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ

ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈਕਮਾਨ ਕੋਲ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖਤ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਖਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਟਵੀਟ ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਖਤ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਸੁਨੀਲ ਜਾਖਤ ਨੂੰ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਘੇਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਹਾਈਕਮਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੱਥੋਂ ਗੁਆ ਲਿਆ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵੀ 'ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ' ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਚੁੱਪ ਹੀ ਵੱਟ

ਲਈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੁਣ ਧੀਮਾਨ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਲੱਡੂ ਵੰਡਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਿੱਧੂ ਵੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੀ ਘੂਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ 'ਆਦਤ' ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਧੜੇਬੰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਧਰਨਾ ਉੱਤੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੇ ਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਭਿੜ ਗਏ। ਬਰਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਡਰਾਮੇਬਾਜ਼ ਤੱਕ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚਾ ਮੁੜ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਲੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਖਤ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਟੀਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਨਵੀਂ ਕਤਾਰਬੰਦੀ ਖੜ੍ਹੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਨਵੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਕਲੇਸ਼ ਤੇ ਗੁੱਟਬੰਦੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਸੁਖਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਾਜਵਾ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਅਣਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਮਾਝਾ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਮਾਨ ਦਿਵਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਝਾ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਡਟੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਾਜਵਾ ਵੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣੇ ਰਹਿਣ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭਖ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਕਿਸ ਹੈਸੀਅਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬ ਤਲਬੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਕਾਲੀਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਦਿਆ ਜਾਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਆਗੂ ਹੁਣ ਸਿੱਧੂ ਮੁਸ਼ੇਵਾਲਾ ਦੇ ਗੀਤ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਲੁਕਣ। ਇਕ ਗੀਤ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਸ ਸਮਰੱਥਾ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਤੁਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਗਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਲਵੇ। ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਡਰ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਵਰਗੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬਕਾ ਕੇ ਹਸਤਾਖਰ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Harmit Toor
Your Realtor® For Life!

Help you Buy or Sell:
◆ Residential Property
◆ Commercial property
◆ Business Opportunity

Financing:
◆ Residential Loans
◆ Commercial Loans
◆ SBA Loans
Commercial Leasing

2015-19 Awarded
Grand Master
Achievement
Club Certificate

BEB
BAY EAST
BROKERS
EQUAL HOUSING
OPPORTUNITY

Ph: 925-202-7027
HDtoor@gmail.com
WWW.BayEastBrokers.Com

Raja SWEETS & CATERING
AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS
ਬੇਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੇ ਚਾਹਵਾਂ

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Fresh Sweets, Snacks & Food
Catering with Portable Tandoor
for up to 10000 guests
Lunch - Dinner - Take Out - Banquets

Items Serving:
• All kinds of Sweets
• Snacks & Food
• Chaat & Tikki Stall
• Pani Pooi Stall
• Bheji Pooi / Pav Bhaji
• Falooda Kullfi

Catering Services:
• Wedding Ceremonies
• Receptions
• Birthday Parties
• Religious Gatherings
• Corporate Events
• Picnics / Bar-b-que

Additional Services:
• Warmers
• Chaffing Dishes
• China & Silverware
• Linen Rental
• Waiters & Bartenders

31852 Alhambra Blvd, Union City CA 94087 Ph. (510) 488-9130 Fax (510) 488-9111
1275 W Wilton Ave, Hayward CA 94542 Ph. (510) 264-9380 Fax (510) 264-9348

Call Malkhan Bains or Ravinder Singh For Your Next Party
1-866-FOR-RAJA (367-7252)
www.RajaSweets.com

GLOBAL TRUCK PERMITS
17 years of experience

Services

- We do Same day IRP Plates
- Truck Permits
- New company
- Truck ELD
- Trucking compliance

Rajinder Singh

159 D'Arcy Pkwy, Lathrop, CA 95330
Phone: 209 636 0880

XPressCargo

Tel.: 317-426-5410

Ext. 2001 & 2403

100% ਓਨਰ ਆਪਰੇਟਰ ਕੰਪਨੀ

Pay Every Week

Pay Single 60 Cent + Team 70 Cent

100% OWNER OPERATOR COMPANY

**IN TO MI BACK TO IN OR IN TO OH TO LOUISVILLE
KY/BOWLING KY BACK TO IN (EVERYDAY HOME)**

ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੱਕੇ ਰੀਫਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈ ਵੈਨ ਦੇ ਲੋਡ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਡ Same Location ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

- ਫਿਊਲ ਐਡਵਾਂਸ ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ
- ਸਾਰੇ ਲੰਪਰ ਫੀਸ ਕੰਪਨੀ ਪੇ ਕਰੇਗੀ ।
- ਟਰੱਕ ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ
- ਟਰੱਕ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡੈਮੇਜ ਇੰਸੂਰੈਂਸ
- ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਰੈਂਟਲ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ
- ਟਾਇਰਾਂ ਅਤੇ Oil Change ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਸਕਾਉਂਟ

ਅਸੀਂ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਟੈਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

CA >> IN, OH, KY, PA, MD, VA
IN >> KS, TN, WI, MI, KY, IL, GA

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੱਕ ਪੱਕੇ ਲੋਡ ਹਨ

ਅਸੀਂ 2016 ਅਤੇ 2017 ਦੇ USED ਟਰੱਕ ਵੀ ਸੇਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Hiring Owner Operators and Drivers

ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ਼ੀਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ।

2330 Enterprise Park Dr., Indianapolis, IN 46218

Online Application @ www.xpresscargoinc.com

ਸਿੰਗਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਵੀਕਲੀ ਹੋਮ

ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ 24/7 ਘੰਟੇ ਰਿਪੋਅਰ ਸ਼ਾਪ ਖੁੱਲੀ ਹੈ

ਧਾਰਮਿਕ ਕਿਤਾਬ 'ਮਨ ਖੋਜਿ ਮਾਰਗ' ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਸਿਆਟਲ (ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਮਾਰਗ ਐਬਰਨ (ਸਿਆਟਲ) ਵਿਖੇ ਭਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ

ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਜੇ ਬੀ ਸਿੰਘ,

ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕਿਤਾਬ 'ਮਨ ਖੋਜਿ ਮਾਰਗ' ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ। ਲੇਖਕ ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਲੱਖਣ ਕਾਰਜਾਂ ਸੱਚ, ਅਨੁਘਟਤਾ ਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਬਲਿਹਾਰ ਸਿੰਘ ਲਹਿਲ, ਸਕੱਤਰ ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗੋਕੇ, ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਤਰਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸੇਮ ਵਿਰਕ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ 21 ਨੂੰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ 400 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਆਰੰਭ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਸਬੰਧੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 21 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ ਚੌਥੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲੀ ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ, ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ 21 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ 19 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਿਲ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਭੋਗ 21 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। 20 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸੋਦਰਿ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਿਲ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨਗੇ। 21 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਹੋਵੇਗਾ। 21 ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Homeopathicvibes

Harminder Singh Gill

Homeopathic Consultant and Practitioner
D.H.M.S.; B.C.I.H
(Ex Homeopathic Medical officer Punjab)

Now we have two locations:
940 E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087
39039 Paseo Padre Pkwy, Suite# 209 (upstairs), Fremont, CA 94538

Fax: (408)737-7102 www.homeopathicvibes.com

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕੋਠੀ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਪਟਿਆਲਾ ਰੋਡ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬਣੀ 400 ਗਜ਼ ਦੀ ਕੋਠੀ (ਈਸਟ ਫੇਸਿੰਗ) ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ/ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ, ਜਿਸਦੇ ਦੋਨੋ ਪਾਸੇ ਸੜਕ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਵਿਕਾਊ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 001+847-359-0746
224-422-4773 (Whatsapp)

ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਜੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਫੋਨ (408) 687-1899

Gurdip Singh Sandhu

Homeopathic Practitioner/Consultant Since 1973
DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEh.- India

Well Experienced as:

Director, Principal, Professor and Chief Medical Officer in Medical Colleges and Hospitals of Punjab (India)
Practice Under State of California Act SB 577
EX Member: The California Homeopathic Society
National Center For Homeopathy- USA

Live on Jas TV

Saturday 9:30AM and Sunday 4PM (Pacific Time)

7021 Village Park Way, Dublin, CA 94568

Gurdip Singh Sandhu

Email:
Homeomedicine@yahoo.com

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਲੈਬਰੋਪ

ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

SAME DAY

ਲਾਇਸੰਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ

DPF Cleaning ਅਤੇ Baking

ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

STOCKTON ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ALIGNMENT SHOP

- 3 Axle Alignment \$199
- Trailer Alignment \$150

Grand Opening

Special Price for Truck Wash

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ STOCKTON ਵਿਚ

HIGHWAY 4 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ

1950 E Miner Ave.
Stockton, CA 95205

Ph: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

www.globalmultiservices.com info@globalmultiservices.com

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 500+ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੰਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿਚ ਛਪੀ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ 'ਹਸੰਦਿਆਂ ਖੇਲੰਦਿਆਂ' ਦਾ ਸਨਮਾਨ

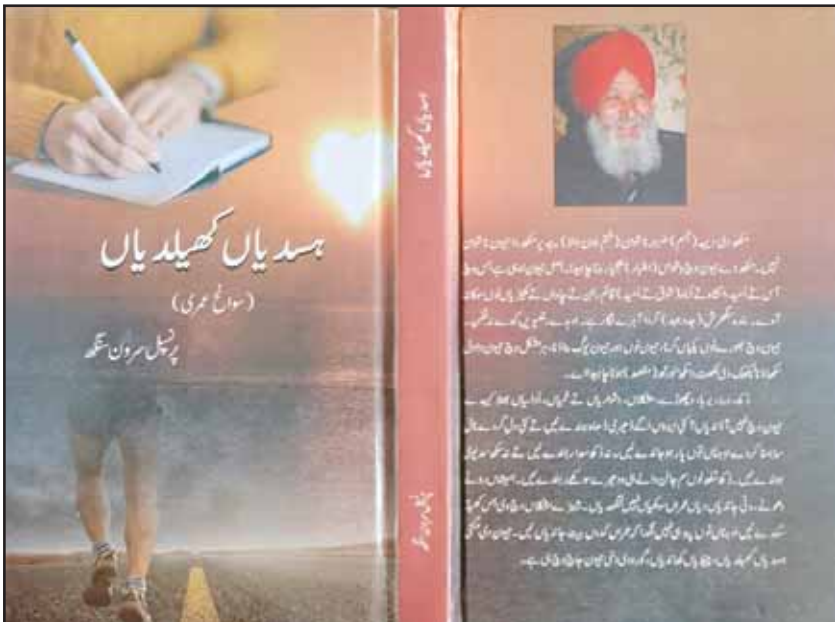
ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ 'ਚ ਛਪੀ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ 'ਹਸੰਦਿਆਂ ਖੇਲੰਦਿਆਂ' ਨੂੰ ਗੁਲਸ਼ਨ ਅਦਬ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਸੰਤ ਨਗਰ, ਲਾਹੌਰ ਨੇ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ 312 ਪੰਨੇ ਸਨ, ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿਚ 304 ਸਫ਼ੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ 'ਚ ਛਪਣ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਆਸ਼ਿਕ ਰਹੀਲ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਧਨੰਤਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ। ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿਚ ਛਪੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ 2021 'ਚ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਭੋਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਅਦਬੀ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ। ਇਹ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਲਾ! ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਉਸਰਨ ਤੇ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਵਧੇ ਫੁੱਲੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲੀ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਹੈ। ਕਾਸ਼! ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ

ਮੀਡੀਅਮ ਬਣੇ। ਇੰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਸਿੱਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਤੇ ਪਖਤੂਨਾਂ ਨੂੰ ਪਸ਼ਤੋ

ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਜਿੰਨੀ ਸੌਖੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਬੋਲੀ ਬਣ ਸਕਦੀ

ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਲੀਮ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਸੌਖਿਆਂ ਸਿੱਖ ਸਕਣਗੇ।

ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਸਹੀ ਥਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੋਂ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਹੌਰ ਹੈ।

ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਲਾਪ 14 ਮਈ ਨੂੰ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਲਾਪ ਸਮਾਗਮ ਇਸ ਵਾਰ 14 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਸਿਗਨੇਚਰ ਬੈਕਕ੍ਰਿਟ ਹਾਲ, 415 ਈ. ਨੌਰਥ ਅਵੈਨਿਊ, ਲੈਬਰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮੀ 6 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਤਕੀ ਮਿਲਾਪ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਬੁਲਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਕਈ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਕਲਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣ ਲਈ 30 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਲਈ ਵਕਤ-ਵੰਡ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਲਾਪ 2003 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਖਾਸ ਤਵੱਜੋਂ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਵੰਡ ਦਾ ਦਰਦ ਅਜੇ ਤੱਕ ਰਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਚਪਨ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ

ਵਿਚ ਜਾ ਢੁੱਕਦੇ ਸਨ ਜਿਥੋਂ ਉਹ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ, ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਣਾਅ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਆਣ-ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਸੂਰਤ ਦੇ ਮੰਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਸੋਚ ਆਈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਵੱਖ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ਛੱਡੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਉਂ, ਪਹਿਲੇ ਮਿਲਾਪ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਪੱਗ-ਵਟ ਭਰਾ ਬਣ ਗਏ। ਇਹ ਸਾਂਝ ਹੁਣ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ 4-5 ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਉਸ ਉਤੇ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਵਧੀਆ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਇਹ ਨੁਕਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੋੜਿਆ

ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਿਸਾਲੀ ਲੇਖਕ ਜਿਵੇਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਾਰੇ ਝਾਤ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਡਰਾਮਾ ਵੀ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ 'ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਕਲੱਬ' ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਹ ਬਾਰੇ ਖੇਡੇ ਡਰਾਮੇ ਵਿਚ ਸਿਖਰਾਂ ਛੋਹੀਆਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਮਿੱਟ ਛਾਪ ਛੱਡ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ. ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਪਲੇਠੀ ਕਿਤਾਬ 'ਦਿ ਲੋਸਟ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਫ ਸਿੱਖਜ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਨਾਮਵਰ ਪੰਜਾਬੀ ਹਸਤੀਆਂ, ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਕਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਾਜਿਦ ਚੌਧਰੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 773-213-3775, ਭਾਇਆ ਜੀ ਗੁਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 815-401-8566 ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਰਿਆਜ਼ ਬਾਬਰ ਨੂੰ 630-740-1451 'ਤੇ ਜਾਂ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ ਨੂੰ ਈਮੇਲ basatit@aol.com 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

'ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਸਮਾਗਮ' 15 ਤੋਂ

ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ 15 ਤੋਂ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ 400ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ 'ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਸਮਾਗਮ' ਸੁਰਤਾਲ, ਤਾਲਕਟੌਰਾ ਗਾਰਡਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਕੀਰਤਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਆਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਸਾਬਣਾਂ ਦਾ ਜਥਾ, ਨੀਲੋ ਖਾਨ ਕੱਵਾਲ, ਸ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ, 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਮਧੁਪ ਮਧੁਗਲ, ਡਾ. ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਤਾ ਪੰਡਿਤ, ਭਾਈ ਨਵਜੋਧ ਸਿੰਘ ਹਰੀਕੇ ਅਤੇ ਘਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਗੇ।

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ 42 ਸਾਲਾ 5'4", ਵਧੀਆ ਨੌਕਰੀ, ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਤਲਾਕਸੂਦਾ ਲੜਕੀ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਵਧੀਆ ਸਥਾਪਿਤ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 45 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਬੱਚੇ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚਾਹਵਾਨ 540-479-0603 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। 6-9

Ramgharia, Sikh family looking for USA or CANADA green card or PR holder match for their 1988 born 5'4" msc fashion designer beautiful daughter working as professor in Barnala (Punjab). Caste no bar. Please Contact us at: USA 2699061331 or India no. 9646206393 6-9

Ravidasia, Sikh Punjabi family looking for USA citizen, Green card holder, H1 or Work permit match for their USA citizen (vegetarian) Daughter, 36 years, 5'2" working, Lives in Streamwood, IL, Grew up in India. Please Contact us at: 8583665909 and e-mail us at zor92126@yahoo.com

Looking for a suitable Ramgarhia Sikh Dhiman match for our beautiful daughter (green card holder), 28 years, 5' 7", MSC - Physics (India), and licensed paraprofessional educator, residing in Chicago area. Please contact: manpreets1211@gmail.com

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Sikh Kamboj family looking for Well educated girl for their B.Com, 29, 5'10" son, well settled (2 stores), Own home in Arkansas. Mom, dad & brother live in India. Contact us at: 417-846-3741

ਸਿੱਖ ਕੰਬੋਜ 29 ਸਾਲਾ 5'10", ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਸਥਾਪਿਤ, ਆਪਣਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਕਰਦੇ ਬੀ. ਕਾਮ ਲੜਕੇ ਲਈ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ, ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਹੈ। ਚਾਹਵਾਨ 417-846-3741 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। apr16- may16

Ravidasia Sikh Boy 27, 5'6" Data Analyst at Optum, part of United Health Group. Working and living in Chicago suburbs with elder brother, looking for a suitable match. Qualification: Master's degree in Industrial Engineering from New Jersey Institute of Technology, NJ and Bachelor's in Mechanical Engineering from Thapar University, Patiala, India. Contact us at: 12-909-3827 and bipinloi07@gmail.com 16-19

Sikh Ramgarhia family Looking for a simple Punjab Girl (21-28) in the USA or Canada for thier 28, 5'9" son. Masters Degree in Electrical Engineering. Working in the Automotive Industry. Please contact us at: MSLally1958@gmail.com" 14-17

Jatt Sikh family Looking for a U.S. Citizen or Green Card holder match for their U.S. Citizen, 28, 5'10" son, living in Maryland, USA. Majored in Information Systems, Currently working. Please contact us at deolsunny16@gmail.com 13-16

31 ਸਾਲਾ ਜੱਟ ਸਿੱਖ, 6" ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਲੜਕੇ ਲਈ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਲਾਕਸੂਦਾ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਤ -ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਚਾਹਵਾਨ 779-861-3770 ਜਾਂ b.singh815.bs@gmail.com 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। feb-apr

Suitable match for Tonk-Kshatriya turbanator, trimmed Beard sikh boy 29, 5'10". Qualification B Tech IT, H1B Visa holder. Residing in San Jose (California). US Resident/Work Permit girl preferred. Caste No Bar. Please Contact us at: 90852-81759 jan-mar

Suitable match for Ramgarhia sikh boy. 5'8" 1993 born. Qualification BBA Finance & Accounting. MS in Information System Management from US university. Please contact us at 713-594-3233 and email us at Ranbir60@yahoo.com. Dec-Mar

Jatt Sikh family in search of an outgoing, educated, family-oriented, health/fitness-minded match for their son, 31, tall, handsome, clean shaven, never married, private school educated, athletic, US born and financially secure business executive. Contact GurdeepMidwestUSA@outlook.com or message at 513-212-6478 (will respond to all).

ਹੈਲਪਰ, ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ ਅਤੇ ਸਰਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਔਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਹੈਲਪਰ ਸਰਵਰ ਤੇ ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ:

316-305-1818 ਜਾਂ 316-518-5382

E-Mail: Bayleafaustin@gmail.com

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਐਚ-4 ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਐਚ-4 ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਬਿਨਾਂ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਇਕ ਬਿੱਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ

ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸਣੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਮਦਦ

ਅਮਰੀਕਾ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 12 ਫੀਸਦ ਵਧੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 2021 ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ 12 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਚੀਨੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅੱਠ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚੋਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੀਨੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਮਿਲੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਐਚ-1ਬੀ, ਐਚ-2ਏ, ਐਚ-2ਬੀ ਤੇ ਐਚ-3 ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ (ਪਤੀ-ਪਤਨੀ) ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਐਚ-4 ਵੀਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਐਚ-4 ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਿਖਰਲੇ ਮਾਹਿਰ ਹਨ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਿੱਲ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕੈਰੋਲਿਨ ਬੋਰਡੇਕਸ ਤੇ ਮਾਰੀਆ ਐਲਵੀਰਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਐਚ-4 ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਦਾ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਸਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਹੁਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਆਉਣਗੇ: ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੋਹਿਤ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਟੈਕਨੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਐਮ.ਆਰ.ਐਸ.ਪੀ.ਟੀ.ਯੂ.) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ।

ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਸੂਬੇ 'ਚੋਂ ਹੁਨਰ ਦੀ ਹਿਜਰਤ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਉਲੀਕੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਆਉਣਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ

ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਨਅਤ ਪੱਖੀ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਮੰਗਦਿਆਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੋਹਿਤ ਨੇ 'ਬੋਲੋ ਸੋ ਨਿਹਾਲ' ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੈਕਨਾਲੋਜਿਸਟ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਲ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਖਾਲੇ, ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਤਲਾਸ਼ਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਨੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਰਗੇ ਵੱਕਾਰੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਕਨਾਲੋਜਿਸਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਲੱਭਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਉੱਦਮਤਾ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਲਈ ਉਸਾਰੂ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਕਤਲ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਇਥੇ ਸਬਵੇਅ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗੇਟ ਕੋਲ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ 21 ਸਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਾਰਤਿਕ ਵਾਸੁਦੇਵ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਗਾਜੀਆਬਾਦ (ਯੂਪੀ) ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਕੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਉੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕਾਰਤਿਕ ਦੀ

ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਹੋ ਗਈ। ਲੁਟੇਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਨ ਮਗਰੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਸੇਂਟ ਜੇਮਜ਼ ਟਾਊਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਰਬੋਰਨ ਟੀ.ਟੀ.ਸੀ. ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗਲੇਨ ਰੋਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਵਾਸੁਦੇਵ ਨੂੰ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਪੁਲਿਸ ਸਰਵਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਸੁਦੇਵ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਮਗਰੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ।

ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੇਵੇ ਆਪ ਸਰਕਾਰ: ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘੂ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ: ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਾ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸੱਤ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਹਰਾਹ ਨੰਬਰ-54 (ਬਠਿੰਡਾ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਨੂੰ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘੂ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ, ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਸਬੰਧੀ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਮਾਨ ਨਾਲ ਖੜਨਗੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

'ਆਪ' ਦੇ ਕੌਮੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਜੀਦਾ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੜਤਾਲਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਜੀਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਏ।

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਰਨੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਤ ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਥਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਾਂਡ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਸਿਆਸਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਓਟਾਰੀਓ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨਾਲ ਵਰਚੁਅਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਦੁਵੱਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਓਟਾਰੀਓ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੱਗ ਫੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁੱਭ ਇਛਾਵਾਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ।

ਮਾਨ ਨੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਸਦੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਗਲਾ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਵਰਚੁਅਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਧਾਇਕ ਪਰਮ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਭਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆ (ਮੰਤਰੀ), ਨੀਨਾ ਤਾਂਗਤੀ,

ਦੀਪਕ ਅਨੰਦ, ਅਮਰਜੀਤ ਸੰਧੂ ਮੁੱਖ ਸਨ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵਤਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਥਕ ਹੱਲ ਦੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਸੁਝਾਈਆਂ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੁਣ ਜਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਬੜਾ ਕੁਝ ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਵੱਲਾ ਸਹਿਯੋਗ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਤੇਜ ਕਰੇਗਾ, ਉੱਥੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਉਦਾਹਰਣ ਵੀ ਬਣੇਗਾ।

ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਹੱਥ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਮਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸਿਆਸੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਨ ਆਸ਼ੂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੇਸੀ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਨੇ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਕਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਚੱਬੇਵਾਲ ਤੋਂ

ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਚੱਬੇਵਾਲ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਨੇਤਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ 7 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਖਿਲਾਫ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਫੁੱਟ ਜਗ-ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਅਤੇ ਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਭਿੜ ਗਏ ਸਨ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਵੀ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ 9 ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਅੱਤਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 9 ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਚ ਕੋਤਾਹੀ ਵਰਤਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਰੇਂਜ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਤਿੰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਅਤੇ 8 ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਾਣਾ ਦਾਖਾ ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਬਾਣਾ ਜੋਧਾਂ ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਿਸ ਲਾਈਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਣਾ ਖੰਨਾ ਸਿਟੀ-2 ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੌਹਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਣਾ ਖੰਨਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਬੰਗਾ ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਾਣਾ ਰਾਹੋਂ ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਣਾ ਬਲਾਚੌਰ ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Punjab Times

Established in 2000
22nd Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Amrit Pal Kaur

Our Columnists

Gurbakhsh Singh Bhandal

Baljit Basi

Buta Singh

Tarlochan Singh Dupalpur

Major Kular

California:

Shiara Dhindsa

Photographer

661-703-6664

Sacramento

Gurbarinder Singh Raja

916-533-2678

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ

ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 105 ਡਾਲਰ

ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 475 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਵਿਸਾਖੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦਾ ਜਥਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੁੱਜਿਆ

ਅਟਾਰੀ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਚਰਨ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ (ਹਸਨ ਅਬਦਾਲ) ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਮਨਾਉਣ ਅਤੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਤੋਂ 1949 ਮੈਂਬਰੀ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦਾ ਜਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਅਟਾਰੀ-ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਮਨਾਉਣ ਉਪਰੰਤ 15 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਜਥਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। 16 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਜਥਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ (ਫਾਰੂਕਾਬਾਦ) ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਪਰਤ ਆਵੇਗਾ। 17 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਜਥਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਹਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੌਰ ਪੁੱਜੇਗਾ। 18 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਜਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਹਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਠਹਿਰੇਗਾ। 19 ਅਪਰੈਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਿੱਖ ਜਥਾ ਵਾਪਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਹਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੌਰ ਪਰਤ ਆਵੇਗਾ। 20 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਜਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰੋੜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਲਾਹੌਰ ਪਰਤੇਗਾ। 21 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਜਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਹਰਾ ਸਾਹਿਬ

ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ ਵਾਹਗਾ-ਅਟਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ਰਸਤੇ ਵਾਪਸ ਵਤਨ ਪਰਤ ਆਵੇਗਾ।

ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਨੀਤੀਆਂ ਸਦਕਾ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰਚ 2021 ਵਿਚ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਆਮਦਨ 37.23 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ, ਜੋ ਮਾਰਚ 2022 ਦੌਰਾਨ ਵੱਧ ਕੇ 62.34 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੰਬੇ ਦਸੰਬਰ, ਜਨਵਰੀ ਤੇ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਮਦਨ 1 ਕਰੋੜ 76 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦ ਕਿ 10 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਏ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪ ਸਰਕਾਰ

ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਚ ਵਾਧਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਲੀ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਕੇ 2 ਕਰੋੜ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਰਹੀ, ਜੋ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਦੇ 10 ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਵੱਧ ਕੇ 2 ਕਰੋੜ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ (ਉਗਰਾਹਾਂ) ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਗਿੰਦਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖ ਅਜਾਇਬਘਰ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਧਰਨੇ ਜਾਰੀ ਹਨ। 2015

ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਜਾਇਬ ਘਰ 'ਚ ਲਾਈਆਂ

ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਾਇਬਘਰ ਵਿਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੌਕਾਸ਼ੀ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੀ.ਐਸ. ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੱਯਦ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਅਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਤਿੱਖੀ (ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦੀ ਆਸ ਕਰਨਾ ਸੱਕੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ ਭਾਵੇਂ ਸਵਾਗਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਕੀ ਥਾਂ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਜੋ ਧੜਾ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹਰੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਤੇ ਦੂਜੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਕਾਫੀ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੌਧਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨਾਲ ਵੀ ਕਾਫੀ ਨੇੜਤਾ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾਰਨ ਚੰਨੀ ਵੀ ਹੁਣ ਅਹਿਮ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੰਨੀ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਆ ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਹਾਰ ਮਿਲੀ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕਮਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ 'ਧੌਸ' ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਉਹੀ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਥਾਂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਬਾਰੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਫੈਸਲੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮਹਿੰਗੇ ਪੈਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਮਜੀਠੀਆ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਐਮ.ਡੀ. ਰਬਿੰਦਰ ਨਾਰਾਇਣ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ 'ਤੇ ਉਤਰ ਆਈ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ, ਮਹੇਸ਼ਦਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਕੇ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨਾਲ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਵਜੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ

ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਸਿਰਫ ਮਜੀਠੀਆ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਚਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਢੀਂਡਸਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਯੁਕਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਯੁਕਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਸਤੀਫੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਮਗਰੋਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਦਾ

ਸਿੰਘ ਉਗਰਾਹਾਂ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੋਕਰੀ ਕਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵੰਡ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਕੀ ਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਨਿਬੇੜੇ ਦੀ ਕਦੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲਾਂ ਦਾ ਹੱਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਅਸਤੀਫਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਬਤੌਰ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਸਿਰਮੌਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਦਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ: ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਹੱਥੋਂ ਖੁੱਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਿਲਾਫ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਖਿਲਾਫ 174 ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਲਕ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਸਰਕਾਰ ਡਿੱਗ ਗਈ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ-ਨਵਾਜ਼ (ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ.ਐਨ.) ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਮੁਲਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਵੋਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਮਰਾਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਪੀ.ਟੀ.ਆਈ. ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵੋਟਿੰਗ

ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਸਿਆਸੀ ਨਾਟਕ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੁਲਤਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਵੋਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਅਸਦ ਕੈਸਰ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਕਾਸਿਮ ਸੂਰੀ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ.ਐਨ. ਦੇ ਆਗੂ ਅਯਾਜ ਸਾਦਿਕ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦਾ ਸਪੀਕਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਨਾਲ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਅਲਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਵੀ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਮਤਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਦਾ 3 ਅਪਰੈਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਜਿਸ਼ਕਰਤਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੁਹਰੇ ਲਗਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫਤਵੇ ਨਾਲ ਚੁਣੀ ਸਰਕਾਰ ਡੇਗਣਾ

ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਇਸ ਵੱਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਇਮਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਪਾਲਾ ਬਦਲ ਗਏ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ

ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਗੂ ਚੁਣ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਫੌਜ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ ਫੌਜ ਉਦਾਸੀਨ ਰਹੇਗੀ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਉਹ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਫੌਜ ਨੂੰ ਸਬਾਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਭ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਗਰੀਬੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਫੌਜ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਨਾਉਣਾ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਮਲਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ 'ਚ ਡਰ ਵਧਿਆ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਸਥਾਨਕ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਮਿਆਂ ਤੇ ਇਕ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਗੋਲੀਆਂ ਪੈਟ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜਦਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਅਤਿਵਾਦੀ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਸ਼ਮੀਰ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਉਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹੁਣ ਚੋਟੀਗਾਮ (ਸ਼ੋਪੀਆਂ) ਦੇ ਦੋ ਪੰਡਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰੂਸੀ ਹਮਲਾ ਸਿਰਫ ਯੂਕਰੇਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ: ਜ਼ੇਲੈਂਸਕੀ

ਕੀਵ: ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਜ਼ੇਲੈਂਸਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੂਸ ਆਪਣੇ ਹਮਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੇ ਯੂਰਪ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੂਸੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸਾਰੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਜ਼ੇਲੈਂਸਕੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਰੂਸੀ ਹਮਲਾ ਸਿਰਫ ਯੂਕਰੇਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੂਰਾ ਯੂਰਪੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰੂਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹੈ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਾਰੇ ਜਮਹੂਰੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਹਰੇਕ ਸਭਿਅਕ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਹੈ।" ਕਈ ਯੂਰਪੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਝੰਡੇ ਦੇਸ਼ ਯੂਕਰੇਨ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜ਼ੇਲੈਂਸਕੀ ਨੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੀਵ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਆਸਟਰੀਆ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ

ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਯੂਰਪੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਯੂਕਰੇਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਦਸ ਅਰਬ ਯੂਰੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਯੂਕਰੇਨ ਸਰਹੱਦੀ ਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੰਗ ਲੜ ਸਕਣ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲੇ

2200 ਯੂਕਰੇਨੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਾਰਸ਼ਲ ਲਾਅ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਗਰੋਂ ਮਿਲੇ ਝਟਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੂਸ ਨੇ ਯੂਕਰੇਨ

45 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯੂਕਰੇਨ ਛੱਡਿਆ
ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੂਸੀ ਹਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਯੂਕਰੇਨ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 45 ਲੱਖ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ, 24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 45.04 ਲੱਖ ਲੋਕ ਯੂਕਰੇਨ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਲਗਭਗ 26 ਲੱਖ ਲੋਕ ਪੋਲੈਂਡ ਗਏ ਅਤੇ 6,86,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੋਮਾਨੀਆ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।

ਜੰਗ ਲਈ ਨਵਾਂ ਕਮਾਂਡਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਛਾਣ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੂਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਰਲ ਅਲੈਕਜੈਂਡਰ ਦਿਵੈਨਿਰਕੋਲ ਨੂੰ ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਮਾਂਡਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੋਭਾ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਪਥਰਾਓ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕੀ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ: ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੜਗੋਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਾਮਨੌਮੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੱਢੀ ਸੋਭਾ ਯਾਤਰਾ ਉਤੇ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਭੜਕੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਿੰਸਾਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ ਦੇ ਗੋਲੇ ਵੀ ਦਾਗੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹਤਿਆਸ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 144 ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੁਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੋਭਾ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਹਿੰਸਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਹਿੰਮਤਨਗਰ ਅਤੇ ਖੰਭਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਰਾਮਨੌਮੀ

ਦੀ ਸੋਭਾ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਕਈ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ

ਨਫਰਤ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ: ਰਾਹੁਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਹਿੰਮਤਨਗਰ ਤੋਂ ਖੰਭਾਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਰਾਮਨੌਮੀ ਦੀ ਸੋਭਾ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਝੜਪ ਅਤੇ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਦੇ ਹੋਸਟਲ ਵਿਚ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਵਰਤਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਧਿਰਾਂ 'ਚ ਹੋਈ ਤਕਰਾਰ ਮਗਰੋਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਖੜਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਫਰਤ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਹਜ਼ੂਮ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ ਦੇ ਗੋਲੇ ਦਾਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਤੇ ਅਸਤੀਫੇ ਲਈ ਦਬਾਅ

ਕੋਲੰਬੋ: ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗੋਟਬਾਯਾ ਰਾਜਪਕਸੇ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਤਹਿਤ 'ਗਾਲੇ ਫੇਸ ਗਰੀਨ' ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਭਰ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੋਂ 1948 'ਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖਰਾਬ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਕਈ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਕਟੌਤੀ ਅਤੇ ਗੈਸ, ਖੁਰਾਕੀ ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਾਮਿਲ ਪਾਰਟੀ 'ਤਾਮਿਲ ਕੌਮੀ ਗੱਠਜੋਤ' (ਟੀ.ਐਨ.ਏ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗੋਟਬਾਯਾ

ਰਾਜਪਕਸੇ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਟੀ.ਐਨ.ਏ. ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਐੱਮਏ ਸੁਮੰਬੀਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤਾ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਮਹਾ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਪਕਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾ 'ਚੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

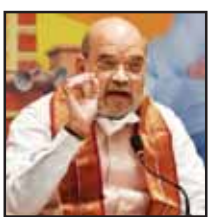
ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਬਰੁਕਲਿਨ ਦੇ ਸਬਵੇਅ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ: 2001 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ 21 ਪਿੱਛੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਬਰੁਕਲਿਨ ਦੇ ਸਬਵੇਅ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ 'ਚ 16 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਾਈਰਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਹਾਈ ਅਲਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਰਾਅਤੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਚ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਵਰਕਰ ਦੇ ਭੇਸ 'ਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਖੰਗਾਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ 'ਤੇ ਪੱਕੇ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਥੋਪਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ 'ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਥੋਪਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਹ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਜੈਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੀ 'ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ' ਹੈ ਨਾ ਕਿ 'ਰਾਸ਼ਟਰਭਾਸ਼ਾ' ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਸਦ 'ਚ ਆਖਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ

ਸਨ। ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਟਵਿੱਟਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਜ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਥੋਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਤਰਜਮਾਨ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹਿੰਦੀ ਬਾਰੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਝਾੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਮਰਥਕ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਥੋਪਣ, ਭੜਕਾਉ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵੰਡਵਾਊ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਥਾ

ਅਸਾਮ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (ਏ.ਐਸ.ਐਸ.) ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਉਤਰੀ-ਪੂਰਬੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਕਲਾਸ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਦਮ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਾਦਵ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

ਅਤੇ ਅਸਾਮੀ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਭਵਿੱਖ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭਾ ਅਸਾਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਅਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਮੀਡੀਅਮ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅਸਾਮ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇਸ ਐਲਾਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅੱਠ ਉਤਰੀ-ਪੂਰਬੀ ਸੂਬਿਆਂ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਕਲਾਸ ਤੱਕ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਗੰਨ ਸਟੋਰ ਮਾਲਕ, ਪਤਨੀ ਤੇ ਪੋਤਰੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜਾਰਜੀਆ ਰਾਜ ਵਿਚ ਗਰਾਂਟਵਿਲੋ ਵਿਖੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਗੰਨ ਸਟੋਰ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਨਬਾਲਗ ਪੋਤਰੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਦਰਜਨਾਂ ਗੰਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਲੁੱਟ ਲਿਆ। ਗਰਾਂਟਵਿਲੋ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੁੱਟ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ। ਸ਼ਾਮ 8 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਲਾਕ, ਸਟਾਕ ਐਂਡ ਬੈਰਲ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਰੋਜ਼' ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਮੇਤ 3 ਜਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮਿਲੇ।

ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੁਟੇਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੁੱਟ ਸਬੰਧੀ

ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 15000 ਡਾਲਰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗੰਨ ਸਟੋਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਾਮਸ ਹਾਕ (75), ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਆਈਲਿਨ (75) ਤੇ ਨਬਾਲਗ ਪੋਤਰੇ ਲਿਊਕ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਛੁੱਟੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਕੋਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਸਟੀਵ ਵਾਈਟਲਾਕ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਕ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਥੇ ਜਾਣਿਆ ਪਛਾਣਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ ਤੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਗੰਨ ਸਟੋਰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਾਈਟਲਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਲੁੱਟ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸ਼ਾਮ 5.30 ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਨ

ਸਟੋਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਕਾਨ ਉਪਰ ਜਦੋਂ ਹਾਕ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਿਚਰਡ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਜੇ ਤਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਉਪਰ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਨਮ ਦਿਨ ਪਾਰਟੀ ਮੌਕੇ ਚੱਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ, ਇਕ ਮੌਤ, ਪੰਜ ਜ਼ਖਮੀ

ਇੰਡਿਆਨਾਪੋਲਿਸ: ਇਥੇ ਨਾਈਟ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਐਤਵਾਰ ਤਤਕਸਾਰ ਤਕਰੀਬਨ 3.20 ਵਜੇ ਇਕ ਜਨਮ ਦਿਨ ਪਾਰਟੀ ਮੌਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ 5 ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇੰਡਿਆਨਾਪੋਲਿਸ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਟੀਮ ਜਦੋਂ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਸਹਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਦਮ ਤੋੜ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਪੁਰਸ਼ ਤੇ ਇਕ ਔਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਥਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜਲਦ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

LAW OFFICES OF
VIVEK MALIK

Follow us on:

ACCOMPLISHED
IMMIGRATION Attorneys
help **FAMILIES**
REUNITE in the

UNITED STATES

Our Global & Nationwide Services
in the field of
U.S. Immigration & Nationality Law

Business Immigration & Worksite Compliance ■
ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਵਰਕਸਾਈਟ ਕਮਪਲਾਇਸ

Family & General Immigration ■
ਫੈਮਿਲੀ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ

Naturalization & Citizenship ■
ਨੈਚੁਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ

Removal Defense & Waivers ■
ਰੀਮੂਵਲ ਡਿਫੈਂਸੀ ਐਂਡ ਵੈਵਰਸ

Come talk to an experienced immigration attorney
Toll Free No.
866-424-4000

OUR OFFICES

- 432 S Emerson Ave, Suite 220, Greenwood, IN 46143
Phone: 317.560.4777
- 1067 N Mason Rd., Suite 4, St Louis, Missouri 63141
Phone: 314.416.8000
- 2440 W Shaw Ave., Suite 205, Fresno, California 93711
Phone: 559.578.4344

www.usa-immigrationlaw.com

Languages SPOKEN Punjabi | Hindi | Urdu | Spanish & English

T|B|F
THE BAINS FIRM

Manpreet S. Bains

Personal Injury and Wrongful Death Attorneys

Case Results*

\$10 MILLION
Motorcycle vs. Truck Collision

\$8 MILLION
Wrongful Death

\$5.25 MILLION
Traumatic Brain Injury

\$1.1 MILLION
Burn Injury

\$1.1 MILLION
Pedestrian vs. Motor Vehicle Collision

*Past Performance Not a Guarantee of Future Results

WILLIAM E. WEISS
Of Counsel

Offices in San Francisco and Union City

No Fees Unless Recovery for Your Injuries is Made

CONTACT US AT:
Phone: (510) 474-0028 • E-mail: info@thebainsfirm.com
www.thebainsfirm.com

Rajinder Singh

17 years of experience

GLOBAL TRUCK PERMITS

Services

- We do Same day IRP Plates
- Truck Permits
- New company
- Truck ELD
- Trucking compliance

159 D'Arcy Pkwy, Lathrop, CA 95330

Phone: 209 636 0880

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ

ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੰਦਾ ਦਾ ਪੀਸੀਏ ਵੱਲੋਂ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ): ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਪੀਸੀਏ) ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸਾਖੀ ਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਾਜਨਾ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀਵਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ 7 ਤੋਂ

ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੰਦਾ ਕੋਲੋਂ ਸਰਵਣ ਕੀਤੀ।

ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਪਾਬੰਧੀ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਆਪ ਲੈਣੇ ਪੈਣੇ ਨੇ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚ ਅਖੌਤੀ ਲੀਡਰ ਤੇ ਕੱਚ ਘਰਤ ਵਿਦਵਾਨ ਬਹੁਤ ਭੰਬਲ ਭੂਸਾ ਫੈਲਾ

ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਨਿਰੋਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੀਸੀਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੰਦਾ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਪੂਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਲਾਈਵ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਓਮਨੀ

ਵੇਰਵਾ ਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ: ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ/ ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ।

10 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੰਦਾ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਦੀਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ

ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੰਦਾ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਵੈਸਾਖ ਮਹੀਨਾ, ਭਾਵ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਹ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਗਲਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰੇਵਾਲ ਸਾਬੂ ਨੇ ਬੜੀ

ਵਿਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਬਦਲੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਡਾਕਟਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਭਾਈ

ਵੀਡੀਓ ਵਾਲੇ ਸਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਵੀਡੀਓ ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪੀਸੀਏ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਏ ਗਏ। ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ।

'ਫਤਿਹ ਮੇਲੇ' ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਖਾੜੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਵਰ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਸਰੋਤੇ ਕੀਲੇ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ: ਇੱਥੋਂ ਦੇ 'ਵਿਰਸਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ' ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਐਸ. ਐਮ. ਬੁਦਰਜ਼, ਬਿੱਲ ਨਿੰਝਰ ਅਤੇ ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਸਟਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਗੋਲਫ ਕਲੱਬ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ 'ਫਤਿਹ ਮੇਲਾ' ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਰਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਫਤਿਹ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਕੰਵਰ ਗਰੇਵਾਲ ਬੜੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਲਾਕਾਰ ਪਹੁੰਚੇ।

ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਟੇਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੰਵਰ

ਕੀਤਾ। ਉਚੇਚੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਠਾਠਾ ਮਾਰਦਾ ਇਕੱਠ,

ਵਿਚ ਬਿੱਟੂ ਕੁੱਸਾ, ਜਸਵੀਰ ਸਰਾਏ, ਮਿੱਟੂ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਰਾਜ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਬੋਬੀ ਸਿੰਧੂ, ਸਨੀ

ਮੇਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੌਰਾਨ ਜੀ. ਐਚ. ਜੀ. ਡਾਂਸ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਉੱਪਰ ਡਾਂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗਿੱਧਾ ਤੇ ਭੰਗੜਾ ਪਾ ਕੇ ਖੂਬ ਚੌਣਕ ਲਾਈ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਚੱਲੇ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਗਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਜੀਤਾ ਗਿੱਲ, ਗਾਇਕ ਪੰਪੀ ਭਦੌਂਡੇ ਅਤੇ ਸੱਤੀ ਪਬਲਾ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਚੱਲੇ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਗਾਇਕ ਕੰਵਰ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਰਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚਾਈ ਘੰਟੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਲੀ ਰੱਖਿਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਕਿਰਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਕਰਕੇ ਕੰਵਰ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਾਹਰ ਲੱਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਟਾਲਾਂ ਆਦਿ

ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਗਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸਟੇਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸਟੇਜਾਂ ਦੀ ਮਲਕਾ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਮਾਣ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ

ਲੱਗਦੇ ਨਾਅਰੇ, ਝੁਲਦੇ ਕਿਸਾਨੀ ਝੰਡੇ ਟਿਕਰੀ ਬਾਰਡਰ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਿੱਟੂ ਬਰਾੜ ਨੇ ਵੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ

ਮਹੇਟ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਨਿੰਝਰ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਅੰਤ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਇਹ ਮੇਲਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੈੜਾਂ ਛੱਡਦਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਵਿਪਸਾ ਬੇ ਏਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਨਿਖੇਧੀ

ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਬੇ ਏਰੀਆ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਇਤਿਹਾਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਰਲੇਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਖੋਜ ਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦੇ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਘੋਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਖੋਜ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਰਿਪੋਰਟ: ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ (ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ) ਫੋਨ: 510-502-0551

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੱਲ ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਲੱਬ ਸਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤਾਂ

ਸਿਆਟਲ (ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ): ਸਿਆਟਲ ਤੋਂ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਓਲੰਪੀਆ ਨੇੜੇ ਐਲਮਾ ਕੁਸ਼ਤੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੱਲ ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਲੱਬ ਸਰੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਨਾਂ ਚਮਕਾਇਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਜੀਸ਼ਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੰਗ ਨੇ 182 ਪੌਂਡ 'ਚ ਚੌਥਾ, ਮਨਵੀਰ ਨੇ 165 ਪੌਂਡ ਵਿਚ

ਹੈਰਨ ਬਲ ਨੇ 187 ਪੌਂਡ 'ਚ ਦੂਜਾ ਤੇ ਹਰਜੋਤ ਧੰਜੂ ਨੇ ਚੌਥਾ ਤੇ ਗ੍ਰੀਕੋ ਰੋਮਨ 'ਚ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ

ਬਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਜੀਸ਼ਨਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ

ਕੁਸ਼ਤੀ ਕੋਚ ਅਮਨ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਥਾਂਦੀ ਆਪਣੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਜੇਤੂ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨਾਲ।

ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੱਲ ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਲੱਬ ਸਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫ੍ਰੀ-ਸਟਾਈਲ ਤੇ ਗ੍ਰੀਕੋ ਰੋਮਨ ਵਿਚ ਹਰਾ ਕੇ ਤਗਮੇ ਜਿੱਤੇ। ਰੋਹਿਤ ਬਲ ਨੇ 170 ਪੌਂਡ ਫ੍ਰੀ-ਸਟਾਈਲ ਵਿਚ ਸੋਨ ਤਗਮਾ, ਸਹਿਜ ਸਿੰਧੂ ਨੇ 160 ਪੌਂਡ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹਰਕੀਰਤ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ 110 ਪੌਂਡ ਵਿਚ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।

ਦੂਜਾ, ਜੋਬਨ ਥਾਂਦੀ ਨੇ 150 ਪੌਂਡ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਗ੍ਰੀਕੋ ਰੋਮਨ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।

ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੈਸਨ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਖੁਸ਼ੀ, ਸਾਹਿਬ ਸਹੋਤਾ, ਸੰਜੀਵਨ

'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ: 847-359-0746
punjabtimes1@gmail.com

ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁੜ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਫੜਿਆ

ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਵੀ ਹੋਏ ਸਰਗਰਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਵੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਹਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁੜ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਉਤੇ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਖੇਤੀ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਧਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂ ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨੀ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪੱਖੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ

ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਹਤਰ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਸਾਲ 2022 ਤੱਕ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਲਈ

ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਦੱਸਦਿਆਂ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਝਟਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 2022 ਤੱਕ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਨ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਭਾਰਤ ਬਣੇਗਾ: ਮੋਦੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਜਿੰਨਾ ਸਮਰੱਥ ਬਣੇਗਾ, ਨਵਾਂ ਭਾਰਤ ਉਨਾ ਹੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸਾਨ ਸਨਮਾਨ ਨਿਧੀ' ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਤਾਕਤ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ। ਇਹ ਜਿੰਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਗੇ, ਨਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਮ ਕਿਸਾਨ ਸਨਮਾਨ ਨਿਧੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਤਾਕਤ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।"

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਤੋਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ 'ਚ ਖੇਤੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਕੁਝ ਕਿਸਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ) ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸ ਰੂਪ, ਕਿਸ ਆਕਾਰ 'ਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।'

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤਿੰਨ

ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 2022 ਤੱਕ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨੀ ਸੰਭਵ ਹੈ? ਇਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਮੁੱਲ ਮਿਲੇ ਇਸ ਲਈ ਸੁਧਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਜੇਕਰ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਲਈ ਝਟਕਾ ਹੈ।' ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ 1 ਦਸੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਦ 'ਚ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2021-22 'ਚ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੌਨਸੂਨ ਤੇ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਸੁਖਾਵੇਂ ਰਹੇ ਤਾਂ ਚਾਲੂ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2022-23 'ਚ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਣਕ ਦੇ ਘਟੇ ਝਾੜ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜਿਥੇ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਕਦਰ ਪੈਣ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਾੜੀ ਦੀ ਵਾਢੀ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ ਘਟਣ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਆ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਝਾੜ ਘਟਣ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਸਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪਈ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਕਣਕ

ਦੇ ਦਾਣੇ ਸ਼ਰਬਤੀ ਅਤੇ ਮੋਟੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਦਾਣੇ ਮਾਜੂ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਝਾੜ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਝਾੜ ਘਟਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਆੜੂਤੀਆਂ ਅਤੇ ਢੋਆ-ਢੋਆਈ ਵਾਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰ.ਡੀ.ਐੱਫ. ਵਜੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ 10 ਤੋਂ 15 ਮਣ ਝਾੜ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡੀ.ਏ.ਪੀ. ਖਾਦ ਨਾ ਮਿਲਣੀ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਯੂਰੀਆ ਦੀ ਘਾਟ ਇਸ ਘਟੇ ਝਾੜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹਿਰਾਂ

ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਚ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ: ਮਾਨ

ਖੰਨਾ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਕਣਕ ਖੇਤੀ ਪੱਛੜ ਕੇ ਆਈ ਹੈ ਤੇ ਝਾੜ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਰ ਫਸਲ ਦਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਦਾਣਾ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧੀ ਹੈ ਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਅ 'ਤੇ ਕਣਕ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲ ਦਾ ਸਮਾਂਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਅਸਰ ਵੀ ਝਾੜ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ।

ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀ ਨੇ 120 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਾਣਾ ਭਰਵਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ, ਜੋ ਝਾੜ ਘਟਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਣਕ 35 ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ: ਨਵਜੋਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸ ਤੋਂ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਟਵੀਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਕਟ ਵੇਲੇ ਕਈ ਮੌਕੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਣਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਰੂਸ ਤੋਂ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇਵੇਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਭਗ 25 ਫੀਸਦ ਹਿੱਸਾ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦ ਰਾਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਣਕ ਲਗਭਗ 3500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਣਕ ਦੀ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਭਾਅ ਵਧਾਏ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਣਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇ।

ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 10 ਤੋਂ 15 ਮਣ ਝਾੜ ਘਟਣ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਐਤਕੀ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਤਾਪਮਾਨ 37-38 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਣਕ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਬੁਰੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ।

ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਐਤਕੀ ਅਨਾਜ ਦੀ ਵੱਕਤ ਵਧੀ ਹੈ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਮਚੀ ਹੈ। ਵਪਾਰੀ ਤਬਕਾ ਵੀ ਫਸਲ ਖਰੀਦੇਗਾ। ਹਾੜੀ ਦਾ ਚੰਗਾ ਪੱਖ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਣਕ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਨੇ 40 ਫੀਸਦੀ ਫਸਲ ਮੰਡੀਆਂ 'ਚੋਂ ਹੀ ਸਿੱਧੀ ਚੁਕਾਈ ਕਰਕੇ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣੀ ਹੈ।

ਕਣਕ ਦਾ ਭਾਅ ਤੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਭਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਦੇ ਪੁੱਜਦੇ ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਕਣਕ ਭੰਡਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੂਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 132 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਖਰੀਦ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਾਲੂ ਮਾਲੀ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 100 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਣਕ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਨਦਾਤੇ ਦੀ ਵੱਕਤ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਘੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ 14 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਅਨਾਜ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਮੂਵ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਵਿਕਿਆ ਨਰਮਾ

ਮਾਨਸਾ: ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਨਰਮੇ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਥੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੇ ਰੇਟ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਰੂੜੀ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਾਰਨ ਨਰਮਾ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਵਿਕਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਨਰਮੇ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨੀ ਪੁੱਜੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਭਾਅ ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀ ਭਾਰਤੀ ਕਪਾਹ ਨਿਗਮ (ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ.) ਨੇ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਐਤਕੀ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਬੂਟੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਕਰ ਰੱਖੇ ਹਨ।

ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਕਪਾਹ ਮੰਡੀ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਆਮ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਅ (ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ.) 5825 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਨਰਮੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਨਰਮੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਣਕ ਦੀ ਵਾਢੀ ਦੌਰਾਨ ਵੇਚਣਾ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਮੰਗ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਨਰਮੇ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਅਚਨਚੇਤ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਆੜੂਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਨਰਮਾ ਹੀ ਵੱਧ ਵਿਕਣ ਲਈ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਆੜੂਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਨਰਮਾ ਹੀ ਚਿੱਟਾ ਸੋਨਾ ਬਣਨ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਆਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਤਾਂ ਨਰਮਾ

ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਣ ਲਈ ਆਇਆ ਨਰਮਾ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਵਿਕਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਨਰਮਾ 11840 ਰੁਪਏ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਨਰਮੇ ਨੂੰ ਥੋਕ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ

ਸਿੱਧੀ ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਕਣਕ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਮਾਨਸਾ: ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ (ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ.) ਨੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਐਤਕੀ 6 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਣਕ ਸਿੱਧੀ ਰੇਲ ਦੇ ਰੈਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਸੱਜਰੇ ਹੁਕਮ ਖਰੀਦ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕਣਕ ਖਰੀਦ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰੀਦੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਤੁਰਤ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੱਤਰ ਮਾਨਸਾ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੁਰਾਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਮ. ਪਨਗਰੇਨ, ਮਾਰਕਫੈਡ, ਪਨਸਪ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਵੇਅਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਰਮੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਰੇਟ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ ਕਈ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਰ 12000 ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਨਰਮਾ ਵਿੱਕ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਨਰਮੇ ਹੇਠ ਰਕਬਾ ਵਧਣ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਠੁਕਰਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈ ਕੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਚੈਨਲ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ

ਕੰਮ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦੇ ਸੁੰਦਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ

ਕਰਨ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਸੀ. ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ

ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਹੰਡਿਆਇਆ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੰਯੁਕਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਇਥੇ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਹਮਖਿਆਲੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ 'ਸਰਬਸਾਂਝੀ ਗੁਰਬਾਣੀ' ਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਚਾਰ ਤਕਨੀਕਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਵੀਨਤਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਵੀਨਤਮ ਕੈਮਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਉਪਕਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਯੂ-ਟਿਊਬ, ਮੋਬਾਈਲ ਐਪਸ, ਧਾਰਮਿਕ ਚੈਨਲ ਜਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਚਾਹਵਾਨ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਬੇਨੇਮੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਬੇਨੇਮੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਲਾਮਬੰਦੀ ਵਿੱਢ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਮਾਸਟਰ ਮਿੰਟੂ ਸਿੰਘ ਕਾਹਨੇਕੇ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰੋਗਲਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਹਿਣੀਵਾਲ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਗਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸਾਹਪੁਰ ਅਤੇ ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੋਧਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ. ਚੈਨਲ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਚੈਨਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਫਖਰ-ਏ-ਕੌਮ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਵਾਪਸ ਲੈਣ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਾਸਟਰ ਮਿੰਟੂ ਸਿੰਘ ਕਾਹਨੇਕੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ

ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਆਪਹੁਦਰੀਆਂ ਅਤੇ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ. ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਪਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਫਖਰ-ਏ-ਕੌਮ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭਖਿਆ

ਮੁਹਾਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਵਾਦਤ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਭਖਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਸਿਰਸਾ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਲੜੀਵਾਰ ਧਰਨਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਮੀਤ ਹੋਅਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਬਾਰੂਦੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਕਿਤਾਬ ਦੀ

ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚੱਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਥੇਦਾਰ ਸਿਰਸਾ

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਧਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਤਿੱਖੀ ਲਾਮਬੰਦੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮੋਗਾ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਮੇਤ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿਚ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਇਸ ਤਹਿਤ ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਇਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਭੰਡਾਰੀ ਪੁਲ 'ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ। ਕਤਕਦੀ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਬੈਨਰ ਤੇ ਹੋਰ ਤਖਤੀਆਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਧਰਮ, ਜਾਤਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸਾਂਝਾ ਮੰਚ ਬਣਾ ਕੇ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਢਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ, ਪਰਮਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭਿਉਰਾ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈਆਂ

ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਰਤ ਰਿਹਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨ ਉਮਰ ਖਾਲਿਦ, ਆਨੰਦ ਤੈਲਤੁੰਬੜ, ਗੌਤਮ ਨਵਲੱਖਾ, ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਵੀ ਤੁਰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰੂ ਸ਼ਸਤਰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗੇ: ਜਗੀਰ ਕੌਰ

ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੀਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਰਭੈਅ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਕੇ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨੀ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਐਸ.ਯੂ. ਦੇ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਪੇਂਡੂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਤੇ ਮਾਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪਟਿਆਲਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਵਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਡਮੁੱਲੇ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ

ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੇ 400 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਸ਼ਸਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸ਼ਸਤਰ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸਜਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਭੇਜੇ

ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਰਸਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਲੈਣਗੇ।

ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਡਾ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਡਾ. ਰਾਜੂ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਪ੍ਰੋ. ਸਰਚਾਂਦ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੰਵਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੰਜਿਲ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਰਾਜੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸਾਰੂ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਤੇ ਵੀਰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਬਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚਾਰ ਸੌ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਸਮਾਗਮ 21 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਈ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਤਹਿਤ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿੱਤੀ,

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਵੀ ਸੌਂਪ ਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਵੇਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਠੱਸ ਤੇ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 16 ਅਪਰੈਲ 2022

ਵਧ ਰਿਹਾ ਆਰਥਕ ਪਾੜਾ

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਰਿਆਇਤਾਂ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਨਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਨ 2020 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਖੇਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਐਗਰੋ-ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੇ ਪਰਚੂਨ ਵਪਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਸਿਆਸਤ ਪੁਰਾਣੀ ਸਿਆਸਤ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਨੂੰ ਅਜੇ ਮਹੀਨਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਵਾਛੜ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਅਜਿਹੇ ਚੌਤਰਫਾ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਤੱਟ-ਫੱਟ ਹੱਲ ਦੀ ਤਵੱਕੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਦਿਉ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ; ਠੀਕ ਹੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਤਾਣੀ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਤਰੱਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉੱਝ, ਲੋਕ ਇਹੀ ਨੁਕਤਾ ਉਭਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਸੇ ਨਾਲਾਇਕੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰਕੇ ਕਮਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ; ਨਾਲੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਸੁਪਰੀਮੋ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮੌਕਾ ਦਿਉ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਇਆ-ਕਲਪ ਲਈ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਬੱਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਹੀ ਉਡੀਕ ਹੈ। ਖੈਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਜੇ ਨਤੀਜੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮਿਸਾਲੀ ਹਨ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 117 ਵਿਚੋਂ 92 ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਵਰਕਾ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮਿਸਾਲੀ ਜਿੱਤ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਮਾਡਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਠੁੱਕ ਸਿਰ ਕਰ ਹੀ ਦੇਵੇਗੀ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਚ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੇ ਭਲੀਭਾਂਤ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਉਸ ਵਕਤ ਉਠ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਣ ਲਈ ਘਾਤ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਖੋਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਖੜਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਮਸਲੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸੇ ਕੋਝੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਕ ਦਿਨਾ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਵਾਇਦ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਇਸ ਵਕਤ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਸਿਸਟਮ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਰ ਹੀਲੇ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਦੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਵਕਤ ਇਹੀ ਰਾਗ ਅਲਾਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ 3 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਰਕਮ 4 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਫਿਰ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਇੰਨੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਜ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲਗਦੇ ਹੱਥ ਫਜ਼ੂਲਖਰਚੀ ਤੋਂ ਹੱਥ ਰਤਾ ਕੁ ਘੁੱਟ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਤੁਰੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਵਕਤ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਅਹਿਮ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਲੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟ ਸਕੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਿਆਸਤ, ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਮਿਸਾਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਵੀ ਯਥਾ-ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੀ ਜੂਨੇ ਪੈਣ ਲਈ ਸਰਾਪੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਮਿਸਾਲੀ ਬਹੁਮਤ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਵਾਲੀ ਤਾਂਘ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨਕਸ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸੰਕਟਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਅਹੁਲਦਾ ਹੋਵੇ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਰਥਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਧ ਰਹੇ ਆਰਥਕ ਪਾੜੇ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਧ ਰਹੇ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਨੇ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। 1950-51 ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 5% ਸੀ। ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿਚ 60% ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਰਥਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਫੋਨ: +91-98550-82857

ਉਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਦਾਰਾਂ ਦਾ ਗਲਬਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਭੂਮੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਦੂਜਾ, ਭੂਮੀਹੀਣ ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿਥੇ ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਜਥੇਬੰਦ ਸਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖੀ ਸੀ, ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮਿਸਾਲਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪੈਪਸੂ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਸਨ।

ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਹਲ ਵਾਹਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ, ਇਸ ਉਪਰ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਰਿਹਾ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਬੌਜ਼ਮੀਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਝ, ਆਰਥਕ ਸਮਾਜਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਦਾਰਾਂ ਦਾ ਗਲਬਾ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘਟਦਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜੋੜਾਂ ਦਾ ਅਕਾਰ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਂਪਲ ਸਰਵੇ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਿਕ 2012-13 ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਔਸਤਨ ਜੋੜਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ 0.512 ਹੈਕਟਰ (1.27 ਏਕੜ) ਰਹਿ ਗਿਆ। ਕੁਲ ਜੋੜਾਂ ਵਿਚੋਂ 85% ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋੜਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ 5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਲ ਖੇਤੀ ਹੇਠ ਰਕਬੇ ਦੇ 52% ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇ ਛੋਟੇ ਮਾਲਕ ਖੇਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ 0.24% ਮਾਲਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 10 ਹੈਕਟੇਅਰ (25 ਏਕੜ) ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਮਾਲਕਾਂ ਕੋਲ ਕੁੱਲ ਖੇਤੀ ਹੇਠ ਰਕਬੇ ਦਾ 5.81% ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਗਰੀਬ ਹਨ। ਮੁਲਕ ਦੇ 44% ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ (ਕਿਰਤੀ) ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਜੋਂ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਿਰਫ 17-18% ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਸਤਨ ਆਮਦਨੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 2012-13 ਵਿਚ 10218 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। 2020-21 ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸਮੇਂ ਇਹ ਤੱਥ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ/ਘਰਾਣਿਆਂ ਕੋਲ ਹੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਰਹੀ

ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ 1950-51 ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਿਰਫ 5% ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਵਧ ਕੇ 1992-93 ਵਿਚ 13% ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 2018-19 ਵਿਚ ਇਹ ਹਿੱਸਾ 40% ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ, ਵਧ ਰਹੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੇ 1991 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਆਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਆਰਥਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸੀਮਾ 1960ਵਿਆਂ ਵਿਚ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ, 70ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਵਧਾ ਕੇ 50 ਕਰੋੜ ਮਿਥੀ ਗਈ ਅਤੇ 80ਵਿਆਂ ਵਿਚ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਸੀਮਾ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਰਸਤਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਰਤਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਰਥਕ ਜ਼ੋਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਥੇ ਲਗਣ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਸਤੀ ਜ਼ਮੀਨ/ਪਲਾਟ, ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਖਰੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿਜਲੀ ਪਾਣੀ ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਰੇਲ ਮਾਰਗਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਭਿਆਲੀ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਉਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ।

2014 ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਪਾਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। 1950ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਟੈਕਸ 2016 ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਆਮਦਨ ਕਰ 35% ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 22% ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਦਰ 30% ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਚਾਰਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 33% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੁਪਰ ਅਮੀਰ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਟੈਕਸ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ੇ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਕੱਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਰਿਆਇਤ 2014-15 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ; ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਕਾਰਨ ਆਤਮ-ਹਤਿਆਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ

ਮੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦਾ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ, ਛੁਪੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਬੋਝ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਘਟਾਉਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਹਰ ਸਾਲ 1.5 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਾਟਾ ਸਰਕਾਰ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜੀਐੱਸਟੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ, ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਰਿਆਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਨਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਹੋਟਲ, ਹਸਪਤਾਲ, ਸਿੱਖਿਆ, ਟੈਲੀਫੋਨ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ, ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ, ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ, ਏਅਰਲਾਈਨ, ਰੇਲਵੇ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਮਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਖੇਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੰਨ 2020 ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਖੇਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਐਗਰੋ-ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਪਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੇ ਪਰਚੂਨ ਵਪਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਝੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਨਾਲ ਵੇਚੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਗੈਰ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਮੁਦਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਭਾਈਵਾਲੀ ਤਹਿਤ ਕਾਫੀ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮਿਸਾਲ ਮੁੱਖ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੀ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰਾਂ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਵੀ ਉਹੋ ਹੀ ਘੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਔਕਸਫੈਮ ਦੀ 2022 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕੁੱਲ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਦਾ 77% ਹਿੱਸਾ 10% ਆਬਾਦੀ ਕੋਲ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੀ 90% ਆਬਾਦੀ ਕੋਲ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਦਾ ਸਿਰਫ 23% ਹਿੱਸਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦਸ ਗੁਣਾ ਹੋ ਗਈ, ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਸਿਰਫ 1% ਹੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਨ 2000 ਵਿਚ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ ਨੌਂ ਸੀ ਜਿਹੜੀ 2017 ਵਿਚ 101 ਅਤੇ 2022 ਵਿਚ 119 ਹੋ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਹੋਏ ਆਰਥਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਉੱਝ, 77% ਆਬਾਦੀ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ/ਲਾਚਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਪਛੜ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਰਥਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ, ਇਹ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਆਰਥਕ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ/ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ - ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

ਨਵਿਆਂ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ

ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਗੇ ਰੱਖੀਏ ਆਸ ਯਾਰੋ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਵਾਢੂ ਜਿਹੇ ਦੰਦਿਆਂ ਤੋਂ। ਨਾਲ ਜੁੜਨਗੇ ਆਪਣੇ 'ਆਪ' ਲੋਕੀਂ, ਜੋ ਬਚਾਉਣਗੇ ਰਿਸ਼ਵਤੀ ਫੰਧਿਆਂ ਤੋਂ। ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਲੱਗਣਾ ਟਾਈਮ ਹਾਲੇ, ਪਾਏ 'ਸਿਸਟਮ' ਦੇ ਪੂਰਨੇ 'ਗੰਦਿਆਂ' ਤੋਂ। ਆਉਣੀ ਹੋਰ ਗਰਾਂਟ ਨਾ ਕਿਤੋਂ ਕੋਈ, ਬਿਨਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚੰਦਿਆਂ ਤੋਂ। ਅਫਸਰ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆਉਣਗੇ ਦੁੱਧ-ਧੋਤੇ, ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ 'ਪੰਦਿਆਂ' ਤੋਂ। ਜੁਗਤਿ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਣੇ ਨੇ ਕੰਮ ਪੈਣੇ, 'ਬੋਸ' ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ 'ਅਤੁਲ ਨੰਦਿਆਂ' ਤੋਂ!

ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਜੁਬਾਨਬੰਦੀ

ਪ੍ਰੈੱਸ, ਖਾਸ ਕਰ ਨਿਯਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਖਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨਬੰਦੀ ਲਈ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਮਾਨਦਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੀ ਹਨ ਜੋ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਿਰ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਾਗ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਦਰਬਾਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਕੀਕਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਡਰਾ-ਧਮਕਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਜ਼ਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਠਮਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਘਟਨਾਵਾਂ

ਦਰਅਸਲ, 2 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ 9 ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਵੀ ਸਨ। ਉਹ ਉਸ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਥਾਨਕ ਬੀਏਟਰ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਫਰਜ਼ੀ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਵਰਤਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬੀਏਟਰ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ 60 ਸਾਲਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ 40 ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਜਿਸ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਕਿਉਂ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਭੜਕ ਉਠੇ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨਬੰਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਕਾਰਕੁਨ ਡਾ. ਆਨੰਦ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਪੇਪਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਵਾਇਰਲ ਕਰਨ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਦਰਅਸਲ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਸਕ੍ਰੀਨ ਸ਼ਾਟ, ਪੋਸਟ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਉੱਪਰ ਜੋ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ? ਭਾਵ ਜੇ ਕੋਈ ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਹੋ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਮਾਜੀ ਕਾਰਕੁਨ ਜਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇਹ

ਚੀਫ ਐਡੀਟਰ ਸੁਰੇਸ਼ ਚਵਾਨਕੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਣ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਹਨ। ਭਗਵੇਂ ਆਗੂ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਵਗੰਗੀ ਸਕਸੈਨਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਜ਼ੂਮ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਸਾਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਵਿਖੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਭੜਕਾਉ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਕਸੈਨਾ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੰਚ ਤੋਂ ਸ਼ਿਸ਼ਕੋਰੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਭਗਵੇਂ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ੂਮ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਪੁੱਛਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਮੁਸਲਿਮ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੈਮਰੇ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਖੋਹ ਕੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਡਿਲੀਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੇ ਲੈ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ

ਵੰਨਗੀ ਨਿਯਤਕ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉੱਘੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਾਣਾ ਆਯੂਬ (ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਿਤਾਬ 'ਗੁਜਰਾਤ ਫਾਈਲਾਂ' ਦੀ ਲੇਖਕ) ਨੂੰ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਉੱਪਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦੁਬਈ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। 'ਦਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲਜ਼' ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਰਾਜਕੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.-ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਰਾਣਾ ਆਯੂਬ ਦੀ ਤੱਥਪੂਰਨ ਕਿਤਾਬ 'ਗੁਜਰਾਤ ਫਾਈਲਾਂ' ਬਾਰੇ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਖੁਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੇਵਕ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਬਤ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਇਕ ਵੀ ਤੱਥ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਲੇਖਕ ਦੀ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਕਿਰਦਾਰਕ੍ਰਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਕਲਮ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਈ.ਡੀ. ਨੂੰ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਰੋਨਾ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਕਥਿਤ ਲੋਕ ਆਉਟ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਲੰਡਨ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਉੱਘੇ ਲੇਖਕ/ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਕਾਰ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਉੱਪਰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣੇ ਸਨ। ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੀ ਨਫਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਰੁੱਧ ਧੜੇ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਨਿਊਜ਼ ਪੋਰਟਲ ਨਿਊਜ਼ ਕਲਿੱਕ ਦੇ ਦਫਤਰ ਉੱਪਰ ਵੀ ਈ.ਡੀ. ਤੋਂ ਛਾਪੇ ਮਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ
ਫੋਨ: +91-94634-74342

ਸਾਫ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਫਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲੇ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਹਿਸ਼ਤਜ਼ਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਘਟਨਾ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੀਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਾਰੇ ਖਬਰਾਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੇ ਲਿਆ ਕੇ ਨਿਰਵਸਤ ਕਰਕੇ ਜ਼ਲੀਲ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰਵਸਤ ਕੀਤੀਆਂ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਦਾਅਵਾ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਫਰਜ਼ੀ ਮੀਡੀਆ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜੋ ਯੂਟਿਊਬ ਉੱਪਰ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਵਿਡੰਬਨਾ ਦੇਖੋ, ਸਭ ਝੂਠੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਤੇ ਅਫਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਫੈਕਟਰੀ ਆਰ. ਐਸ.ਐਸ.-ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ 'ਦਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲਜ਼' ਫਿਲਮ ਹੈ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਕਨਿਸ਼ਕ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੱਡਬੀਤੀ ਦੱਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੇ ਲਿਆ ਕੇ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਿਵਾੜੀ ਨਿਊਜ਼ ਨੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਟਿੱਗਰ ਹੈ ਅਤੇ 'ਐਮ.ਪੀ. ਸੰਦੇਸ਼ 24' ਨਾਂ ਦਾ ਕਾਮਯਾਬ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਉਹ 2018 ਤੋਂ ਸਥਾਨਕ ਖਬਰਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਸਥਾਪਤੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੁੱਭਦੀਆਂ ਹਨ।

ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਆਦਿਤਿਆ ਸਿੰਘ ਭਦੌੜੀਆ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 18 ਘੰਟੇ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ। ਬਕੋਲ ਤਿਵਾੜੀ-“ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਸਗੋਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਰਗਾ ਸਲੂਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਕਮਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸੱਚਾਈ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।” ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ 25 ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਬਦਸਲੂਕੀ ਬਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੀਧੀ ਕੋਤਵਾਲੀ ਬਾਣੇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਖਬਰਾਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਾਣੇ ਵਾਲੀ ਨਗਨ ਪਰੇਡ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਘੁਮਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਲੀਆ 'ਚ 'ਅਮਰ ਉਜਾਲਾ' ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਜੀਤ ਓੜਾ ਨੂੰ ਬਾਣੇ 'ਚ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਿਠਾਈ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਖਬਰ ਛਾਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਤਿੰਨ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਾਰੇ ਖਬਰਾਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੇ ਲਿਆ ਕੇ ਨਿਰਵਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੂਚਨਾ ਜਨਤਕ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਲੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਫੀਆ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੂਚਨਾ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਜਰਿਮ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੋ ਰਹੇ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੱਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਾਗ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਅਲਪ ਰਹੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵੰਨਗੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਤਵ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੀਡੀਆ ਦੇ 7 ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਕੱਢਿਆ। ਉਹ 3 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬੁਰਾਤੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ 'ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ' ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਲਈ ਗਏ ਸਨ। 'ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਗਜ਼ਟ' ਦੇ ਮੀਰ ਫੈਜ਼ਲ, ਫੋਟੋ ਜਰਨਲਿਸਟ ਮੁਹੰਮਦ ਮਿਹਰਬਾਨ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ ਲਾਂਡਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿਵਗੰਗੀ ਸਕਸੈਨਾ ਤੇ ਰੋਨਕ ਭੱਟ ਉੱਪਰ ਹਜ਼ੂਮ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 'ਆਰਟੀਕਲ-14' ਦੇ ਅਰਬਾਬ ਅਲੀ, 'ਦਿ ਕੁਇੰਟ' ਦੇ ਰਿਪੋਰਟਰ ਮੇਘਨਾਦ ਬੋਸ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜੋ ਐਨਾ ਡਰ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਵੀ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਨੂੰ ਹਜ਼ੂਮ ਨੇ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਕੀਤਾ। 'ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ' ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤੀ ਨਰਸਿੰਘਾਨੰਦ ਅਤੇ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲ ਦਾ

ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਮੀਰ ਫੈਜ਼ਲ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ-14 ਨਿਊਜ਼ ਪੋਰਟਲ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ 'ਚ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਭੜਕਾਉਣ ਦਾ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ।

ਨਫਰਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ 'ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ' ਕਰਕੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਕਿ ਜੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁਸਲਿਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ 'ਚ 40% ਹਿੰਦੂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਬਚਾਉਣ ਲਈ 'ਮਰਦ ਬਣਨ' ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। 17 ਤੋਂ 19 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹਰਦਵਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਧਰਮ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਵੀ ਭਗਵੇਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਭੇਖ 'ਚ ਛੁਪੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਕਥਿਤ ਸੰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਆਰਥਕ ਬਾਈਕਾਟ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ; ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦੋ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਬੀਜਨਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕੋ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨਬੰਦੀ ਦੀ ਤੀਜੀ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਫਾਹਰ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਆਸਿਫ ਸੁਲਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਉੱਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ/ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹਨ। ਕਈ ਹੋਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਸੰਗੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੇ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ। ਮਲਿਆਲਮ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਿਦੀਕ ਕੱਪਨ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਬਿਠਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਡੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਾਬਰਸ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਲੜਕੀ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਜੁਬਾਨਬੰਦੀ ਗਿਣਿਆ-ਮਿਥਿਆ ਏਜੰਡਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾਉਣਾ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਇਨਸਾਫਪੰਸਦ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

ਸਿਆਸੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਸਾਵੀਂ ਵੰਡ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਮੇਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 'ਗਰਾਮ ਸਵਰਾਜ' ਵਾਸਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਅਤੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ, ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਤੇ ਸੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਡਾ. ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ ਨੇ ਵੀ 'ਚੌਖੰਡਾ ਰਾਜ' ਦਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬਾਈ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਬਜਟ ਦੇਣੇ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਕਿ 24 ਅਪਰੈਲ 1993 ਨੂੰ 73ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਹੋਈ

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ 29 ਵਿਭਾਗ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਸਮਿਤੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ 1994 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 29 ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਰ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਗਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮਗਨਰੋਗਾ ਸਕੀਮ ਦਾ ਦਾਰੋਮਦਾਰ ਵੀ ਗਰਾਮ ਸਭਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਜੂਨ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 'ਚ ਹੋਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਜਲਾਸ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਰਪੰਚ

ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਕਰਕੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

29 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਲ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਰਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਪੈਸਾ ਸਿੱਧਾ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਬੰਨ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਚੀਨ

ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਤਕਸ਼ਿਲਾ, ਵੇਦ, ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਤੇ ਹੋਰ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਰਹਿਬਰ ਚਮਕਦੇ ਸਿਤਾਰੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਧੁੰਧ ਮਿਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੂਰਜ ਵਜੋਂ ਚੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਬੱਬਰਾਂ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਗਦਰੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਫਖਰ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਸੋਝੀ ਸੋਚ ਨੇ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸੋਕੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਲਚੀ, ਲਾਲਸੀ ਅਤੇ ਡਰਪੋਕ ਨੇਤਾ ਕੁਰਸੀ ਖਾਤਰ ਹਰ ਕਲੰਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਅਤੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਵਲ ਸੂਬਾ ਮਾਰੂਥਲ ਬਣਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੋਹਫੇ ਸੰਘੀ (ਫੈਡਰਲ) ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸੰਘੀ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਘੁੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੰਘੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਿਫਰ ਡਿਗਰੀ ਤੱਕ ਨੱਪੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵਾਂਗ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਇਸ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮੋ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕਰਿੰਦੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਕੇ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਹ-ਸਤ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਚੌਖੰਡਾ ਰਾਜ ਦੀ ਉਹ ਰਾਜ ਜਾਂ ਮਾਡਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ, ਰਾਜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਵੀਂ ਵੰਡ ਹੋਵੇ ਪਰ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੀ ਪਾਸੇ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਹਿਮਾਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 75 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸੂਤਰਧਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਅਸੂਲਪ੍ਰਸਤ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿਤਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਲੋਕ ਤਾਕਤ ਖਿਲਾਫ ਖੜ੍ਹੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ

ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਖੁਦ ਜਾਗਣਗੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਗੇ। ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੇ ਲਗਭਗ 94221 ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧੜੇਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਪਈ, ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਉੱਜੜਨਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਗੂ ਬਣਨ ਦਾ ਰਸਤਾ ਚੁਣਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਰਵਾਇਤੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਖਾਸੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਪਿਰਤ ਨਾਲ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਚੇਤਨਾ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿੱਢਿਆ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਫਤਵਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 26 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜੇ ਇਹ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਪਿਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 73ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ੁਭ ਸੰਕੇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਝੰਡ ਦੀ ਝੰਡੀ

ਪੰਜਾਬੀ
ਖੇਡ
ਸਾਹਿਤ

ਪ੍ਰਿ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 647-785-1661

ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਝੰਡ ਦੀ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਝੰਡੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੁਰੰਤ ਛਪਵਾਉਣ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਦੁੱਧ-ਮੱਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਉਹਦਾ ਜੁੱਸਾ ਹਿੰਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਰਗਾ ਦਮਦਮ ਹੈ। ਏਧਰ ਓਧਰ ਨੱਠਣ-ਭੱਜਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ। ਉਮਰ ਦੇ 70ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲੰਮੀਆਂ ਸੈਰਾਂ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਸਰਤਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀ। ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਬੋਸਕ ਉਹ ਬਹੁਤਾ ਤਕੜਾ ਖਿਡਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਖੇਡਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਤਕੜਾ ਹੋ ਕੇ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੀ ਫਰੀਲਾਂਸ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਖੇਡ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਨੌਕਰੀ-ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ ਸੀ। ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰੁਝੇਵਾਂ ਖੇਡ ਉਤਸਵਾਂ 'ਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ, ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ 'ਚ ਜਾਣਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ/ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਛਪਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਕਰੋ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿਚ ਉਹ 'ਡਾ. ਝੰਡ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।

ਦਾ ਆਨੰਦ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਨੂੰ 'ਸੁਹਣੀ ਤੇ ਸਚਿਆਰੀ ਰੂਹ ਦਾ ਨਗਮਾ' ਲਿਖ ਕੇ ਸਲਾਹਿਆ। ਲਿਖਿਆ: 'ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਝੰਡ ਵਿਦਵਤਾ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਹ ਬਾਇਓਕੈਮਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਐਮ.ਐੱਸਸੀ. ਅਤੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਐਂਡ ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਸਾਇੰਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਤੇ ਪੀ. ਐੱਚਡੀ ਡਿਗਰੀ ਹੋਲਡਰ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ-ਚਕਿਤਸਾ ਵਿਗਿਆਨੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ ਤੇ ਫਰੈਂਚ ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ, ਨਿਪੁੰਨ ਲੇਖਕ ਤੇ ਸੁਲਝਿਆ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੀ ਕੋਈ ਸਭਾ ਹੋਵੇ: ਧਾਰਮਿਕ,

ਟਿਮ-ਟਿਮਾਉਂਦੇ ਜੁਗਨੂੰ ਵਾਂਗੂੰ, ਕਦੇ ਬੁਝਦੀ ਤੇ ਕਦੇ ਏ ਜਗਦੀ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਕ ਨਜ਼ਮ ਏ ਲੱਗਦੀ। ਸਖੀਆਂ ਸੰਗ ਸੁਟਾਪੂ ਖੇਡੋ, ਗੁੱਡੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪੂੰ ਖੇਡੋ, ਇਹ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਉਮਰ ਖੇਡਣ ਦੀ, ਬਾਲ ਇਆਣੀ, ਉਮਰ ਨੀ ਅੱਗ ਦੀ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਕ ਨਜ਼ਮ ਏ ਲੱਗਦੀ। ਉਹਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗੇ ਨਾ, ਕੋਈ ਓਪਰੀ ਕਸਰ ਲੱਗੇ ਨਾ, ਰਵੇ ਓਸ ਦੀ ਤੋਰ ਇਵੇਂ ਹੀ, ਏਵੇਂ ਰਹੇ ਉਹ ਨੱਠਣੀ-ਭੱਜਦੀ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਕ ਨਜ਼ਮ ਏ ਲੱਗਦੀ।

ਸਿੰਘ ਚਿਲਡਰਨ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ', 'ਰੱਠ ਫਾਰ ਚਿਲਡਰਨ ਐਂਜੂਕੇਸ਼ਨ' ਅਤੇ 'ਟੋਰਾਂਟੋ ਏਅਰਪੋਰਟ ਰੱਠਵੇਅ ਰੱਠ ਸੰਸਥਾ' ਆਦਿ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ 'ਰੱਠ ਐਂਡ ਵੱਕ ਈਵੈਂਟਸ' ਵਿਚ ਵੀ ਬੜੇ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਡਾਊਨ-ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਲਾਨਾ ਵੱਕਾਰੀ 'ਸਕੋਸ਼ੀਆ ਬੈਂਕ ਵਾਟਰ ਫਰੰਟ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ' ਮਾਨਣ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਸੀ.ਐੱਨ. ਟਾਵਰ ਦੀਆਂ 1776 ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਈਵੈਂਟ ਵਿਚ ਟੀ. ਪੀ. ਏ. ਆਰ. ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਈਵੈਂਟਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਬੜੇ ਦਿਲਚਸਪ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਦਾ

ਸਟਾਈਲ ਦੀ ਡੋਰੀ/ਜਾਲੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਨਾਲ ਹਸੂ-ਹਸੂ ਕਰਦਾ ਇਹ 'ਨੌਜੁਆਨ' ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ।

ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਤਕਨੀਕੀ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਕਲਾ ਦਾ ਗੁਨਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਿਬੀਆ 'ਚੋਂ ਕਮਾਈ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤ ਕੇ 22 ਮਿਸਤਰੀਆਂ/ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤ-ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਠੇਕੇ ਲੈ ਕੇ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ। ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨਾਲ ਬਹਿਣ-ਉੱਠਣ ਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਸਾਂਝਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਰਾਬ ਦੀ ਆਦਤ ਦਿੱਤੇ-ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਗਈ ਤੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਭਾਰ 255 ਪੌਂਡ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ-ਫਿਰਨਾ ਦੁੱਭਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਸੂਗਰ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨੇ ਆ ਘੇਰਿਆ ਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਪੈ ਗਿਆ। ਸੂਗਰ 450 ਗਰਾਮ ਨੂੰ ਟੱਪ ਗਈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਮਦਰਾਸ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਲੈ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ, "ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਕੁਝ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਈ ਬਚੇ ਆ, ਤਿਆਰੀ-ਸ਼ਿਆਰੀ ਕਰ ਲੋ। ਦਵਾਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੇ ਦੇਨਾਂ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਜੀਵਨ-ਨੱਠੀਆ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਉਂਝਾਉਣੀ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈਗੀ ਆ, ਜੇਕਰ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤਾ ਹਿਲਾਉਂਦਾ-ਜੁਲਾਉਂਦਾ ਰਵੇ ਤੋਂ ਅੱਖਾ-ਸੱਖਾ ਤੁਰੀ ਫਿਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਧੱਕਾ ਲੱਗ ਸਕਦੈ।"

ਚਿਤਾਵਨੀ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਦੌੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਗਿਆ। ਦੌੜਨ ਨਾਲ ਢਲਕਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾਸ ਤੇ ਚਰਬੀ ਖੁਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭਾਰਾ ਸਰੀਰ ਕੁਝ ਹੌਲਾ-ਹੌਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਵਾਈ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਗਰਾਊਂਡ ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਗਾ ਲੈਂਦਾ ਅਤੇ ਅੱਧਾ ਕੁ ਦਿਨ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਚੱਕਰ ਲਾਈ ਜਾਂਦਾ। ਕਦੇ ਦੌੜ-ਦੌੜ ਕੇ, ਕਦੇ ਤੁਰ-ਤੁਰ ਕੇ। ਉਸ ਦੀ ਦੌੜ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇੱਕ ਰਿਟਾਇਰਡ ਫੌਜੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੌੜ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇਕ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਉਸ ਨੇ 12 ਮਾਰਚ 1996 ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ 50-55 ਸਾਲ ਦੇ ਉਮਰ-ਵਰਗ ਵਿਚ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਅੱਵਲ ਆਇਆ। ਇਹ ਦੌੜ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ-ਸ਼੍ਰੋਤ ਬਣੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2013 ਵਿਚ ਟੋਰਾਂਟੋ 'ਚ ਹੋਈ 21 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹਾਫ-ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 2014 ਵਿਚ ਫਿਰ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ। ਗੱਲਾਂ-ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿਆਣ ਦੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਨੇ ਉਹਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਹੀ ਸਹਿ-ਸੁਭਾਅ 2015 ਵਿਚ 'ਗੁੱਡ ਲਾਈਫ ਫਿੱਟਨੈੱਸ ਗਰੁੱਪ' ਦੀ 42 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਆਣ ਨੇ ਇਸ ਦੌੜ ਲਈ 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੌੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 2015 ਵਿਚ 42 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ 6 ਘੰਟੇ 20 ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਦੌੜ ਕੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ। 2016 ਵਿਚ ਫਿਰ ਇਸ ਦੌੜ ਨੂੰ 5 ਘੰਟੇ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜਦਿਆਂ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਏਸੇ ਸਾਲ 'ਸਕੋਸ਼ੀਆ ਬੈਂਕ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ' ਵਿਚ 'ਸੈਂਸਰ' ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਡਿੱਗ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਟਾਈਮ ਪੂਰਾ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਮੈਡਲ ਦਾ ਫਿਰ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਿਆ। ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਵਿਚ ਫਿਰ 'ਸਕੋਸ਼ੀਆ ਬੈਂਕ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ' ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਦੌੜਦਾ ਹੋਇਆ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਾਣ ਰਿਹੈ...।

(ਬਾਕੀ ਸਭਾ 21 'ਤੇ)

ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਝੰਡ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਝੰਡ ਤੇ ਪਰਛਾਵੇ ਦਾ ਸਰਵਰਕ

ਸਮਾਜਿਕ, ਸਾਹਿਤਕ ਜਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਕਲੱਬਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ, ਹਰ ਸਭਾ ਵਿਚ ਡਾ. ਝੰਡ ਆਪਣੀ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਲਿਆਕਤ ਤੇ ਸਦਾਕਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੇ ਮਹਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਝੰਡ ਨੇ 'ਝੰਡ ਤੇ ਪਰਛਾਵੇ' ਦੇ ਆਰੰਭ 'ਚ ਲਿਖਿਆ: 'ਰੁੱਖ ਜੀਵਨ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਰੁੱਖ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਰੁੱਖ ਭਾਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗਣ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਕਸ਼, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ, ਆਕਾਰ, ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੇ ਦਿੱਖ ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪਛਾਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ, ਤਣਾ, ਟਾਹਣੀਆਂ, ਪੱਤੇ, ਫੁੱਲ ਤੇ ਫਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਰਾਟ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁੱਖ ਮੁੱਢ-ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਹੀ ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ, ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ-ਬਿੰਦੂ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ, ਖੁਸ਼ੀ-ਗਮੀ, ਚਿੰਤਾ-ਫ਼ਿਕਰ ਤੇ ਆਨੰਦ-ਮੰਗਲਾਚਾਰ, ਗੱਲ ਕੀ ਹਰੇਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ...। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਵੱਡ-ਵਡੇਰੇ 'ਬਾਬੇ-ਬੋਹੜ' ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਸਨ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆਂ ਕਰੁੱਬਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ 'ਚੌਹਾਨ' ਵਿਚ ਹਨ ਤੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਇਹ ਪੱਤਾ ਉਡਦਾ-ਉਡਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਲੰਮੀ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਰੈਂਪਟਨ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।'

ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਬਾਜ ਪਵੇ ਨਾ, ਕੋਈ ਉਹਨੂੰ ਝਪਟ ਲਵੇ ਨਾ, ਵਿਚ ਅਸਮਾਨੀਂ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਂਦੀ, 'ਝੰਡ' ਨਿਰੀ ਉਹ ਕੁੰਜ ਏ ਲੱਗਦੀ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਕ ਨਜ਼ਮ ਏ ਲੱਗਦੀ। ਠੁੰਮ-ਠੁੰਮ ਪੋਲੇ ਪੈਰੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਤਰੇਲ ਤੁਪਕਿਆਂ ਉਤੇ ਤੁਰਦੀ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਕ ਨਜ਼ਮ ਦੇ ਲੱਗਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਵਿਚਰਦੇ ਰਹੇ ਡਾ. ਝੰਡ ਨੇ 2002 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕਈ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਆਈਆਂ। ਫਾਕੀ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਵੀਕਐਂਡ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦਿਆਂ ਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬੈਲਟ ਲਗਾਏ ਬੈਠਣ ਕਾਰਨ 110 ਡਾਲਰ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਿਸਾਬ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਡਾਢਾ ਝੋਰਾ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਜੋਝ ਕੱਟੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲਜ਼ ਦੀ ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ ਵੇਖਦਿਆਂ ਝੋਰੇ-ਝਾਰੇ ਭੁੱਲਦੇ ਵੀ ਗਏ। ਇੱਕ ਮਖੌਲੀਆ ਦੋਸਤ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲਜ਼ ਨੂੰ 'ਜਠੇਰਿਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ' ਆਖਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਠੇਰਿਆਂ' ਦਾ ਫੇਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।"

ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਈਵੈਂਟਾਂ ਦੀਆਂ ਲਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ/ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਝੰਡ ਨੇ ਦਰਜਨ ਕੁ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜਕ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿਆਣ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਈ ਮੈਰਾਥਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਦੌੜ ਸਦਕਾ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ 'ਸੂਗਰ' ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾਇਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਮੈਰਾਥਨਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, 11 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬੋਸਟਨ ਦੀ ਵੱਕਾਰੀ ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ, ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਾਸੀ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪਾਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਪਾਸੀ ਦੀ 'ਪਾਸੀ-ਜੋੜੀ' ਜੋ ਇੱਕੱਠਿਆਂ ਹੀ ਹਾਫ-ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ 'ਚ 58 ਹਾਫ-ਮੈਰਾਥਨਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੰਜੂ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ ਮੈਰਾਥਨੀਏ ਦੌੜਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੌੜਕਾਂ ਦੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਬੜੇ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਛਾਪੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਬੜਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਹਨ ਉਹਦੀਆਂ ਖੇਡ ਲਿਖਤਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਅੰਸ਼:

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿਆਣ

ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜਕ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿਆਣ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਕੇ ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸੂਗਰ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਮਰੀਜ਼ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਸੂਗਰ ਦਾ ਲੈਵਲ 450 ਗਰਾਮ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਹਰ ਰੋਜ਼ 15 ਤੋਂ 20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੌੜਨ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਇਨਸੂਲੀਨ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ 42 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਗ ਲੈਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗੋਲਡ ਤੇ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ-ਮੋਹਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ 'ਬਹੱਤਰਾਂ' ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਮੂੰਹ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੇ ਤਾਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸੱਠਾਂ' ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੀ ਕਿਆਸ ਕਰੇਗਾ। ਬੜੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਲੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਨੀਮ-ਫੌਜੀ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਸਟਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਝੰਡ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਚੌਹਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 18 ਸਤੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਉਹ, ਚੌਹਾਨ, ਛੱਜਲਵੰਡੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਕਪੂਰਥਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਵਿਸ ਕੀਤੀ। 2002 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਬਣ ਕੇ ਸਕਿਉਰਟੀ ਤੋਂ 'ਸਿੱਖ ਸਪੋਕਸਮੈਨ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਤਕ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਪੋਤੇ ਪੋਤੀਆਂ ਤੇ ਦੋਹਰੇ ਦੋਹਰੀਆਂ ਦਾ ਬਾਬਾ/ਨਾਨਾ ਹੈ। ਲਓ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੋ ਜੋ ਆਪਣੀ ਚਹੁੰ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਇਰਸ਼ੀਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਗਈ: ਠੁੰਮ-ਠੁੰਮ ਪੋਲੇ ਪੈਰੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਤਰੇਲ ਤੁਪਕਿਆਂ ਉਤੇ ਤੁਰਦੀ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਕ ਨਜ਼ਮ ਏ ਲੱਗਦੀ। ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਏ, ਉਹਦਾ ਕੋਈ ਹਮ-ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਏ,

ਉਹਦੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਨੂੰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ 'ਸਾਉ ਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਬੰਦੇ ਦਾ ਸਹਿਜ ਤੇ ਸੰਜਮੀ ਜੀਵਨ-ਬਿਰਤਾਂਤ' ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ। ਭੂਮਿਕਾ 'ਚ ਲਿਖਿਆ: ਬਗ਼ਾਵਤ ਉਹਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖ਼ਾਸਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕੰਢਿਆਂ ਵਿਚ ਵਹਿਣ ਵਾਲਾ ਦਰਿਆ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੀ ਮੌਜ ਮਸਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਬਾਗਾਂ 'ਚੋਂ ਚੋਰੀ ਅਮਰੂਦ ਤੋੜ ਕੇ ਵੀ ਖਾਏ, ਪਰ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ ਝਿੜਕ ਪਈ ਤਾਂ ਝੱਟ 'ਬੀਬਾ ਬੱਚਾ' ਬਣ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ 'ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਮੇਲੇ' ਵੇਲੇ ਛੱਡ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਝਰੀਟਾਂ ਪੁਆ ਲਿਆਇਆ ਤਾਂ ਘਰ ਦਿਆਂ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਜਾਣੋਂ ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ 'ਸਤਿ ਬਚਨ' ਆਖ ਕੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇਸ਼ਕੀਆ ਕਿੱਸਾ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਕੋਈ ਕੈਦੇ, ਨਾ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ। ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਵੀ ਤਾਂ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ। ਕਿਤੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਕੰਢਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉੱਛਲਿਆ ਉਬਲਿਆ ਨਹੀਂ...। ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਝੰਡ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਥਾਈਂ ਲੜੀਫ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ॥ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ॥

ਬੇਅ ਈਸਟ ਬਰੋਕਰਜ਼ ਵਲੋਂ

ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

Simran Kaur
Office Assistant
Bay East Brokers, Inc
Ph. 925-523-3857

Dimple Toor
Office Manager
Ph. 925-518-0018

Shipra Channon
REALTOR®
DRE Lic #: 02120537
Ph. (925) 209-5793

Ranjiv Singh Saini
REALTOR®
DRE Lic #: 02066254
Ph. (408) 663-1444

Justindeep Singh Aulakh
REALTOR®
DRE Lic #: 02115248
Ph. (510) 574-5241

Tejinder Singh Dhillon
REALTOR®
DRE Lic #: 02126281
Ph. (510) 230-1447

Sandip Singh Payal
REALTOR®
DRE Lic #: 02152020
Ph. (510) 512-6490

Your Realtor® For Life!

Help you Buy or Sell:
Residential Property
Commercial property
Business Opportunity

Financing:
Residential Loans
Commercial Loans
SBA Loans
Commercial Leasing

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਤੇ
ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ
ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਅਤੇ
ਵਪਾਰਕ ਮੌਕਿਆਂ
ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Harmit Toor
Broker Associate
BRE Lic.# 01462579
NMLS ID 358820

Bank Statements, asset utilization and DSCR loan

Harmit Toor Ph: 925-202-7027

E-mail: hdtoor@gmail.com Fax: 888 663 8667

<https://www.bayeastbrokers.com/>

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ

ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਟਕੋ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ, ਤੇ ਹੁਣ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੇਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਖ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਕੇਂਦਰਵਾਦੀ ਧੁਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਤੇ ਹੱਕ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੱਕ ਕਿਉਂ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਸ ਦਾ ਮੁਹਾਦਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ, ਸਮਾਜਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਸ ਕੌਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਣੀ ਤੈਅ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟੋਟੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਸਿਆਸੀ,

ਮਾਨਵ
ਫੋਨ: +91-98888-08188

ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਲਾਹੌਰ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤਾਂ ਬਣਾਈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹਵਾਲੇ ਨਾ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ, ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਖਾਤਰ ਇਸ ਪੂਰੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਇਕਾਈਆਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਸੌਖਿਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਖੌਤੀ 'ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਤਹਿਤ ਅਨੇਕਾਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੌਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾ ਹੇਠਲੇ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੇੜੇ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 50 ਪਿੰਡ ਉਜਾੜ ਕੇ ਬਣਾਉਣੀ ਤੈਅ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 28 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ 22 ਅਜੇ ਵਸਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣੀ ਟਾਪੂ ਵਜੋਂ ਐਨ ਵਿਚਾਲੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉੱਪਰ ਦਾਅਵਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਅੜਿਆ, ਉਥੇ ਲੋਕ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਸ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਲੋੜਾਂ ਖਾਤਰ ਇਸ ਪੂਰੇ ਖਿੱਤੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਇਕਾਈਆਂ ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਰਾਜਾਂ ਤਹਿਤ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੰਡ ਨਿਰੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਖਾਤਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ 1905 ਵਿਚ ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬੰਗਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਰੋਸ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਲੋਕ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਤਾੜਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਰਾਸਰ ਧੱਕਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਲਈ ਅਪਣਾਈ। ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਕਮ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਣੇ ਹੋਰ ਕੌਮੀ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੁੱਟ-ਪਾਊ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਛੇੜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਾਨਵ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਦੇ ਏਕੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਹਾਰ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਵੀ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 1917 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਬੁਨਿਆਦ ਵਾਲੇ ਦੋ ਸੂਬੇ ਆਂਧਰਾ ਤੇ ਸਿੰਧ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਹਮਾਇਤ

ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਉੱਠੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਲਤ ਸੁਝਾਅ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਕੁਮ ਨਦੀ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਉੱਤਰੀ ਹਿੱਸਾ ਆਂਧਰਾ ਨੂੰ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ

ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਆਂਧਰਾ ਵਿਚ ਰਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੂੰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਆਂਧਰਾ ਵਿਚੋਂ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਨੂੰ ਅੱਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਠਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੁਲਾਈ 2013 ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਵੇਂ ਸੂਬੇ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ

ਕੀਤੀ। ਆਪਣੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪੁਆਉਂਦਿਆਂ 1920 ਦੇ ਨਾਗਪੁਰ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੂਬਾਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾ ਆਧਾਰਿਤ ਬਣਾਈਆਂ ਤੇ 1927 ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਵਧਦੇ ਲੋਕ ਦਬਾਅ ਅਧੀਨ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ 1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੀਮਤ ਜਿਹੀ ਸੂਬਾਈ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੇਣੀ ਪਈ ਤੇ 1936 ਵਿਚ ਉੜੀਸਾ ਤੇ ਸਿੰਧ ਪਹਿਲੇ ਸੂਬੇ ਬਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ 1937 ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਆਂਧਰਾ, ਕਰਨਾਟਕ ਤੇ 1938 ਵਿਚ ਕੇਰਲ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਦਬਾਅ ਅਧੀਨ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਤਾਂ ਲੋਕ ਰਾਏ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪੁਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਪਰ 1947 ਮਗਰੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁੱਕ ਗਈ। ਪਹਿਲਾਂ 1948 ਦੀ ਧਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਨਹਿਰੂ, ਪਟੇਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1951 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਖਣ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

1952 ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਮਦਰਾਸ ਰਿਆਸਤ ਵਿਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਉੱਠੀ। ਇਹ ਲਹਿਰ ਮਦਰਾਸ ਰਿਆਸਤ ਵਿਚੋਂ ਤੈਲਗੂ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਅਲੱਗ ਕਰਕੇ ਆਂਧਰਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੈਲਗੂ ਭਾਸ਼ੀ ਸਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤਾਮਿਲ ਸਨ। ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ਮਦਰਾਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਖ ਗਿਆ ਪਰ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅਕਤੂਬਰ 1953 ਵਿਚ ਵੱਖਰਾ ਆਂਧਰਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੁਰਨੂਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਤੇ ਮਦਰਾਸ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ

ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਸ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਬਣੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਵੀ ਆਈ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਪੁਆ ਲਾਈਆਂ ਜਾਣ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮਲਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ (ਕਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਪਵਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ)। ਪੱਤਾਬੀ ਸੀਤਾਰਮਈਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਤੇ ਪਟੇਲ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾਈ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਸਟਿਸ ਵਾਨਚੂ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਆਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਵਾਂ ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਆਂਧਰਾ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ (ਪੰਜਾਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ) ਮਦਰਾਸ ਉਸ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣੀ ਰਹੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅਕਤੂਬਰ 1953 ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਸੂਬਾ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ ਪਰ ਮਦਰਾਸ ਉਸੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਸੀ।

ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਸ ਦਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾ ਹੇਠਲੇ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੇੜੇ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 50 ਪਿੰਡ ਉਜਾੜ ਕੇ ਬਣਾਉਣੀ ਤੈਅ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 28 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ 22 ਅਜੇ ਵਸਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣੀ ਟਾਪੂ ਵਜੋਂ ਐਨ ਵਿਚਾਲੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿਹਾ, "ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬੰਬ 'ਤੇ ਕਿਸ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਬੰਬ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਕੁਦਰਤੀ' ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰਵਾਸ ਰਾਹੀਂ 'ਮਰਾਠੀ ਖਾਸਾ' ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲਵੇਗਾ ਪਰ ਜੇ ਬੰਬ ਨੂੰ 'ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ' ਅੱਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ 'ਇਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗਾ।'

ਪਰ ਹਲਾਤ ਉਦੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਗਏ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਬੰਬ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਖਿੱਤਾ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਬ ਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕ ਗਈ, ਦਰਜਨਾਂ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। 1956 ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੰਬ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਪਰ ਸਾਂਝੇ ਦੋ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੂਬੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬੰਬ ਰਾਜ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਸੂਬੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲਤ ਭੈੜੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੰਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਹੋਂਦ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਮਈ 1960 ਨੂੰ ਦੋ ਨਵੇਂ ਸੂਬੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਤੇ ਬੰਬ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਸੀ; ਭਾਵ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੋਪਾਲ ਰਿਆਸਤ ਨੂੰ 1949 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਪਰ ਜਦ 1956 ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਭੋਪਾਲ ਉਸੇ ਸੂਬੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਸੀ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਕੁਝਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੱਟੜ ਆਲੋਚਕ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤਸਲੀਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੂਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਇਨਕਲਾਬ ਮਗਰੋਂ ਸੋਕੋਲੋ ਹੀ ਕੌਮਾਂ ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਰਥਕ, ਸਮਾਜਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਵੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਾਰਜਿਆਈ ਸੋਵੀਅਤ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਤਿਫਲਿਸ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਜਟਿਲ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰਜਿਆਈ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਰਮੀਨੀਆਈ ਤੇ ਰੂਸੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਸੀ। ਤਿਫਲਿਸ ਦੇ ਵਪਾਰ ਤੇ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਵਸੋਂ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤਿਫਲਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਜਾਰਜੀਆ ਤੋਂ ਕੱਟ ਕੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਖਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰਜੀਆ ਦੀ ਹੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇੰਝ ਕਰਕੇ ਜਾਰਜੀਆਈ ਤੇ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਲੋਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਮਿਲਵਰਤਣ ਰਾਹੀਂ ਤੇ ਕੌਮੀ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋਇਆ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਲਈ ਅਪਣਾਈ। ਅੱਜ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹਾਕਮ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਣੇ ਹੋਰ ਕੌਮੀ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੁੱਟ-ਪਾਊ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਛੇੜਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੌਮੀ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਤੀਰਾ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਜਬਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਨਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੱਗੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੈਨ ਹੋਜੇ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ)

3636 Gurdwara Ave, San Jose CA 95148, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੈਬ-ਸਾਈਟ: www.sanjosegurdwara.org or facebook "San Jose Gurdwara"

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ॥ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ॥

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਅਖੰਡ ਪਾਠ
(12 ਤੋਂ 14 ਅਪਰੈਲ)
ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ
ਭਾਈ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ
ਮਾਵੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ
ਵੱਲੋਂ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

7-10 ਅਪਰੈਲ 2022
ਭਾਈ ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਕੀਰਤਨ
ਕਰਨਗੇ
7,8 ਅਤੇ 9 ਅਪਰੈਲ ਕੀਰਤਨ
ਸ਼ਾਮ 7:30 ਤੋਂ 8:30
10 ਅਪਰੈਲ:
ਕੀਰਤਨ 12:30 ਤੋਂ 2:00 ਵਜੇ
14 ਅਤੇ 20 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੀਰਤਨ

ਕਥਾ ਭਾਈ ਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
20 ਤੋਂ 23 ਅਪਰੈਲ
ਸ਼ਾਮ 7:30 ਤੋਂ 8:30
24 ਅਪਰੈਲ
ਦੁਪਹਿਰ 12 ਤੋਂ 1:15 ਵਜੇ ਤੱਕ
25 ਤੋਂ 30 ਅਪਰੈਲ
ਸ਼ਾਮ 7:30 ਤੋਂ 8:30
1 ਮਈ
ਦੁਪਹਿਰ 12 ਤੋਂ 1:15 ਵਜੇ ਤੱਕ

Gurdawara Sahib Phone No: 408-274-9373

ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ

ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ 1975 ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਲਲਿਤ ਕਲਾ ਅਕਾਦਮੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਆਰਟਸ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਿੱਖ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚਿੱਤਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੇਰੂ ਸਹਿਰ ਵਿਖੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਵਾਰਜ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈਆਂ ਜੰਗਾਂ, ਮੁੱਦਕੀ, ਫੇਰੂ ਸਹਿਰ, ਸਭਾਉ ਤੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਡ-ਆਕਾਰੀ ਚਿਤਰ (10 ਫੁੱਟ ਗੁਣਾ 20 ਫੁੱਟ) ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਡਾ. ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੀ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇਖਣ ਸਾਡੇ ਘਰ

ਇੱਕ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ।

ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਹੁਣ ਤੂੰ ਜਾ ਤੇ ਮੈਂ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਲਵਾਂ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਬਿਨਾਂ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਫਸਰ ਫਜ਼ੂਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ 10 ਮਿੰਟ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਟਾਈਮ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਫੇਲੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਮੈਂ ਐਨਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਿਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ।

ਡਾ. ਰੰਧਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਮੱਦਾਹ ਸਨ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਟੋਕ ਦਿੰਦੇ। ਅਕਸਰ ਕਹਿਣਾ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਿਆ ਕਰੋ। ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੇਂਟਿੰਗ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਰਿਆ ਕਰ। ਸੋ, ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਬਹੁਤੇ ਚਿਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਦਸਤਖਤ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖਰੀਦਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸਾਈਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਗੋਰੇ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਦੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸਾਈਨ ਕਰੋ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਜ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਲਾ ਭਵਨ, ਅਜਾਇਬ ਘਰ, ਰੋਜ਼ ਗਾਰਡਨ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੱਖੋਂ ਉੱਨਤ ਸੂਬਾ ਹੋਵੇ। ਹਰ ਸਹਿਰ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ ਗਾਰਡਨ, ਅਜਾਇਬ ਘਰ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਰਹੇ, ਕੰਧਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਫੁੱਲ ਤੇ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ਖਿਲਾਰੀਆਂ। ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦਰੱਖਤ ਲਗਾਏ। ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੀਰ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਹਰ ਥਾਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸੁਹਜ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਕਲਾ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਰੇ ਹਨ। ਦੱਬ ਕੇ ਵਾਹ ਤੇ ਰੱਜ ਕੇ ਖਾਹ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੂਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਵੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ 'ਰੱਜ ਨਾਲ ਚੱਜ'। ਇਹ ਹਾਲੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਸੇ ਪੇਂਟਿੰਗ, ਚੰਗੀ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਸੰਗੀਤ 'ਤੇ ਖਰਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਫਜ਼ੂਲਖਰਚੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

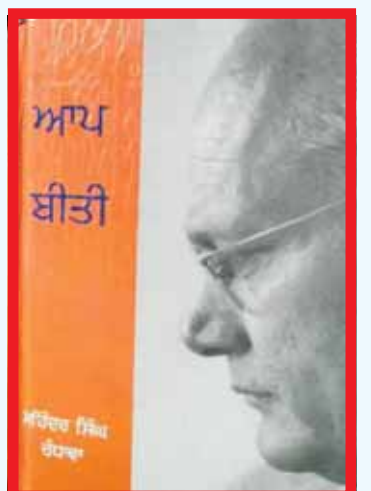
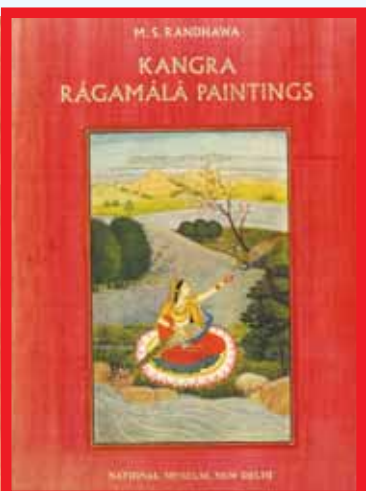
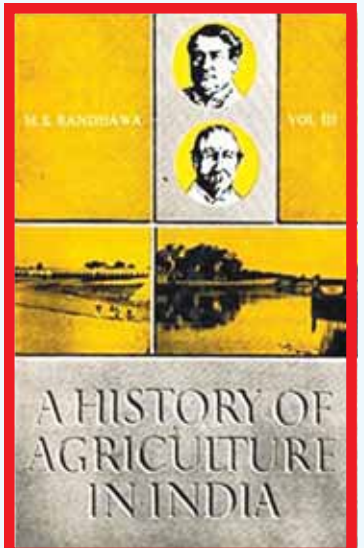
ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੁਨਰ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਇਕ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ।

ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਏ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ। ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਤੂੰ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਆ ਦਿਖਾ ਕੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਣਾਈ ਫੁਲਕਾਰੀ ਕੱਢ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦਿਖਾਈ। ਉਹ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਇੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਕਰ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ; ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਚਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲੜੀਵਾਰ ਚਿਤਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਰ ਸ਼ਖਸ ਅੰਦਰ ਛੁਪੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ।

ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਕਲਾ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰਪੂਰ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਸਦਕਾ ਹੀ ਮੇਰਾ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕਲਾ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਜਿਊਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਪਾਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਪਿਆ। ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ

ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਮੁਖੜੇ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੌਰਾਂ 'ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ' 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 23 ਅਪਰੈਲ 2022 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-530

ਜੀਅ ਨਵਾਂ ਜਦ ਟੱਬਰ ਦੇ ਵਿਚ, ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਆਵੇ, ਸੁੰਨੇ ਘਰ ਵਿਚ ਲੱਗ ਜੇ ਰੋਣਕ, ਹਰ ਕੋਨਾ ਨਸ਼ਿਆਵੇ। ਬੁੱਕਲ ਦਾਦੇ ਦਾਦੀ ਵਾਲੀ, ਮੋਹ ਦਾ ਨਿੱਘ ਪਹੁੰਚਾਵੇ। 'ਮੁਲ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਜ਼ ਪਿਆਰਾ', ਸਿਆਣਾ ਸੱਚ ਸੁਣਾਵੇ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-528

ਬਾਬੁਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ, ਅੰਬੀਆਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ, ਬਹਿੰਦੀਆਂ ਸੀ ਕੁਤੀਆਂ ਪੀਹੜੇ ਡਾਹ ਕੇ। ਗੁਣਗੁਣਾਉਣੇ ਮਨ ਦੇ ਵਲਵਲੇ, ਚਿਤੀਆਂ ਦੀ ਚੀਂ ਚੀਂ ਨੂੰ ਗੀਤ ਬਣਾ ਕੇ। ਕਸੀਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਪਟਾਰੀ, ਜਦ ਫੁਲਕਾਰੀ ਕੱਢਦੀਆਂ ਫੁੱਲ ਬੂਟੇ ਪਾ ਕੇ। -ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਪਾਲੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨਗਰ ਬਠਿੰਡਾ ਫੋਨ: 94176-49275

ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਕਲਾਕਾਰ ਨੇ ਦੱਖੇ ਕੈਸੀ ਕਲਾ ਦਿਖਾਈ। ਬ੍ਰਿਖਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਮਿੱਤਰ ਪੰਛੀ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਮਜਲਿਸ ਲਾਈ। ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨਾ ਕੁਦਰਤ ਵਾਲਾ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਚਲਾਈ। -ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਪੋਰ ਫੋਨ: +1 2042963177

ਬਰੈਂਡ ਆ ਗਏ ਕੱਪੜੇ, ਬਰੈਂਡ ਪਾਉਂਦੇ ਬੂਟ, ਕੋਣ ਲੈਂਦਾ ਫੁਲਕਾਰੀਆਂ, ਨਾ ਕੋਈ ਕੱਢਦੀ ਸੂਟ। ਰਜਾਈ ਸਰੂਣੇ ਚਾਦਰਾਂ, ਪ੍ਰਿੰਟ ਹੁਣ ਕਰੇ ਮਸ਼ੀਨ, ਜੇਬ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਗਾਜਰਾਂ, ਉੱਝ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸ਼ੋਕੀਨ। -ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨਰਪੁਰੀ ਫੋਨ 408-912-3438

ਪੰਛੀ ਕਰਦੇ ਪਏ ਕਲੋਲ ਜਦ ਲੱਗੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਮਹਿਫਿਲ ਰੱਬ ਪਿਆਰ ਸਭ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ਨਸੀਬ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। -ਬੱਲਾ ਲਥਾਣਾ ਫੋਨ: 848-235-8344

ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਾਗਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਫੁਲਕਾਰੀ ਹੱਥ ਬੁਣਤ ਕਸੀਦਾ ਘੁੰਗੀਆਂ, ਤੌੜੇ, ਚਿਤੀਆਂ ਬੁਣਤੀ 'ਚ, ਘਰ ਹੀ ਬੈਠਿਆਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਕਲਾ 'ਚ ਪਰੋਇਆ ਮਨ ਨੂੰ ਸੀ ਮੁਗਧ ਕਰ ਜਾਂਦਾ, ਸੂਈ, ਗਦੂਈ, ਚਰਮੁਖ, ਤੱਕਲਾ ਚਰਖੇ ਦੀ ਘੂਕ ਸੀ ਸਭ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਾਜ ਢਾਣੀਆਂ ਜੁੜ ਕਮਾਲ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਇੱਕਲਤਾ ਵਧੀ, ਸਭ ਗੁਆਚੇ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ। -ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾੜ

ਅੱਗ ਤੋਂ ਤਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ

ਜਦੋਂ ਪਸ਼ੂ ਜਗਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਈ ਤੇ ਉੱਨਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਮਨੁੱਖੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਪਈ ਤਾਂ ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਰਗਰਮੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਿਰਤ ਸਦਕਾ ਹੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਹੁਨਰ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਮੁੱਕ ਸਫਰ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਅੱਗ ਕਰੋੜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਜੀਵਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਤਰਨਾਕ ਬਿਪਤਾ

ਯੋਧਾ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: +91-96533-59244

ਰਹੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬੇਹਿਸਾਬ ਤਬਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂਰਵਜ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਪੱਥਰ ਘਸਾ ਕੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਦੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅੱਗ ਦੀ ਖੋਜ 'ਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਅੱਜ ਤੋਂ 4.4 ਲੱਖ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਹੋਮੋ-ਇਰੈਕਟਸ ਦੇ ਪਥਰਾਟਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕੀਨੀਆ (ਅਫਰੀਕਾ) ਦੀ ਟਰਕਾਨਾ ਝੀਲ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਅੱਗ ਦੀ ਖੋਜ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਾਸ਼ਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਣ।

ਹੁਣ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਟੀਚਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅੱਗ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸੰਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹਾਨ ਲੱਭਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਮਾਸ, ਹੋਰਾਂ ਜੀਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਬਰਫ ਯੁੱਗ 'ਚ ਠੰਢ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ। ਅੱਗ ਕਿਸੇ ਵਰਦਾਨ ਵਾਂਗ ਹੋਮੋ ਇਰੈਕਟਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀ। ਇਹ ਹੋਮੋ ਇਰੈਕਟਸ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲੇ ਹੋਮੋ ਸੇਪੀਅਨਜ਼ (ਜੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਾਂ) ਤੱਕ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਸਹਾਈ ਕਾਰਕ ਬਣੀ। ਅੱਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਨਵ-ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ (ਲਗਭਗ 6500 ਈਸਾ ਪੂਰਵ) ਵਿਚ ਧਾਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਦ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਨਵ-ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ-ਪਾਲਣ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਉੱਨਤ ਸੰਦਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਇੰਝ ਧਾਤਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾਲ ਪਿਘਲਾ ਸਕਣ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਥ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਲ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਕਾਂਸਾ ਯੁੱਗ ਅਤੇ ਫੇਰ ਲੋਹ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ।

ਇਹ ਸੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜਿਸ 'ਚ ਸੰਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਇਆ

ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਰ ਖੋਜਾਂ ਵਿਚ ਜੁੱਟ ਗਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਫਲਸਫਾ, ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਉਭਾਰ ਹੋਇਆ। ਮਨੁੱਖ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ "ਸੂਰਜ, ਚੰਦ, ਤਾਰੇ

ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਂਦਰ ਮੰਨਣ।

ਮੱਧਯੁੱਗ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਜਗੀਰੂ ਸੱਤਾ 'ਚੋਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਉੱਭਰੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ

ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਉਹ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਦੇ ਕੱਢੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਨੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਬਾਰੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਫੈਲਾਅ ਕਰਦਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰਚਦਾ ਰਿਹਾ। ਬਹੁਨੇ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ

ਬਹੁਨੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਰਾਹ ਨੂੰ ਗੈਲੀਲਿਓ ਗਲੀਲੀ ਨੇ ਰੁਸ਼ਨਾਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਜਨਮ 15 ਫਰਵਰੀ 1564 ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਗੈਲੀਲਿਓ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਖਗੋਲ-ਵਿਗਿਆਨ, ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਨਵੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗਤੀ, ਗੁਰੂਤਾ, ਸਾਪੇਖਤਾ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗੈਲੀਲਿਓ ਦੀ ਸਭ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੋਜ ਦੂਰਬੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅੱਖ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੰਦ, ਤਾਰੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਫ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪਏ। 30 ਨਵੰਬਰ 1609 ਨੂੰ ਗੈਲੀਲਿਓ ਨੇ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚੰਦ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਚਾਰ ਚੰਦ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਗੈਲੀਲਿਓ ਨੇ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਧੁਰੇ ਦੁਆਲੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਚਰਚ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਗੈਲੀਲਿਓ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੂਰਖਾਨਾ ਅਤੇ ਫਾਲਤੂ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਲੀਲਿਓ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੀਵਨ ਕੈਦ ਵਿਚ ਬੀਤ ਗਿਆ। ਜੁਲਾਈ 1623 ਨੂੰ ਗੈਲੀਲਿਓ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਚ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੈਲੀਲਿਓ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਗਤੀਗਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ।

ਖੱਬਿਓ: ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਤੇ ਗੈਲੀਲਿਓ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਬਹੁਨੇ ਦਾ ਖੁੱਤ।

ਕੀ ਹਨ; ਮੀਂਹ ਕਿਉਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਕੌਣ ਹਾਂ?" ਆਦਿ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣਾ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ ਸੂਰਜ, ਚੰਦ, ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗਿਆ। ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਅੱਗ ਜੋ ਦੂਰ ਕਿਤੇ ਆਸਮਾਨ ਵਿਚ ਬਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਵਿਚਾਰਵਾਦੀ ਫਲਸਫੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਦਾਰਥ ਹੋਂਦ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਰਹੱਸਮਈ ਤਾਕਤ ਦਾ ਰੂਪ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਰੀਆਭੱਟ (476-550 ਸੀ.ਈ.) ਜੋ ਖਗੋਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਗਣਿਤਕਾਰ ਸੀ, ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਧੁਰੇ ਦੁਆਲੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਚੱਕਰ ਕੱਟਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪੱਥ ਗੋਲਾਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅੰਡਾਕਾਰ ਹੈ। ਆਰੀਆਭੱਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟਦੇ ਹਨ।

ਪੁਰਾਤਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਮੱਧਕਾਲ ਤੱਕ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਭਾਰੂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੁੱਗ ਮੱਧਯੁੱਗੀ ਜਗੀਰੂ ਸੱਤਾ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਢੁਕਵਾਂ ਸੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਦੋਂ ਦਾ ਰਾਜ ਵੀ ਰਾਜੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਾ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ; ਕੁੱਲ ਸਮਾਜ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਉਭਾਰ ਹੋਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਉੱਪਰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਵਿਖਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਲਾ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹਲਚਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ 19 ਫਰਵਰੀ 1473 ਨੂੰ ਖਗੋਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਗਣਿਤਕਾਰ ਅਤੇ ਨਵ ਜਾਗਰਤੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨਿਕੋਲਸ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਜੋ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਉੱਪਰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸੂਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਲੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਠੀਕ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਇੱਕ ਜੰਗ ਛੇਤ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜੰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਜਗੀਰੂ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਕਿ ਬਾਈਬਲ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਗਿਆਰਦਾਨੇ ਬਹੁਨੇ ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਜਿਸ ਦਾ 1548 'ਚ ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਹੌਲੇ 'ਚ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਨੇ ਪਾਦਰੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਹ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਗਣਿਤਕ ਅਤੇ ਕਾਵਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਖੁੱਬ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗਣਨਾਵਾਂ ਦੇ

ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੂਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਇਕਲੋਤਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਣਗਿਣਤ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਹਨ। ਉੱਭਰ ਰਹੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਧਰਮ ਆਧਾਰਿਤ ਜਗੀਰੂ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਸਕਣ। ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਨੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ 'ਚ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਪਰ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਗਲਬੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਲੋਕ ਬਹੁਨੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਅੰਤ ਵਿਚ 130 ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸੱਤਾ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਨੇ ਇਹ ਮੰਨੇ ਬਣੀ ਜੋ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਹ ਸਭ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਹੁਨੇ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਹੁਨੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਓ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅਪਵਿੱਤਰ ਖੂਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀ ਬੂੰਦ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾ ਡਿੱਗੇ। 17 ਫਰਵਰੀ 1600 ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਦੇ ਰੋਮ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਚੌਕ ਵਿਚ ਲੱਕੜਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਨੇ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ ਜੋ ਬਹੁਨੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਬਹੁਨੇ ਵਰਗੇ ਅਡੋਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਹੀ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚੇ ਪੰਧ ਦੇ ਸੱਚੇ ਪਾਧੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ।

ਗੈਲੀਲਿਓ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉੱਪਰ ਪਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਗੈਲੀਲਿਓ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਚ ਰੁੱਝਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਗਿਆਨੀ 1638 ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਠ ਜਨਵਰੀ 1642 ਨੂੰ ਗੈਲੀਲਿਓ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਫਰ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੁੱਲ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸਫਰ ਹੈ ਜੋ ਲੱਖਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਚੰਦ ਤਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਕੁਝ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਗੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰੂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਅੱਜ ਵੀ ਸੱਤਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਕਾਪਰਨਿਕਸ, ਬਹੁਨੇ ਅਤੇ ਗੈਲੀਲਿਓ ਵਰਗੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਤੋਂ ਸੋਧਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਆਪਣੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਡਟ ਕੇ ਕਰ ਸਕੇ।

ਅਮਰੀਕਨ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਾਂ। ਆਖਿਰ ਪੂਰਾ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦਿਨ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੈਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਤੋਂ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜਾ ਵਾਕ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਬਿਲਕੁਲ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਸੁਣਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮੁਜਰਿਮ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਬਰੀ ਜਾਂ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗਮ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ

ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਵੀ ਉਦੋਂ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾਖਿਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਇੰਨਾ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ। ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਕਦਮ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ। ਮੈਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾਖਿਲ ਕਰਵਾ ਦਿਆਂਗਾ। ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ। ਦੋ ਤਾਰ ਫਾਰਮ ਲਏ। ਇੱਕ ਤਾਰ ਤਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਤਾਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਟਾਕਟਨ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਕਿ

ਉਹ ਮੇਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹ ਤਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਬਖ਼ਰੀ ਸੁਣਾਈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਦਸ ਵਜੇ ਹੀ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਲੈ ਕੇ ਏਂਜਲ ਆਈਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾਖਿਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਮਨ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਥੱਲੇ ਲੈ ਆਉ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਾਮਾਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਬੰਨ੍ਹ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਸਾਮਾਨ ਥੱਲੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਪੂਰੇ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਲੋਹੇ ਦਾ ਉਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਲਾਖਾਂ ਵਾਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਕਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਗਈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਜ਼ਾਦ ਇਨਸਾਨ ਸਾਂ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਫਿਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹੀ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਅਗਨ ਬੋਟ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ ਲਾਹ ਕੇ ਛੱਡਿਆ ਸੀ, ਘਾਟ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਆਣ ਲੱਗਿਆ। ਮੈਂ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਏ। ਮੇਰੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਉਹ ਇਜਾਜ਼ਤਨਾਮਾ ਸੀ ਜਿਸ

ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਗਨ ਬੋਟ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਘਾਟ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾ ਲੱਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਉਤਰ ਗਏ। ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟੈਕਸੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਸਾਮਾਨ ਰੱਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਟੈਕਸੀ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਸਟਰੀਟ ਲੈ ਚੱਲੋ। ਛੇ-ਸੱਤ ਮੀਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਟੈਕਸੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਮਾਲ-ਸ਼ਾਮਾਨ ਦੇ ਗੋਦਾਮ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਮਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿਮਨੀਆਂ ਤੋਂ ਧੂੰਆਂ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੈਂਕੜੇ ਟਰੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮਾਲ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਜਹਾਜ਼ੀ ਘਾਟਾਂ ਵੱਲ ਆ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮੀ ਸੀ। ਆਖਿਰ ਸਾਡੀ ਟੈਕਸੀ ਮਾਰਕੀਟ ਸਟਰੀਟ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋਈ। ਇਹ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੂਬਸੂਰਤ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੇ ਵੱਡਾ ਲੰਬਾ-ਚੌੜਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੀ।

ਜੇ ਨਜ਼ਾਰਾ (ਦ੍ਰਿਸ਼) ਮੈਂ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾਖਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਦੇਖਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨਾ ਹੀ ਭੁੱਲਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਅੱਖਾਂ ਪਾੜ-ਪਾੜ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਕੀ ਸੀ? ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰੀਸ਼ਤਾਨ (ਪਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਕ) ਸੀ। ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਵੀ ਗੰਦੇ ਜਾਂ ਪਾਏ ਹੋਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਨਾ ਕੋਈ ਅੰਨ੍ਹਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਰੜੀ। ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਮੂੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਵਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੱਟ ਕੇ ਸਜਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਫਰਾਕ ਗੋਡਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਾਉਡਰ, ਲਿਪਸਟਿਕ ਅਤੇ ਨੇਲ ਪਾਲਿਸ਼ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਨ ਮਰਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਚੇ ਕੱਦ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

ਦੇਵਤੇ

ਮੈਂ ਸਿਟੀ ਹਾਲ 'ਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪਲੈਨਿੰਗ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸਾਂ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਕੈਫੇਟੇਰੀਏ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਦਾ ਕੱਪ ਲੈਣ ਗਈ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ, ਕੈਸ਼ ਮਸ਼ੀਨ 'ਤੇ ਇਕ 50 ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਾਹਕ ਨਿਪਟਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਭ ਨੂੰ ਗੁਡ ਮਾਰਨਿੰਗ ਕਹਿ ਕੇ ਪੈਸੇ ਫੜਨੇ ਤੇ ਬੜੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਸਾਮਾਨ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ 'ਚ ਪਾ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਫੜਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ 'ਹੈਣ ਏ ਨਾਈਸ ਡੇਅ' ਕਹਿਣਾ ਸਿੱਧ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਉਮਰ ਦੇ ਪੰਜਾਵਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਸੁਨੱਖੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸੋਚਿਆ।

ਮੇਰੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਸ ਮੈਨੂੰ 'ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾਈ' ਤੇ ਮੈਂ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਅੱਜ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਕੰਮ 'ਤੇ ਆਈ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਬੋਲੀ, 'ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਹਾਂ।'

ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਕਤਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਠੀਕ ਨਾ ਸਮਝੀ। ਪਰ ਉਸਦੀ ਕਮੀਜ਼ 'ਤੇ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ
ਫੋਨ: 403 605 3734

ਟੰਗੀ ਨੇਮ ਪਲੇਟ ਤੋਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ- ਪ੍ਰੀਤ ਬਰਾੜ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦਾ ਮਿਲਣਾ ਆਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਦੂਰੋਂ ਦੇਖ ਮੈਨੂੰ ਹੈਲੋ ਆਖਦੀ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਮੇਰੇ ਤੇ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਦਾ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈਲੋ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ। ਦਿਨ, ਮਹੀਨੇ ਤੇ ਫਿਰ ਦੋ ਸਾਲ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਟਰੇਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਦੇਖ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਈ। ਸਬੱਬ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਦੇਖ ਮੈਨੂੰ ਚਾਅ ਜਿਹਾ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ਖਾਲੀ ਪਈ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਸ 'ਚੋਂ ਨੋਟਬੁੱਕ ਕੱਢੀ ਤੇ ਮੇਰਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਮੰਗਣ ਲੱਗੀ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਰਸਨਲ ਲਾਈਨ ਦਾ ਨੰਬਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸਨੇ ਘਰ ਦਾ ਫੋਨ ਵੀ ਮੰਗ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਫੋਨ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਵਾ ਦਿੱਤੇ।

ਨੋਟਬੁੱਕ ਪਰਸ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਕੀ ਗਿੱਲ ਗੋਤ ਤੁਹਾਡੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾ ਹੋਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਸਮੇਂ ਪੇਕਿਆਂ-ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਗੋਤ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

'ਹਾਂ, ਗਿੱਲ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦਾ ਗੋਤ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪੇਕੇ ਧਾਲੀਵਾਲ ਹਨ।'

ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ 'ਧਾਲੀਵਾਲ' ਸੁਣ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚਮਕ ਉਠੀਆਂ।

'ਲੈ ਫਿਰ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਭੈਣਾਂ-ਭੈਣਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਕਹਿ ਕੇ ਉਸਨੇ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਘੁੱਟ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਡਾਢੀ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗੀ।

ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਵਾਂ ਘਰ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਟਰੇਨ 'ਤੇ ਹੀ ਆਇਆ ਕਰੇਗੀ।

ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਉਦਾਸ ਜਾਪੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਟਰੇਨ 'ਚ ਬੈਠਾ ਕੋਲ ਹੋ ਕੇ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਾ ਸਮਝਿਆ। ਮੈਂ ਬੈਠਾ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕੀ, 'ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਸਭ ਠੀਕ ਹੈ?'

ਉਸਨੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ 'ਹਾਂ' ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ।

ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਈ ਕਿ ਸਭ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ। ਟਰੇਨ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਚੜ੍ਹਤਾਰ ਨੇ ਛੇ ਸੱਤ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਦੋਨੋਂ ਕਾਹਲੇ ਕਦਮੀਂ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਪੁੱਜ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਕੈਫੇਟੇਰੀਏ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ।

ਹੁਣ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਟਰੇਨ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਉਦਾਸ ਰਹਿੰਦੀ। ਕਦੇ ਫਾਲਤੂ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਦੀ। ਕਰਦੀ ਵੀ ਕਿਵੇਂ, ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ ਕਦੇ। ਟਰੇਨ 'ਚ ਮਿਲਣਾ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਦੇਵਤੇ' ਸਮਾਜ ਦੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਮਾੜੇ, ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਬਾਖੂਬੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜਕ ਆਰਥਕ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਲੀਹ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ, ਵੱਡੇ ਦਿਲ-ਗੁਰਦੇ ਵਾਲੇ ਬਥੇਰੇ ਜਿਊੜੇ ਵੀ ਵੱਸਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਡਿੱਗੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਾਂਹ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਉਠਣ ਦਾ ਸਬਬ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਤੇ ਗੱਲ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਹੈਲੋ ਕਹਿਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦੀ। ਸਾਰੀ ਟਰੇਨ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ। ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਡੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ। ਟਰੇਨ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਲੈਣ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਭੱਜ ਪੈਣਾ। ਉਸਨੂੰ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਹਲ ਹੁੰਦੀ। ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ। ਦਿਨ ਮਹੀਨੇ ਤੇ ਫਿਰ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਿਆ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਡੈਸਕ ਵਾਲੇ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਖੜਕੀ। ਫੋਨ ਦੀ ਕਾਲਰ ਆਈ ਡੀ ਤੋਂ 'ਕੈਫੇਟੇਰੀਏ' ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੀਤ ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੀਹਨੇ ਫੋਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਥੋਂ।

ਮੈਂ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਹੈਲੋ ਕਿਹਾ। 'ਭੈਣ! ਮਨ ਉਦਾਸ ਸੀ। ਬਰੇਕ 'ਤੇ ਸੀ, ਸੋਚਿਆ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਲਵਾਂ।'

ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਈ ਕਿ ਗੱਲ ਮਿੱਟ ਜਾਂ ਦੇ ਮਿੱਟ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਇਸ ਲਈ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਤੇ ਅਪਣੱਤ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, 'ਪ੍ਰੀਤ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਦਫਤਰ 'ਚ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ। ਜੇ ਠੀਕ ਸਮਝੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਫੋਨ ਕਰਾਂ।'

'ਤੁਹਾਡਾ ਲੰਚ ਟਾਈਮ ਕਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?' ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

'ਮੈਂ ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਇਕ ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਦੋਂ ਵੀ ਬਰੇਕ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹਾਂ। ਇਕ ਘੰਟਾ ਵਿਹਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੈਂ ਥੱਲੇ ਕੈਫੇਟੇਰੀਏ ਮੁਹਰੇ ਆ ਜਾਵਾਂਗੀ।

ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਕੈਫੇਟੇਰੀਏ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਸੀ। ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਲਾਲੀ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਰੋ ਕੇ ਹਟੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੋਬਾਰਾ ਭਰ ਆਈਆਂ। ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਈਆਂ।

'ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਦਿਨ ਹੈ। ਧੁੱਪ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਹੈ', ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਤੋੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਭਰਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਭਤਾਸ ਕੱਢੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਦੋ ਕੁ ਮਿੰਟ ਦੀ ਚੁੱਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਪ੍ਰੀਤ, ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਲਾਲ ਕਿਉਂ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲੇ ਤੂੰ ਉਦਾਸ ਲੱਗਦੀ ਹੈਂ।' ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਫਿਰ ਭਰ ਆਈਆਂ। ਆਪਣੇ ਪਰਸ 'ਚੋਂ ਪੈਪਰ ਨੈਪਕਿਨ ਕੱਢ ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਪੁੱਝਣ ਲੱਗੀ।

ਮੈਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸਦੀ ਬਾਂਹ ਪਲੋਸ ਰਹੀ ਸਾਂ ਤੇ ਉਹ ਰੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੋ ਕੁ ਮਿੰਟ ਰੋ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਕੀਤਾ। 'ਭੈਣ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।'

ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਤ, ਇਹ ਤਾਂ ਹੈ।' 'ਭੈਣ ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਲੰਬੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਮਨ ਬਾਹਲਾ ਹੀ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਭੈਣ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾੜਾ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਲੱਗਦੇ ਹੋ।' ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜ ਲਿਆ।

ਮੈਂ ਘੜੀ ਦੇਖੀ। ਟਾਈਮ ਤਾਂ ਭੱਜਿਆ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੈਗ 'ਚੋਂ ਦੋ ਸੈਂਡਵਿਚ ਕੱਢੇ। ਇਕ ਉਸਨੂੰ ਫੜਾ ਦੂਜਾ ਆਪ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਉਸਨੇ ਅੱਧਾ ਕੁ ਸੈਂਡਵਿਚ ਖਾਧਾ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦਾ ਲਪੇਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਪਾ ਲਿਆ ਕਿ ਠਹਿਰ ਕੇ ਖਾਵਾਂਗੀ। 'ਭੈਣ, ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ?'

'ਮਾਨਟਰੋ ਪਾਰਕ', 'ਫਿਰ ਤਾਂ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਵਾਈਟਹਾਰਨ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ,' ਉਸਨੇ ਘੜੀ ਦੇਖੀ। ਲੰਚ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਉਠ ਖਲੋਤੀ। ਮੈਂ ਕੈਥੇਟੇਰੀਏ ਤਕ ਉਸਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਮੈਨੇ ਲੋਬੀ ਵਿਚ ਨਿਵੇਕਲੀ ਜੇਹੀ ਕੁਰਸੀ ਦੇਖ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅਜੇ ਅੱਧਾ ਕੁ ਘੰਟਾ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਐਡਰੈੱਸ ਲਿਖਿਆ, ਇਕ ਸੋਚ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਪਾਗਲ ਹਾਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਘਰ ਹੋਰ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਾਈ-ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਮੇਰੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵਧ ਹੀ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ

ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸਾਂ। ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਮੇਰੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਹਨ। ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਬੱਚੇ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ...।

ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੁ ਵਾਰ ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ।

ਸੋਚਿਆ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮਸ਼ਰੂਫ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਲ੍ਹ ਨੂੰ ਟਰੇਨ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਹ ਟਰੇਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਮੈਂ ਕੈਥੇਟੇਰੀਏ ਵਿਚ ਨਿਗੂ ਮਾਰੀ। ਉਹ ਉਥੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੰਚ ਟਾਈਮ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਕੇਵਲ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ। ਚਿੱਤ ਤਾਂ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਕਰਾਂ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਐਡਰੈੱਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਚਾਰੀ ਕਿੰਨੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ 'ਭੈਣ' ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲੇ ਹੈ ਵੀ ਧਾਲੀਵਾਲਾਂ ਦੀ ਧੀ।

ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਸੀ। ਕੰਮ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਸੀ। ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਕੁਝ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਉਠਦੀ ਪਰ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨੇ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ। 'ਭੈਣ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਉਸਦੇ ਬੋਲ ਵਿਚ ਲੋਹੜੇ ਦੀ ਅਪਣੱਤ ਸੀ। 'ਹਾਂ...ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਤ...ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਤੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਲਿਆ।'

'ਭੈਣ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ?' ਮੈਂ ਮਿੱਟ ਕੁ ਲਈ ਸੋਚਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, 'ਹਾਂ, ਆ ਸਕਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਜ਼ਰਾ ਠਹਿਰ ਕੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪਈ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਹਸਬੈਂਡ ਵੈਨਕੂਵਰ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਘਰ ਦਾ ਕੁਝ ਕੰਮ ਕਰ ਲਵਾਂ ਤੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਵਿਹਲੀ ਹੀ ਹਾਂ।' 'ਭੈਣ...ਮਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੈ।' 'ਕਿਹੜੀ ਗੱਲੋਂ, ਉਹ ਫਿਰ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। 'ਪ੍ਰੀਤ, ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ। ਮੈਂ ਬਾਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਆ ਜਾਵਾਂਗੀ। ਆਪਣਾ ਐਡਰੈੱਸ ਲਿਖਵਾਂ।'

ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਕੱਲੀ ਹੈ। ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾ ਕੇ ਮੈਂ ਬਾਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਲਿਵਿੰਗ ਰੂਮ ਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀ ਬਾਰੀ 'ਚ ਖੜ੍ਹੀ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਅਜੇ ਨਾੜ੍ਹੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਘਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਾਟਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਵੱਟੋ-ਵੱਟ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਵਾਲ ਵੀ ਅਣ-ਵਾਹੇ ਜਿਹੇ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਬੱਦਲ ਏਨ੍ਹੇ ਸੰਘਣੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸਦਾ ਅਸਲ ਚਿਹਰਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦਾ। ਅੱਖਾਂ ਸੁੱਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਲਾਲ ਸਨ।

ਮੈਂ ਨਿਗੂ ਸਾਰੇ ਘਰ 'ਤੇ ਮਾਰੀ। ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਕੁ ਜੋਗਾ ਦੇ ਬੈਡਰੂਮ ਦਾ ਘਰ ਸੀ ਤੇ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਕਿਚਨ। ਬੇਸਮੈਂਟ ਖਾਲੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਬੈਡਰੂਮ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਾਮਾਨ ਖਿੱਲਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਿਚਨ 'ਚ ਚਾਹ ਵਾਲਾ ਪਤੀਲਾ ਸਟੇਵ ਉਪਰ ਹੀ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚੇਚ ਦੇ ਸੋਫੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਬੈਠਣ ਲਈ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਭਾਲਦੀ ਹੋਵੇ। ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਦੋ ਕੁ ਮਿੰਟ ਬੈਠ ਉਹ ਚਾਹ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਠੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਚਨ 'ਚ ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਚਲੀ ਗਈ।

'ਪ੍ਰੀਤ ਤੂੰ ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈਂ ਏਥੇ,' ਮੈਂ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਫਿਰ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, 'ਗੱਲ ਤਾਂ ਦੱਸ। ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਮੱਦਦ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?' 'ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਦੱਸਾਂ, ਗਲਤੀਆਂ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਸੱਚੀ ਹੈ,' ਉਸਨੇ ਬੜਾ ਹੀ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕੱਢੇ।

ਫਿਰ...। 'ਭੈਣ ਕੀ ਦੱਸਾਂ, ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਨੀ ਲੱਗਦਾ, 'ਉਸਨੇ ਚੁੰਨੀ ਦੇ ਲੜ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਦੇ ਕਿਹਾ।

'ਉਹ ਤਾਂ ਹੈ,' ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ ਤੱਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਮੇਰੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਚਾਹ ਉਸਨੇ ਦੋ ਕੱਪਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਤੇ ਟੋਬਲ 'ਤੇ ਰੱਖ ਲਈ। ਉਸਦੇ ਜਿਵੇਂ ਹੱਥ ਤਾਂ ਕੀ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਕੰਬ ਰਿਹਾ ਸੀ।

'ਹਾਂ ਦੱਸ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਗੱਲ ਤੋਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਭੈਣ, ਕੀ ਦੱਸਾਂ। ਕਹਾਣੀ ਅਜੀਬ ਜੇਹੀ ਹੈ। 1985 'ਚ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁੰਡਾ ਏਥਰੋਂ ਗਿਆ ਸੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮੇਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਘਰ-ਬਾਰ ਚੰਗਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹਦੀ ਲੱਤ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਸੀ। ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਲੰਗੜਾ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਕੋਲ ਕੁਲ ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਭੈਣ ਭਰਾ ਸਾਂ। ਭਰਾ ਤਿੰਨਾਂ ਭੈਣਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੀ। ਬੀ.ਏ. ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਨੇ ਬੇਬੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ਮਨ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਨਜ਼ਿੰਠੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

'ਅੱਛਾ'। 'ਮੈਂ ਮੰਨ ਗਈ। ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਏਥੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਵੀ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਵੀਹ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਗਦੀਪ ਵਾਪਿਸ ਵਿਨੀਪੈਗ ਆ ਗਿਆ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਾਰਮਲ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਜਗਦੀਪ ਦੇ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੱਟੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੁੰਡਾ ਲੰਗ ਮਾਰ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਭੋਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜੱਚਦਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਸੱਦ ਕੇ ਤਿੰਨਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਕਰਨੇ ਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, ਕਾਕੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਹੈ।'

'ਕਾਕਾ...ਉਹ ਕੌਣ?'

'ਮੇਰਾ ਭਰਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟਾ,' ਉਸਨੇ ਹਫਿਕਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਉਸਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੁੱਟ ਭਰੀ। ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਹੱਥ ਕੰਬ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਗਲਾਸ ਟੋਬਲ 'ਤੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰੀਤ?'

ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਜਾ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਸੀਟ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਵੀਂ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਭਿਣਕ ਨਾ ਪੈਣ ਦੇਵੀ। ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਜਾਣ ਸਾਰ ਮੇਰਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਂ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰਾ ਵੀਜਾ ਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਸੀਟ ਬੁੱਕ ਹੋ ਗਈ। ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਧਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਪੈਸੇ ਭੇਜੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਤੇ ਨਨਾਣਾਂ ਲਈ ਸੂਟ ਖਰੀਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਸੱਸ ਕਹੀ ਗਈ ਮੈਂ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੋਰਾ ਵੀ ਸੱਕ ਨਾ ਹੋਇਆ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੇਰੀ ਸੀਟ ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੀ ਬੁੱਕ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਵਿਨੀਪੈਗ ਗਈ ਹੀ ਨਾ। ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਮੈਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੋਹਰ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਹੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵੀ ਪੱਕੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗ ਗਈ।

ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ!

'ਆਹ ਤਾਂ ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਕੀਤਾ।' 'ਬੱਸ, ਭੂਆ ਦੇ ਆਖੇ ਕਰੀ ਗਈ। ਭੂਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਗਦੀਪ ਨਾਲ ਜਦ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਸੋਹਣੇ ਸੁਨੱਖੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਂਗੇ। ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਕੀ ਨੁਕਸ ਹੈ। ਬੀ. ਏ. ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੋਹਣੀ ਸੁਨੱਖੀ ਹੈ। ਲੰਗੇ ਜਿਹੇ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਮਾਰੀ ਗਈ। ਉਸਦਾ ਸੱਸ-ਸਹੁਰਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਫੁੱਫੜ ਵੀ ਸਾਰੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਡਰਾਮਾ ਕਰੇ ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਮੁਹਰੇ ਕਿ ਇਹ ਜਗਦੀਪ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਦੇਣ

ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਾਸਾਨੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਆਪ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਗਿਆਤਾ ਸਨ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾ, ਫਾਰਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਸਨ।

ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਪ ਇਕ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਸਨ। ਆਪਣੇ 42 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਉਥੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਮਹਾਨ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਨਾ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ

ਪ੍ਰੋ. ਅਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚਵੰਡਾ
ਫੋਨ: 94642-65464

ਸਮੇਂ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਚਨਾ: ਗੁਰੂ ਜੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾ, ਫਾਰਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ 52 ਕਵੀ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬੀਰ ਰਸ ਭਰਪੂਰ ਕਾਵਿ ਰਚਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਉੱਤਮ ਨਮੂਨਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀ ਕਵੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਲੀਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਰਚਦੇ ਸਨ। ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ 1428 ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਕਾਰ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ।

ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ: ਦਸਮ

ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਿੱਥੇ ਮਹਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਸਨ ਉਥੇ ਅਦੁੱਤੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਵੀ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਖਮ ਸੂਝ ਦਾ ਗਿਆਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਢੋਲ, ਮ੍ਰਿਦੰਗ, ਨਗਾਰੇ, ਸੰਖ, ਤਾਲ, ਗੀਤ, ਤਾਨ, ਤਰੰਗ ਆਦਿ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਜਪੁ ਸਾਹਿਬ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤਛੰਦ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਗਾਇਨ, ਵਾਦਨ, ਨ੍ਰਿਤ, ਨਾਦ ਅਤੇ ਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਉਸਤਤੀ ਲਈ ਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ: ਨਮੋ ਗੀਤ ਗੀਤੇ॥ ਨਮੋ ਤਾਨ ਤਾਨੇ॥ 47॥ ਨਮੋ ਨ੍ਰਿਤ ਨ੍ਰਿਤੇ॥ ਨਮੋ ਨਾਦ ਨਾਦੇ॥ ਨਮੋ ਪਾਨ ਪਾਨੇ॥ ਨਮੋ ਬਾਦ ਬਾਦੇ॥ 48॥

ਚੰਡੀ ਚਰਿਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਉਸਤਤੀ ਲਈ ਰਚਿਤ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਵਾਦਿਆਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ:

ਝਾਲਰ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਉਪੰਗ
ਰਬਾਬ ਲੀਏ ਸੁਰ ਸਾਜ
ਮਿਲਾਵੇ॥

ਸੰਗੀਤ ਵਾਦਿਆਂ ਦੇ ਭਿੰ-
ਭਿੰ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠ
ਲਿਖੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ:

ਤਤ ਬਿਦ ਘਨ ਸੁਖ ਰਸ ਬਾਜੈ॥
ਸੁਨ ਮਨ ਰਾਗ ਗੁਨਿ ਗਾਨ
ਲਾਜੈ॥

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ: ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਢੋਲ, ਮ੍ਰਿਦੰਗ, ਨਗਾਰੇ, ਸੰਖ, ਧੁਨੀ, ਰਾਗ, ਗੰਧਰਵ, ਤੰਤੀ, ਤਾਨ ਤਰੰਗ, ਤਾਲ, ਗੀਤ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਗੁੜੀ ਸੰਗੀਤਕ ਸੂਝ ਦੀ ਉਪਜ ਹਨ। ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਧਮਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਉਲੇਖ ਵੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ:

ਮਾਘ ਬਿਤਿਤ ਭਈ ਰੁਤ ਫਾਗੁਨ
ਆਇ ਗਈ ਸਭ ਖੇਲਤ ਹੋਰੀ॥
ਖੇਲਤ ਸਿਯਮ ਧਮਾਰ ਅਨੂਪ
ਮਹਾਸਿਨ ਸੁੰਦਰਿ ਸਾਂਵਲ ਗੋਰੀ॥

ਧਮਾਰ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਗਾਇਨ ਰੁੱਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਉੱਤਮ ਨਮੂਨਾ ਉਪਰੋਕਤ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਫੱਗਣ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਹੌਲੀ

ਖੇਡਣ ਨੂੰ ਖੇਲਤ ਧਮਾਰ ਕਹਿਣਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਧਮਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਅਤਿ ਕਲਾ ਕੌਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਖਿਆਲ 'ਮਿਤਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਮੁਰੀਦਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ' ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਸੰਗੀਤਕ ਛੰਦ: ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਛੰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਸੂਝ ਦਾ ਉੱਤਮ ਨਮੂਨਾ ਹਨ। ਸੰਗੀਤਕ ਛੰਦ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਦੇ ਭਿੰ-ਭਿੰ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੱਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

- 1. ਸੰਗੀਤਕ ਛਪਯ 2. ਸੰਗੀਤ ਨਾਰਾਜ
- 3. ਸੰਗੀਤ ਪਧਿਸਟਕਾ 4. ਸੰਗੀਤ ਪਾਦਤੀ 5.

ਸੰਗੀਤ ਬਹੁਤਾ 6. ਸੰਗੀਤ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ 7. ਸੰਗੀਤ ਮਧੁਭਾਰ

ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ: ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਪਰੰਪਰਾ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਰਹਾਉ, ਅੰਕ, ਘਰ, ਰਾਗ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਾਮਕਲੀ, ਸੋਰਠਿ, ਕਲਿਆਣ, ਤਿਲੰਗ, ਕਾਫੀ, ਬਿਲਾਵਲ, ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਆਦਿ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਅਨੁਸਰਨ ਕੀਤਾ।

ਕੀਰਤਨ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ: ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ

ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਉਣਾ, ਰਾਗ ਅਤੇ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸਵੇਰੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੋਦਰ ਦੀ ਚੌਕੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੰਗਾਂ ਜੁੱਧਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਵੇਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਲਾ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਵਾਰ ਗਾਇਨ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ: ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਿੱਥੇ ਜੰਗਾਂ-ਜੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰ ਗਾਇਨ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ। ਵਾਰ ਗਾਇਨ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬੀਰ ਰਸੀ ਰਚਨਾ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਤਾਲ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ: ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਰਵਾਨਗੀ, ਤਾਲ, ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਛੰਦ ਦੀ ਪਕੇਰੀ ਪਕੜ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ:

ਖਗ ਖੰਡ ਬਿਹੰਡ
ਖਲਦਲ ਖੰਡ
ਅਤਿਰਣ ਮੰਡ
ਬਰਬੰਡ॥

ਸਵੈਯਾ- ਦੁਕਾਲੰ
ਪ੍ਰਣਾਸੀ ਦਿਆਲੰ ਸਰੂਪੇ॥

ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗੋ ਅਭੰਗੀ
ਬਿਭੂਤੇ॥

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤਕ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ: ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਪੁ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀ

ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਜਿਵੇਂ ਗਾਇਨ, ਵਾਦਨ, ਨ੍ਰਿਤ, ਨਾਦ ਅਤੇ ਤਾਨਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਉਸਤਤੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੜੇ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ: ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਿੱਥੇ ਮਹਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਸਨ, ਉਥੇ ਅਦੁੱਤੀ ਕਵੀ ਤੇ ਸੰਗੀਤਵੇਤਾ ਵੀ ਸਨ। ਇਹੋ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਧਾਰਨ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ, ਸਰੀਰਕ, ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ

ਬੌਧਿਕ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉਚਿਅਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਵਿਦਮਾਨ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਰਚਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 150 ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ।

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਚਿਤਰ ਨਾਟਕ ਦਾ ਹੀ ਅੰਗ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੁਸ਼ੋਠਮ ਸਾਹਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਕ ਸ਼ਬਦ: ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਢੋਲ, ਮ੍ਰਿਦੰਗ, ਨਗਾਰੇ, ਸੰਖ, ਧੁਨੀ, ਕੋਲਾਹਲ, ਰਾਗ, ਗੰਧਰਵ, ਤੰਤੀ, ਤਾਨ, ਤਰੰਗ, ਤਾਲ, ਗੀਤ ਆਦਿ ਗੁੜੀ ਸੰਗੀਤਕ ਸਮਝ ਦੀ ਉਪਜ ਹਨ। ਫੱਗਣ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਹੌਲੀ ਖੇਡਣ ਨੂੰ 'ਖੇਲਤ ਧਮਾਰ' ਕਹਿਣਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ 'ਧਮਾਰ' ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਗੋਂ ਉਸ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਤਿ ਕਲਾ ਕੌਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਢਾਡੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ ਗਾਇਨ ਪਰੰਪਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਾਉਸ, ਤਾਨਪੁਰਾ, ਪਖਾਵਜ, ਤਬਲਾ, ਮ੍ਰਿਦੰਗ, ਰਬਾਬ ਵਰਗੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀਰਤਨ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਆਪ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜੰਗਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਪ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀ ਗਈ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਕ ਮਹਾਨ ਕਵੀ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਯੋਧੇ ਅਤੇ ਸੂਰਬੀਰ ਸਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਖਮ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਗ, ਕਾਵਿ, ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ, ਕੀਰਤਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਆਵਿਸ਼ਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਫਲਸਰੂਪ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਇਕ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਰੱਜਾਨਾ ਬਾਣੀ ਦੇ ਗਾਇਨ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜ ਅੰਗ ਬਣਾਇਆ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਤਾਂ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਆ ਮੈਂ ਕੁਝ ਖਾ ਕੇ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜਗਦੀਪ ਕੋਲ ਜਾਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ। ਮੇਰਾ ਬਾਪੂ ਵਿਚਾਰਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਇੰਡੀਆ ਵੱਸਦੇ ਜਗਦੀਪ ਦੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪੱਗ ਰੱਖੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ। ਜਗਦੀਪ ਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਹਾਲ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਭੂਆ ਜੋਗੀ ਰਹਿ ਗਈ।

ਜਗਦੀਪ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਭੂਆ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇੰਡੀਆ ਲੈ ਗਈ ਤੇ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਆਪਣੇ ਦਿਓਰ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਗਈਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੀ ਰਹੀਆਂ। ਓਥੇ ਹੀ ਕੋਰਟ ਮੈਰਿਜ ਕੀਤੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਭਿਣਕ ਨਾ ਪਈ। ਗੁਰਨੇਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ, ਕਸਮਾਂ ਵਾਅਦੇ ਤੋੜ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਏਥੇ ਆ ਕੇ ਉਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਆਖਦਾ, ਨਾ ਤੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਮੈਂ। ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਤੇ ਗੁਰਨੇਕ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਮੇਰੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਥੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਦਸ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਗੁਰਨੇਕ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੁਰ ਗਿਆ ਜਹਾਨੋਂ, ਉਸਦੀ ਭੈੜ ਨਿਕਲ ਗਈ।

'ਓਹੋ... ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੋਇਆ,' ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਹੱਥ ਘੁਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

'ਹਾਂ ਭੈਣੇ... ਇਹ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਹੀ ਸੀ। ਅਮਨ ਦਾ ਜਨਮ ਗੁਰਨੇਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ,' ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਦਿਆਂ ਉਸ ਕਿਹਾ।

'ਅਮਨ...?' ਮੈਂ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਹੀ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਉਸਨੂੰ ਡੰਗ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਹੜਕਾ ਲਿਆ ਤੇ ਫੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਗਲਵੱਕਤੀ ਪਾ ਲਈ। ਉਸਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮਸਾਂ ਹੀ ਨਿਕਲਿਆ, 'ਅਮਨ ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ'।

'ਅਮਨ ਕਿੱਥੇ ਹੈ,' ਮੈਂ ਕਿਹਾ।
ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਰ ਉੱਚੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਕੁਝ ਸੰਭਲ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, 'ਅੱਜ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇਕੱਲੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੁਆਏ ਫਰੈਂਡ ਨਾਲ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਸਨੂੰ ਕੋਲਗਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤੇ ਓਹਦੀ ਖਾਤਿਰ ਹੀ ਮੈਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਲਗਰੀ ਆਈ ਸੀ।'

'ਚੱਲ ਕੋਈ ਨਾ! ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਰੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਥੇ ਬੱਚੇ ਇਉਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗੀ।' ਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਸਿਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਚੁੱਕਿਆ। ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ... ਕੁਝ ਮਿੱਟਾਂ ਲਈ ਚੁੱਪ ਰਹੀ। ਬੋਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਪਰ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ। ਆਖਿਰ ਹੌਸਲਾ ਕਰ ਕੇ ਆਖ ਹੀ ਦਿੱਤਾ, 'ਜਿਹੜਾ ਮੁੰਡਾ ਅਮਨ ਦਾ ਬੁਆਏ ਫਰੈਂਡ ਹੈ ਉਹ ਜਗਦੀਪ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹੈ।'

'ਤੈਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤੈ, ਮੈਂ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।'
'ਜਿਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਅਮਨ ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗੱਲਾਂ-ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਪਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਦਿਖਾਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਅਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਾ

ਹੈ। ਓਹ... ਤੇ ਫਿਰ... ?

'ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਮਨ, ਰਾਜ ਤੋਂ ਦੂਰ ਚਲੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਉਹ ਓਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂਦਾ। ਅਮਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਾ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਮਾਂ ਜੋ ਤੂੰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ, ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੀ। ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਅਮਨ ਆਪਣਾ ਸਾਮਾਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਚਲੀ ਗਈ... ਅੱਗੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਹੈ।'

ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸਾਂ।

ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਖੜਕੀ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀ ਬਾਰੀ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜ, ਅਮਨ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਅੰਦਰ ਆ ਗਏ। ਔਰਤ ਚੰਗੇ ਸਲੀਕੇ ਵਾਲੀ ਕਾਫੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਸਾਦਾ ਤੇ ਸੋਹਣਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਪ੍ਰੀਤ ਘਬਰਾ ਗਈ। ਪਰ ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਗਲਵਕਤੀ ਪਾ ਲਈ ਤੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚੇਚ ਦੇ ਸੋਢੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ।

ਮੈਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੈਠੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਸਾਂ। ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ।

ਅਮਨ ਤੇ ਰਾਜ ਕਿਚਨ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਰਾਜ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

'ਇਹ ਮੇਰੇ ਮੰਮੀ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਮੇਰੇ ਡੈਡੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਕੀ ਬੀਤੀ ਸੀ ਉਸ ਰਾਤ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਵੈਨਕੂਵਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਡੈਡੀ ਕੋਲ ਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਏਹੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸੁਣ-ਸੁਣ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਅਮਨ ਮਿਲ ਗਈ। ਮੈਂ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਹੱਥ ਵਧਾਇਆ ਪਰ ਇਸਨੇ ਹੱਥ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਅਮਨ ਓਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਡੈਡੀ ਨੂੰ ਏਨੀ ਤਕਲੀਫ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।'

'ਬਾਕੀ ਰਹੀ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਤੇ ਅਮਨ ਦੀ। ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤੇ ਅਮਨ ਨੇ ਡਰਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਘਰੋਂ ਜਾਣ ਦਾ। ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਏਥੇ ਕੋਲਗਰੀ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਸੀ।'

ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਹੰਝੂ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਪਛਤਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਤ ਉਠੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਗਲਵਕਤੀ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, 'ਪੁੱਤ ... ਜੇਕਰ ਏਥੇ ਤੱਕ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਰੱਖ ਕੇ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਵਾ ਦੇ।'

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਕੁਝ ਬੋਲਦਾ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਗਲਵਕਤੀ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, 'ਮੇਰੀਏ ਭੈਣੇ, ਮੈਂ ਉਸ ਭਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਲੜਦੇ

ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦਿਵਾਵਾਂਗੀ ਤੈਨੂੰ ਮੁਆਫੀ। ਮੈਂ ਕਰਾਂਗੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜੀਉਣ ਜੋਗਾ। ਤੂੰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਜਾਵੀਂ ਤੇ ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਹੀਣ-ਭਾਵਨਾ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਇਨਸਾਨ ਹੈ।'

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਘਰ ਆ ਗਈ। ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਸਾਇਦ ਪ੍ਰੀਤ ਵੀ ਏਹੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ।

'ਭੈਣੇ... ਰਾਜ ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅੰਮੀ ਏਥੇ ਹੀ ਹਨ। ਅਮਨ ਵੀ ਘਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਰਾਜ ਦੇ ਡੈਡੀ ਯਾਨਿ ਜਗਦੀਪ ਤੋਂ ਫੋਨ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਰਾਜ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਗੁਨਾਹ ਦੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਸਰ ਨੀ ਛੱਡੀ ਜਗਦੀਪ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਕਰਨ ਦੀ, ਪਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਨੇਕ ਸੁਚੱਜੀ ਤੇ ਸੋਹਣੇ ਦਿਲ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦਾ ਸਾਥ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਚੰਗਾ ਭੈਣੇ, ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ, ਕਹਿ ਉਸਨੇ ਫੋਨ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਖਲ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਤਾਤੀ ਮਾਰੀ ਤੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਕਿਹਾ, 'ਸਚਮੁੱਚ ਹੀ ਜਗਦੀਪ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਰਾਜ ਦੇਵਤੇ ਹਨ।

ਸੰਗੀਤ ਫਾਰ ਡੱਮੀਜ਼

ਅੱਜ ਮੈਂ ਕਿਧਰੇ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸਾਂ। ਤਰਕਾਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਰੇਡੀਓ ਨਾਲ ਛੇਤਖਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਰੇਡੀਓ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਛੇਤਖਾਨੀ ਕਰਨਾ ਮੇਰਾ ਸੁਗਲ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਆਦਤ। ਅੱਜ ਔਸਕਰ ਪੈਟਰਸਨ ਬਾਰੇ ਰੋਏ ਬਾਂਪਸਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਫੰਕਸ਼ਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਇਸ ਹਾਲ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ 2500 ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਉਸ ਦੀ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜੇ ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 82 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਜ਼ਾਜ਼ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਖਬਾਰਾਂ, ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲਾਂ, ਟੀਵੀ ਸ਼ੋਅਜ਼ ਵਿਚ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਇਸ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਬਾਰੇ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਬੱਚੇ-ਬੱਚੇ ਦੀ ਜੁਬਾਨ

ਬਾਰੇ ਇਕ ਡੱਮੀਜ਼ ਦਾ ਡੱਮੀਜ਼ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਲੇਖ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੂਡਾਂ ਅਤੇ ਉਮਰ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਅਤੇ ਮਾਣਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸੋ ਅਚਨਚੇਤ ਹੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਇਕ ਪੱਖ ਮੇਰੇ ਜਿਹਨ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਹ ਮਾਨਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਵਾਭਨਾ ਵਿਚ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਬਾਰੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਢੁਕਦਾ। ਪਰ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਜਾਨਣ ਵਿਚ ਮਾਨਣ ਦਾ ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਕੰਨ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਠੀਕ ਜਿਵੇਂ ਪੇਂਟਿੰਗ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ ਜਾਨਣ ਵਾਲੀ ਅੱਖ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਜੀਉਣ ਵਾਲਾ ਦਿਲ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਮੈਂ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸ਼ਦੀਦ ਦਿਲ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਧੜਕ ਸਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕੁ ਜੁਬਾਨ ਹੋਵੇ। ਜਿਹੜਾ ਧੜਕ ਸਕੇ। ਜਿਹੜਾ ਨਿਰਾ ਮਾਸ ਦਾ ਲੋਭਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਵਿਤਾ ਲਈ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਿਆਂ ਹਾਂ ਪਰ ਮੈਂ ਨਿਰੋਲ ਸੰਗੀਤ ਲਈ ਕੁਝ ਕੁ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਹਾਂ। ਸੰਗੀਤ ਅਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

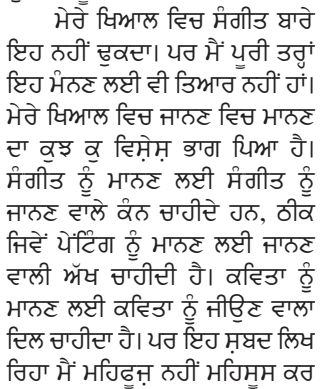
ਚੁੱਪ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਰਾਤਲ ਹੈ ਠੀਕ ਜਿਵੇਂ ਕੋਰਾ ਕਾਗਜ਼ ਕਵਿਤਾ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਕੈਨਵਸ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲਈ। ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਭਾਵੁਕ ਸੰਚਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰਨ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਾ ਰੇਤੇ ਦੇ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰਨ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਰੇਤੇ ਦੇ ਮਹਿਲ ਅੱਖ ਫੇਰਦਿਆਂ ਹੀ ਢਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਲੋਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ। ਵੈਸੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੀਕ ਹੀ ਮਹਿਦਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਤੀਤ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਦਾ, ਧੁਨ ਦਾ, ਚੁੱਪ ਦਾ, ਆਵਾਜ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਅਤੇ ਤਰੰਗਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੰਨ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਸਵਰ ਦੀ

ਆਪਣੀ ਇਕ ਮਹਿਮਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਗੇ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਦੁਰ ਲਿਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਪਲੇ ਹਾਂ, ਜਵਾਨ ਅਤੇ ਬੁੱਢੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਅਕਸਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸੌਂਕੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਯਮਲਾ ਜੱਟ, ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਨਾਂ ਵਿਚ ਪਲਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਗਲੇ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਘੱਟ। ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਜਿੰਦੇ ਜਾਂ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ

ਮਰਦਾ ਕੀ ਨਾ ਕਰਦਾ ਜ਼ਰਾ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਬੂਟ-ਸੁਟੀਏ ਲੋਕ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਤਾਲੀਆਂ ਕਿਉਂ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਕੋਈ ਲੁਤਫ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤਾਲੀਆਂ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਪਕੜੀ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਲਗਾਵ ਦਾ ਆਭਾਵ ਖਾਣ ਲਗਾ। ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਭੀਮਸੈਨ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਕੀ ਜਾਦੂ ਸੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਖਲਾਅ ਵਿਚ ਹੋਵਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਜਾਂ ਇੰਜ ਕਿ ਇਹ ਆਪ ਹੀ ਕਿਸੇ ਡੁੰਘ ਵਿਚੋਂ ਆ ਰਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜੁਰਾ ਇਥੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਆ। ਵੇਖ ਇਥੇ ਕੀ ਹੈ ਵੇਖਣ, ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਮਾਨਣ ਵਾਲਾ। ਸਮਝ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਪਾਰ ਵਾਲਾ। ਸਿਰਫ ਇਕ ਖਲਾਅ ਜਿੱਥੇ ਸਭ ਕੁਝ ਰੂਪ-ਰਹਿਤ ਹੈ, ਰਚਣ ਗੋਚਰਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਰੂਪਵੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ। ਜਿੱਥੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ 'ਅਸੀਂ' ਦਾ ਅਸਲ ਸਫਰ ਸੂਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੇਵ ਚੌਹਾਨ
ਸੰਪਰਕ: 1(6786 62630)

'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸੰਗੀਤ ਲਈ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਸੰਗੀਤ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸੰਗੀਤ ਵਾਦਨ। ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਤਸਵ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਜੈਜ਼ ਪਿਆਨਿਸਟ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ... ਬੋਬ ਰੇਅ... ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੈਟਰਸਨ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਸ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਲੋਕੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਰੋਏ ਬਾਂਪਸਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤਾਤੀਆਂ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤਾਤੀਆਂ ਮਾਰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਜਾਂ ਜਲੰਧਰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਆਈ ਭੀੜ ਨੂੰ ਤਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਵੇਖ ਜਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਕਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕੀ ਮੇਰੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਸੁਣਨ, ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅੰਤਰ, ਘਾਟ ਜਾਂ ਖੱਟ ਹੈ। ਕੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਕੀ ਮੇਰੇ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਜਿਹਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬੇਅਰਾਮੀ ਹੈ।

ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰਵੱਲਭ ਜਿਹਾ ਮੇਲਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਥਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਭਰ ਸਰਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਧੁਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਵ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ। ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਭਰ ਤੋਂ ਸੰਗੀਤ ਮੁਨੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਲ ਅਤੇ ਸਾਗ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਭੁੰਜੇ ਦਰੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰਮਨ ਵਿਚ ਉਤਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਡੁੰਘੇ ਸੰਗੀਤ ਮੋਹ ਨਾਲ ਪਰੇਰੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਓਪਰੀ ਜਿਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਜਦ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਰੁਹ ਤੀਕ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਭਿੰਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਵੀ ਉਤਨਾ ਹੀ ਜਸ਼ਨ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਤਨੀ ਸੰਗੀਤ ਵਾਦਨ ਦੀ। ਪਰ ਇਹ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧੁਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਵਰਾਂ ਦਾ ਨਾ ਕਿ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਅਤੇ ਮਹਿਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਣ ਦਾ ਹੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਸੀਂ ਆਦੀ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਗੀਤ ਤੋਂ ਗੀਤ ਵੱਲ ਹੀ ਗਏ ਹਾਂ ਗੀਤ ਤੋਂ ਰਾਗ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਗਏ ਜਾਪਦੇ।

ਸੰਗੀਤ ਰਾਗ ਤੋਂ ਸੂਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਗੀਤ ਵੱਲ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਅਸਲ ਸੰਗੀਤਕ ਸਫ਼ਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਵਾਰ ਕਲਾਸੀਕਲ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਕੁ ਮਿੱਤਰਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਧਰੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਹਿਦਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਕੁਝ ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ ਦੋੜ-ਧੁੱਪ ਤੀਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਚ ਜਦ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਘਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਰੋਣ-ਧੋਣ ਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਨੇਤਾ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕੁਝ ਕੁ ਦਿਨ ਪੱਕੇ ਰਾਗ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਪੜਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਚੈਨਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਤਕਸ਼ਮੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਟੀਵੀ ਸੀਰੀਅਲ।

ਚੁੱਪ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਰਾਤਲ ਹੈ ਠੀਕ ਜਿਵੇਂ ਕੋਰਾ ਕਾਗਜ਼ ਕਵਿਤਾ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਕੈਨਵਸ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲਈ। ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਭਾਵੁਕ ਸੰਚਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰਨ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਾ ਰੇਤੇ ਦੇ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰਨ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਰੇਤੇ ਦੇ ਮਹਿਲ ਅੱਖ ਫੇਰਦਿਆਂ ਹੀ ਢਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਲੋਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ। ਵੈਸੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੀਕ ਹੀ ਮਹਿਦਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਤੀਤ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਦਾ, ਧੁਨ ਦਾ, ਚੁੱਪ ਦਾ, ਆਵਾਜ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਅਤੇ ਤਰੰਗਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੰਨ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਸਵਰ ਦੀ

ਆਪਣੀ ਇਕ ਮਹਿਮਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਗੇ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਦੁਰ ਲਿਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਪਲੇ ਹਾਂ, ਜਵਾਨ ਅਤੇ ਬੁੱਢੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਅਕਸਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸੌਂਕੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਯਮਲਾ ਜੱਟ, ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਨਾਂ ਵਿਚ ਪਲਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਗਲੇ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਘੱਟ। ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਜਿੰਦੇ ਜਾਂ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ

ਜਦ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਖੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੇਸ਼ਨੀਆਂ ਨਾਲ ਚਮਗਿੱਦੜਾਂ ਵਾਂਗ ਚੁੰਮਤਿਆ ਹੋਇਆ ਹਨੁਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸੀਤ ਚਾਨਣ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਪਰਮੇਦ ਕੋਸ਼ਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਫੰਕਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਛਾਪੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਜਿਸ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿੱਤਰ ਪਾਸ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਨਪਸੰਦ ਗਾਇਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁੱਛਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਟੀਵੀ ਵਾਲੇ ਹਰਜੀਤ ਨੇ ਜੋਗਨ ਬੇਅਜ਼ ਦੇ ਗੀਤ ਸੁਣਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਸ ਮੈਕਸੀਕਨ ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਕਈ ਕੈਸਟਾਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀਆਂ। ਮਰਹੂਮ ਸਤਪਾਲ ਗੋਤਮ ਪਾਸ ਵੀ ਦੁਰਲੱਭ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਖੁਜਾਨਾ ਸੀ। ਜੋਗਨ ਕੇਜ ਦਾ ਚੁੱਪ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਭੰਡਾਰ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰਹੂਮ ਨਰਿੰਦਰ ਜੋਸ਼ੀ ਪਾਸ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦੁਰਲੱਭ ਕੈਸਟਾਂ ਸਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਲ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਦੀਆਂ। ਜੋਸ਼ੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫਰਮ ਦਾ ਕਾਰਕੁਨ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਯੈਨੀ, ਯਹੂਦੀ ਮੈਨੂਹਿਨ, ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ... ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ। ਪਰ ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਟਕਸਾਲੀ ਡੱਮੀ ਵਾਂਗ ਸੰਗੀਤ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ। ਇਸ ਦੌੜ ਦਾ ਅਲਾਪ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸੰਗੀਤ ਵਰਗੀ ਕਿਸੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ!

ਦਸਮੇਸ਼ ਕਰਾਂਤੀ
ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਨਤਿਨਵੇਂ ਦੀ ਆ ਗਈ ਵਿਸਾਖੀ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਨੇ, ਕਰਾਂਤੀ ਇਕ ਖਾਕੀ ਸੀ, ਮੌਤ ਨਾਲ ਲੈਣ ਪੰਗਾ, ਉਹ ਸਿੰਘ ਮੈਂ ਸਜਾਉਣਾ ਆਂ ਜਾਬਰਾਂ ਦਾ ਡਰ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਢਾਉਣਾ ਆਂ, ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਤਾਹੀਉਂ ਬਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਉਣਾ ਆਂ।
ਭੇਜਿਆ ਸੁਨੇਹਾ ਦੂਰ ਤਾਈਂ ਸਭੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਪਹੁੰਚਿਓ ਅਨੰਦਪੁਰ, ਪਾਸੇ ਕਰ ਰੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਭ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗਜਾਉਣਾ ਆਂ, ਗੱਭਰੂ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਆਂ, ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹੁਣ ਬਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਉਣਾ ਆਂ।
ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਹਜ਼ੂਮ

ਸਾਹਵੇਂ ਬਹਿ ਗਿਆ, ਮਿਲਗੀ ਅਸੀਸ ਰੱਜ, ਇਹੋ ਮਨ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਵਾਂ ਕੌਤਕ ਰਚਾਉਣਾ ਆਂ ਸਾਜਣੇ ਸਿਪਾਹੀ ਹੱਥੀਂ ਖੰਡਾ ਵੀ ਫੜਾਉਣਾ ਆਂ। ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਖੂਨੀ ਬਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਉਣਾ ਆਂ।
ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਕੱਢ, ਗਰਜੇ ਨੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਪੰਜ ਸਿਰ ਚਾਹੀਦੇ ਨੇ, ਸੁਣ ਬੰਮੂ ਗਏ ਨੇ ਸਾਹ, ਇਹੋ ਭੋਟਾ ਦਾਨ, ਮੇਰੇ ਦਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਆਂ, ਸੋਚ ਲਵੋ ਭੱਜਣਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਵੱਲ ਆਉਣਾ ਆਂ। ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਏਦਾਂ ਬਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਉਣਾ ਆਂ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਡਾਢਿਆਂ ਨੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰਿਆ, ਸਿਰ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਂ ਨੇ ਸੀ, ਸਿੰਘ ਬਾਣਾ ਧਾਰਿਆ, ਗਿੱਦੜਾਂ ਤੋਂ ਝੁੰਡ,

ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ
ਸ਼ੇਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮਰਵਾਉਣਾ ਆਂ, ਕਿਰਤੀਆਂ ਸਿਰ ਰਾਜ ਤਾਜ ਮੈਂ ਸਜਾਉਣਾ ਆਂ, ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਇੰਝ ਬਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਉਣਾ ਆਂ।
ਬਾਣੀ, ਬਾਣੇ, ਪਾਹੁਲ ਨਾਲ ਖਾਲਸਾ ਸੀ ਸਾਜਿਆ, ਚੇਲਾ ਬਣ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸੀ ਖਾਲਸਾ ਨਿਵਾਜਿਆ, ਜਾਲਮਾ ਔਰੰਗੇ! ਪੈਰੀਂ, ਲਾਬੁੰ ਤੇਰੇ ਲਾਉਣਾ ਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਉਣਾ ਆਂ।
ਤੁਸੀਂ ਜੇ ਸਜਾਇਆ, ਮੈਂ ਵੀ ਸਿਰ ਤੁਹਾਥੋਂ ਵਾਰਾਂਗਾ, ਪੁਰਾ ਖਾਨਦਾਨ, ਭੋਟਾ ਜੰਗ 'ਚ ਉਤਾਰਾਂਗਾ, ਲੋਕ ਰਾਜ ਵਾਲਾ, ਮੈਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਝੁਲਾਉਣਾ ਆਂ, "ਰੱਤਝੋ" ਨੇ ਜੋੜ ਕਿੱਸਾ,

ਜੱਗ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣਾ ਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮੈਂ ਹੀ ਬਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਉਣਾ ਆਂ।
ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਦਗੋਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਉਣਾ ਆਂ।
-ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਰੱਤਝੋ
ਫੋਨ: 82838-30599
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਸਾਡਾ ਬਾਪੂ ਹੈ ਸਰਦਾਰ ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਸਿੰਘ-ਕੌਰ ਦਾ ਰਚਨਹਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਪੁੱਤ ਵਾਰੇ ਧਰਮ ਤੇ ਚਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ।
ਵਾਰੇ-ਵਾਰੀ ਵਾਰਿਆ ਸਭ ਪਰਿਵਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਹੈ ਸੱਚੀ ਸੱਚ ਸਰਕਾਰ,

ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਹੈ ਇਤਬਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਸਵੇਂ ਅਵਤਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਪਿਆਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ।
ਨੀਲੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਅਸਵਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਹੈ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਕਰਤਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ।
ਯੁੱਧ 'ਚ ਜੂਝਣ ਲੈ ਤਲਵਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਕਰਨ ਬੁਛਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ।
ਸੁੱਖਵਿੰਦਰਾ ਤੂੰ ਜਪੁ ਵਾਰ-ਵਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਪਿਤਾ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸੁਣੇ ਪੁਕਾਰ, ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ।
-ਸੁੱਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਦਲਵਾਲਾ
ਫੋਨ: 360 281 2624

‘ਆਈ ਨਾਟ ਦੇਖਿਗ ਯੂਅਰ ਨੰਗੇਜ..!’

ਵਿਅੰਗ

‘ਵਾਰਨਿੰਗ’ ਦੇ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਉਹ ਬੁੜੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਟੁਆਇਲਟਾਂ ਵੱਲ ਨਾ ਜਾਵੇ!

ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦਾ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ। ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ‘ਤੇ ਫੈਕਟਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁੱਕੜ ਦੀਆਂ ਟੰਗਾਂ ਚੱਬੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਰੈਂਡ-ਵਾਈਨ ਸ਼ਰਬਤ ਵਾਂਗ ਸੂਤੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੋਰੇ ਗੋਰੀਆਂ ਨਾਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਫਤ ਦੀ ਵਾਈਨ ਪਤਰੇ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹ ਗਈ, ਉਹ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਨਾਲ ਲੋਰ ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਖੇ, ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਦਾ ਮੇਰਾ ਵੀ ਪੈਰ ਉਠਦੈ! ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਭਾਈਬੰਦ ਨੂੰ ਆਖਣ ਲੱਗੇ, ‘ਮੈਂ ਵੀ ਭੋਰਾ ਡਿਸਕੋ ਕਰਲਾਂ?’ ਭਾਈਬੰਦ ਵੀ ਜੋਗੀ ਵਾਂਗ ‘ਰੰਗੀਲਾ’ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਸੀ, ‘ਕਰਲਾ ਜੇ ਆਉਦੈ ਤਾਂ!’ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਗੁੰਗਾਰਾ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁੰਗਾਰੇ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਭੂਤਰੀ ਗਾਂ ਵਾਂਗ ਡਾਂਸ-ਫਲੋਰ ‘ਤੇ ਛੁੱਟ ਜਿਹੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਡਾਂਸ ਕਰਦੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰ ਮਿੱਧ ਧਰੇ। ਸਾਰੇ ਨੱਚਣਾ ਛੱਡ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ‘ਜਿਨ-ਨਾਚ’ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਪਿੱਟ-ਸਿਆਪਾ ਕਰਦੀ ਮਰਾਸਣ ਵਾਂਗ ਕਦੇ ਪੱਟਾਂ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਨ, ਕਦੇ ਖੁਰਾਂ ‘ਚੋਂ ਗੋਰਾ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਮੱਝ ਵਾਂਗ ਲੱਤਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਝਾੜਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਸਾਰੇ ਗੋਰੇ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਭਾਈਬੰਦ ਖੁਸ਼, ਹੱਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਵਿਚ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੰਗ ਭਰ ਦਿੱਤਾ।

ਰੰਗ ਵਿਚ ਭੰਗ ਤਾਂ ਉੱਦੋਂ ਪਿਆ, ਜਦੋਂ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬਣ ਹੋ ਕੇ ਨੱਚਦੀ ਇਕ ਗੋਰੀ ਦੇ ਚੁੰਢੀਆਂ ਵੱਢਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਗੋਰੀ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੋਰ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਰੇਗਮਾਰ ਵਰਗਾ ਹੱਥ ਰਗੜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਗੋਰੀ ਦੇ ਸਿਰ ਉਪਰੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉੱਚੀ ਅੱਡੀ ਦਾ ਸੈਂਡਲ ਲਾਹ ਕੇ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਚਿੱਝ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਿਆ, ‘ਅਸੀਂ ਜੱਟ ਪੁੱਤ ਐ-ਤੀਮੀਆਂ ਤੋਂ ਕੁੱਟ ਨੂੰ ਖਾਣ ਗਿੱਝੇ, ਸਾਲੀਏ!’ ਤੇ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੋਰੀ ਦੇ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਬੱਪੜ ਜੜ ਦਿੱਤੇ। ਜਦ ਦੋਨੋਂ ਗੁੱਝਮਗੁੱਝਾ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਰੌਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਲਾਅਲਾ-ਲਾਅਲਾ ਹੋ ਗਈ। ਖਾੜਾ ਹਿੱਲ ਗਿਆ! ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਸ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਆ ਵੱਜੀ ਅਤੇ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ‘ਜਿਣਸੀ-ਫੋੜਫ਼ਾੜ’ ਅਤੇ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਪਾਰਟੀ ਭੰਗ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਚਲੀ ਗਈ, ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ!

ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਜੱਗੀ ਕੁੱਸਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਰਹਿਤਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਾਜ਼ਿਦਿਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ ਪਾਤਰ ਉਹਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਸਮਾ ਕੇ ਅਸਾਧਾਰਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਇਹੀ ਰੰਗ ਉਸ ਦੀਆਂ ਵਿਅੰਗ ਰਚਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਝਲਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅੰਗ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਧੜਲੇ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਪਰਮ-ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ‘ਬਾਹਰ’ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਛੁੱਟੀ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ‘ਸਾਲੇ ਨੇ ਆਉਣੈ ਯਾਰ-ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਵਿਆਨਾ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਲੈ ਆਵੋ।’ ਅਸੀਂ ਗੁੰਗਾਰਾ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ‘ਸਿੱਧਰੇ’ ਜਿਹੇ ਹੀ ਹਨ, ਕੋਈ ਉੱਘ ਦੀ ਪਤਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਬਾਈ ਬਣ ਕੇ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਕਰਿਓ! ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਗਰ ਆਪਾਂ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਨਾ ਲੈਣ ਗਏ ਤਾਂ ਘਰਵਾਲੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਬੁਸ-ਸੱਦਾਮ ਜੰਗ ਖੜੀ

ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਜੱਗੀ ਕੁੱਸਾ
ਫੋਨ: 44 78533-17891

ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਣ ਲਈ ਹਿੱਕ ਠੋਕ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਾਕੀ ਸੱਜਣ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਮਰਕਸੇ ਕੱਸ ਲੈਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਲੱਲੋ-ਪੱਤੋ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ! ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਸਾਲਾ ਸੀ? ਸਾਡਾ ਵੀ ਤਾਂ ‘ਕੁਛ’ ਲੱਗਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਮਾਂ, ਸਾਡੀ ਮਾਂ! ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਭਰਾ, ਸਾਡਾ ਭਰਾ! ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਬਾਪ, ਸਾਡਾ ਬਾਪ! ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ‘ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ’ ਹੀ ਲੱਗੇ ਨਾ?

ਖ਼ੈਰ! ਅਸੀਂ ਨੌਂ ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੀ ਵੈਨ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਸੱਤ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਵਿਆਨਾ ‘ਸ਼ਵੇਖਾਟ-ਏਅਰਪੋਰਟ’ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਡਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਮਿੱਤਰ ਸਿਰ ਸੀ। ਚਾਰ ‘ਬੈਲਨਟਾਈਨ’ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਵੈਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਸਤੇ ‘ਚੋਂ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਹਾਸਾ ਠੱਠਾ ਕਰਦੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਵੇਰੇ ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਵਿਆਨਾ ਦੇ ਸ਼ਵੇਖਾਟ ਏਅਰਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਸਹੀ ਟਾਈਮ ‘ਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਹੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਡਰਾਈਵਰ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਬਾਕੀ ਭਾਈਬੰਦਾਂ ਨੇ ਫਲਾਈਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਕ-ਇਕ ਪੈਂਗ ਲਾ ਲਿਆ। ਏਅਰਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਭਲਵਾਨੀ ਗੋੜੇ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਮੁੰਡੇ-ਖੁੰਡੇ ਕਿਸੇ ਬਰਾਤ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਬਿਗਾਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮੇਰ ਵਾਂਗ ਖੰਭ ਜਿਹੇ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਫਲਾਈਟ ਆ ਉੱਤਰੀ। ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਬਿਲਕੁਲ ਸਿੱਧ ਪੱਧਰਾ ਬੰਦਾ, ਹਲ ਵਾਹ ਪੇਡੂ ਜੱਟ! ਇਕ ਹੱਥ ਵਿਚ ਅਟੈਚੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਵਾਲਾ ਪੀਪਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ। ਪੀਪੇ ਦੀ ਕੁੰਡੀ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਇਕ ਡੱਕਾ ਅੜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਚਾਲ-ਚਾਲ ਅਤੇ ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਪੇ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੜਚਨ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਦੱਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ‘ਸੋਸਰੀਕਾਲ ਬਾਈ ਜੀ’ ਆਖਿਆ। ਅਟੈਚੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਫੜ ਲਿਆ, ਪਰ ਪੀਪੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਏਡਜ਼ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਵਾਂਗ ਹੱਥ ਨਾ ਪਾਇਆ। ਚਾਹੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਮੱਕੀਆਂ ਗੁੱਡੇ ਹੀ ਇੱਥੇ ਆਏ ਸੀ, ਪਰ ਐਥੇ ਆ ਕੇ ਸਾਡੀ ‘ਪ੍ਰਜੀਸ਼ਨ’ ਕੁਝ ‘ਉੱਚੀ’ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਚਾਹੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਬੱਧਨੀ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਖੁਦ ਬਿਸਕੁਟ ਕਢਵਾ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਪੀਪੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣਿਆਂ ਸ਼ਰਮ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਿਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਐ! ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਕੀ, ਪਸੂ ਵੀ ਬਦਲ ਜਾਂਦੈ!

‘ਸਾਲ ਗਰਾਮ ਜੀ ਪੈਗ ਲਾਉਗੇ?’ ਸਾਡੇ ਭਾਈਬੰਦ ਨੇ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ। ‘ਲਾਉਗਾ-ਲਾਉਗਾ! ਜਰੂਰ ਲਾਉਗਾ

ਯਾਰ!’ ਪੈਂਗ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗਏ ਵਾਂਗ ਹੀਗਣਾ ਛੁੱਟ ਪਿਆ।

ਭਾਈਬੰਦ ਨੇ ਪੈਂਗ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕੋ ਸਾਹ ਸਿਰੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

‘ਇਕ ਹੋਰ ਪਾ ਯਾਰ-ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਧਰਨ ਵੀ ਗਿੱਲੀ ਨੂੰ ਹੋਈ।’

ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪੈਂਗ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਹ ਵੀ ਧੁਰ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

‘ਚਲੋ, ਚਾਲੇ ਪਾਓ-ਅਸੀਂ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਵੀ ਜਾਣੈ।’

ਗੱਡੀ ਤੁਰ ਪਈ। ਅਜੇ ਅਸੀਂ ਹਾਈਵੇਅ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ‘ਰੋਕੀ-ਰੋਕੀ’ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈਬੰਦ ਨੇ ਵੈਨ ਰੋਕ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿਤੇ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦਿਲ-ਦੁਲ ਨਾ ਘਿਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੋਵੇ? ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਸਫ਼ਰ, ਅਨੀਦਰਾ ਤੇ ਫੇਰ ਬਾਹਰਲਾ ਠੰਢਾ ਮੌਸਮ!

‘ਕੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ?’ ਡਰਾਈਵਰ ਭਾਈਬੰਦ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

‘ਮੈਨੂੰ ਇਉਂ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਔਰ ਮਗਰਲੀ ਕਾਰ ਕੁੜੀ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਐ।’ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤੇ।

ਸਾਰੇ ਹੱਸ ਪਏ।

‘ਇੱਥੇ ਬਾਈ ਜੀ ਕੁੜੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਛ ਕਰਦੀਆਂ-ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ ਈ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ-ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ।’ ਗੱਡੀ ਫਿਰ ਤੌਰ ਲਈ ਗਈ।

‘ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਐ ਬਈ!’ ਉਹ ਖਿੜ ਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸ ਪਿਆ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪੈਂਗ-ਸ਼ੈਂਗ ਲਾਉਂਦੇ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਕੁ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਘਰ ਆ ਗਏ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਜੀ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਦੇ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਭੈਣ ਅਰਥਾਤ ਸਾਡੇ ਭਰਜਾਈ ਜੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀਆਂ ਝੱਲ-ਵਲੱਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਰਮ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਜਾਣਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਮਿੱਤਰ ਵੀ ਕੰਮ ਤੋਂ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੋਤਲ ਕੱਢ ਕੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਹਲਵਾਈ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜੇ ਸਨ। ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਕੁਝ ਦਿਸਿਆ, ਨਬੋੜ ਦਿੱਤਾ।

‘ਸਾਲਾ ਐਥੋਂ ਦਾ ਸਾਗ ਬਕਬਕਾ ਜਿਐ!’ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਮੂੰਹ ਘਸਮੈਲਾ ਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

‘ਵੇ ਕਿਹੜਾ ਸਾਗ? ਸਾਗ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਣਾਇਆ ਈ ਨੂੰ!’ ਸਾਡੇ ਭਰਜਾਈ ਜੀ ਪਿੱਟਣ ਵਾਂਗ ਆਖਣ ਲੱਗੇ।

‘ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਕੌਲੀ ‘ਚ ਪਿਆ ਸੀ-ਉਹ ਕੀ ਸੀ?’

‘ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ! ਵੇ ਮਰ ਜਾਣਿਆਂ! ਉਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਹਿੰਦੀ ਘੋਲ ਕੇ ਰੱਖੀ ਸੀ-ਆਬਦੇ ਸਿਰ ‘ਚ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ!’

ਸਾਰੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਛਿੱਬੇ ਜਿਹੇ ਪੈ ਗਏ।

‘ਕੋਈ ਗੱਲ ਨੂੰ ਭਰਜਾਈ-ਮਹਿੰਦੀ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ-ਅੰਦਰ ਲਾਲੀ ਝਗੜੂ!’ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਹਾਸੇ ਪਾ ਲਈ ਕਿ ਭਰਜਾਈ ਜੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਨਾ ਮੰਨ ਜਾਣ।

‘ਤੂੰ ਉੱਤ ਦਾ ਉੱਤ ਈ ਰਿਹਾ-ਐਥੇ ਆ ਕੇ ਕੀ ਤੂੰ ਲੱਲੂਰ ਲਾਦੇਗਾ!’ ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਡੋਬੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਘਰ ਆ ਗਏ।

ਤੀਜੇ ਕੁ ਦਿਨ ਭਰਜਾਈ ਜੀ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਆ ਗਿਆ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਾਲ ਝੜਦੇ ਸਨ। ਸਿਰ ਵਿਚ ਸਿੱਕਰੀ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਭਰਜਾਈ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਉਣੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ

ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਲੈ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਭੱਜ ਤੁਰੇ। ਅਸੀਂ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਮਗਰ ਮਗਰ ਤੀੜ ਦੇ ਲਈ! ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, ‘ਡਾਕਟਰ ਤਾਂ ਭੈਣ ਦੇਣਾ ਆਪ ਗੰਜੇ-ਮੇਰਾ ‘ਲਾਜ ਉਹ ਸੁਆਹ ਕਰੂ?’ ਸਾਨੂੰ ਹਾਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਆਈ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਯਾਰੀ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਭ ਬੇਅਰਥ! ਆਪਣੀ ਇੱਜ਼ਤ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਫਿਰ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਲੁਆਓ! ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਲੱਤ ਹੀ ਨਾ ਲਾਉਣ, ਅਖੇ ਮੈਂ ਜੱਟ ਪੁੱਤ ਐ, ਸਫ਼ਾਈ ਕਾਰਤੋਂ

ਕਰਾਂ? ਉਸ ਨੂੰ ਪਲੇਸ-ਪਲਾਸ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਲੈ-ਲਾ, ਜਦੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਠੇਰਾ ਲੱਭ ਲਵਾਂਗੇ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਮੰਨ ਗਏ।

ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਰੰਗ ਲਿਆਈ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਬਾਹਰਲੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਟੁਆਇਲਟਾਂ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਸਨ।

ਔਰਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਟੁਆਇਲਟਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟੁਆਇਲਟਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਗੋਰੀ ਚਮੜੀ ਕੰਮ ਦੀ ਹੈ, ਚੰਮ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨਾ ਫੋਰਮੈਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖੋਗਾ, ਉਹ ਉਤਨਾ ਹੀ ਤੇਰੇ ‘ਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋ ਸਕਦੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ‘ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਦੇ ਦੇਵੇ? ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੱਲ ਲੜ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈ। ਸਫ਼ਾਈ ਪੱਖੋਂ ਉਹ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਫੋਰਮੈਨ ਨੂੰ ‘ਖੁਸ਼’ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਟੁਆਇਲਟਾਂ ਲਿਸ਼ਕਾ-ਚਮਕਾ ਕੇ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਟੁਆਇਲਟਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਅਜੇ ਉਸ ਨੇ ਉਪਰਲੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਟੁਆਇਲਟ ਉਪਰ ਬੈਠੀ ਬੁੱਢੀ ਗੋਰੀ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਕੇ ਛੱਤ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਚੁੱਕ ਲਈ,

‘ਨਾਨਸੈਂਸ..! ਯੂ ਫ਼ੱਕ ਔਫ਼...ਯੂ ਬਲੱਡੀ ਬਲੈਕ ਬਾਸਟਰਡ...!’ ਘੰਗਰਾ ਉਪਰ ਧੁੰਦੁੰਦੀ ਹੋਈ ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ-ਕੀ ‘ਲੱਦੇ’ ਲਾ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਲਈ ਰਾਹ ਨਾ ਲੱਭੇ, ਬੋਲੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ‘ਅਲੀ-ਅਲੀ’ ਕਰ ਰਹੀ ਬੁੱਢੀ ਨੂੰ ਠੰਢੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੜਕੇ ਮੁੜਕੀ ਹੋਇਆ ਆਖੀ ਜਾਵੇ, ‘ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਲੀ ਔਰੈਟ, ਟਿਚਨ..! ਹੁਣ ਆਈ ਐਮ ਕਰਇੰਗ ਲੇਡੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸਾਫ਼...! ਆਈ ਨਾਅਟ ਦੇਖਿਗ ਯੂਅਰ ਨੰਗੇਜ...!’

ਭੂਤਰੀ ਬੁੱਢੀ ਗੋਰੀ ਫੋਰਮੈਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਿਆਈ। ਫੋਰਮੈਨ ਨੇ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਬੰਦ ਸੱਦ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਉਲੱਥਾ ਕਰ ਕੇ ਫੋਰਮੈਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਟੁਆਇਲਟਾਂ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਲੇਡੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਟੁਆਇਲਟਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਫੋਰਮੈਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਜਿੱਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੇ ਬੁੱਢੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੰਗੇਜ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਗੱਲ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਟਲ ਗਈ ਅਤੇ ਫੋਰਮੈਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ

‘ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ’

‘ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ’ ਇਕ ਬੜਾ ਹੀ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਸ ਰੁਤਬਾ ਹੈ। ਆਮ ਸਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਸਰਵਣ ਕਰਨਾ ਹੀ ਬੜਾ ਵਡਭਾਗੀ ਸਮਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ‘ਤੇ ਕੀਰਤਨ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ
ਫੋਨ: 510-557-1520

ਕਰਨਾ, ਕਈ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਚੰਗੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੈ।

ਬੈਰੂਨੇ ਮੁਲਕ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੀ ਆਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਦਿਆਂ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪਰਿਕਰਮਾ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸੇ। ਇੱਥੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਇਹ ਕੁਦਰਤਨ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਜਦੋਂ ਗਾਉਣ ਤੇ ਕੋਈ ਮਲੂਰ ਜਾਂ ਬਸੰਤ ਦੀ ਬੰਦਿਸ ਸੁਣੀਏ। ਕੋਈ ਰਾਗ ਕਲਿਆਣ ਜਾਂ ਕਾਨੜਾ ਸੁਣੀਏ। ਕੋਈ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣੀਏ। ਦਸਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਦਭੁਤ ਤਰਾਨੇ ਦੀ ਬੰਦਿਸ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਠੰਡਕ ਪਾਵੇ।

ਪਰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਲੱਗਦਾ ਜਦੋਂ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਵੀ ਸਿੰਘੀਆਂ-ਸਿੰਘੀਆਂ ਕਹਿਰਵੇ ਦੀਆਂ ਬੰਦਸਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ, ਇਹ ਕਹਿ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ‘ਸੰਗਤ ਰਾਗਬੰਧ ਕੀਰਤਨ’ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਰਾਗਬੰਧ ਕੀਰਤਨ, ਗੁਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਮਰਿਯਾਦਾ ਵੀ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਤਰੁੱਟੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਨਾਲ ਖਿਆਨਤ ਹੈ।

ਗੱਲ ਸੰਗਤ ਦੀ ਪਸੰਦ ਜਾਂ ਨਾਪਸੰਦ ਦੀ ਕਦਾਚਿਤ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ, ਇਸ ਕਮਾਲ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਗੇ ਤੇ ਫਿਰ ਕੌਣ ਪਾਉਗਾ।

ਕੌਣ ਗਾਏਗਾ, ਅਲੌਣੀਆਂ?, ਕੌਣ ਪੜਤਾਲਾਂ ਦਾ ਫਰਕ ਦੱਸੇਗਾ?, ਕੌਣ ਤਰਾਨੇ ਅਤੇ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਫਰਕ ਸਮਝਾਵੇਗਾ। ਕੌਣ ਗਾ ਕੇ, ਸ਼ੁੱਧ

ਰਾਗ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਰਾਗ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ ਸਮਝਾਵੇਗਾ?, ਕੌਣ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਮਰਿਯਾਦਾ, ਸ਼ੁੱਧ ਬਸੰਤ ਹੈ ਪੂਰਬੀ ਬਸੰਤ? ਕੌਣ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਮਾਝ ਰਾਗ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਹੀ ਗਾਇਆ ਹੈ? ਕੌਣ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਦਾ ਪੁਰੋਤਰ, ‘ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਿਗੰਬਰ ਪੁਲਸਕਰ’ ਆਸਾ ਰਾਗ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚ ਘੰਟਿਆਂਬੰਧੀ ਬੈਠਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸੇਵਾਦਾਰ, ਜਿਹੜੇ ਇਹਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਲਿਹਾਰ, ਬਲਿਹਾਰ। ਪਰ ਬਾਕੀ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਅਤਿ ਨਿਮਰਤਾ ਸਾਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਕਿ ‘ਭਾਈ, ਇਹ ਪਿਓ ਦਾਦੇ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਤੁਸੀਂ ਸਮਰੱਥ ਹੋ, ਖਜ਼ਾਨਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਓ’ ਵਰਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ, ਕੀਮਤੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਕੋਲ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਦੀਵਾਲੀਆ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ।

ਮੇਰੀ ਫਿਲਮੀ ਆਤਮ-ਕਥਾ

ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ

ਮੁਢਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ

ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਕਾਰ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ (1 ਮਈ 1913-13 ਅਪਰੈਲ 1973) ਲਿਖਾਰੀ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਬਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਤੋਂ ਸਬਕ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਆਹਲਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਲਿਖਤ 'ਮੇਰੀ ਫਿਲਮੀ ਆਤਮ-ਕਥਾ' ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਮੈਂਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੇਕ-ਅੱਪ ਕੀਤਾ ਮੁਖੜਾ ਐਤਕੀ ਉਤਨਾ ਨਹੀਂ ਜਿਹਾ ਜਿਤਨਾ ਪੂਨੇ ਵਿਚ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ, ਲੰਬੂਤਰਾ ਜਿਹਾ ਤੇ ਝੰਵਿਆ-ਝੰਵਿਆ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੀ ਮੇਕ-ਅੱਪ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ? ਜਾਂ ਸੀਜ਼ੇ ਉਪਰ ਲਾਈਟਾਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਿੱਸਾ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਸੀ?

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈਮਿੰਗਟਨ ਰੋਡ ਉੱਤੇ ਮਿਸਟਰ ਭਵਨਾਨੀ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਚੇਤਨ ਨੂੰ ਡਿਨਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਬੁਲਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਆਸ ਹੋਈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮੇਰੀ ਕੁਝ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਖਾਣਾ ਉਹਨਾਂ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਖੁਆਇਆ ਪਰ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਤੇ ਲੈਮਿੰਗਟਨ ਰੋਡ ਵਾਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮੰਨਣਾ, ਮਿਸਟਰ ਸਾਹਨੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਚਿਹਰੇ ਉਪਰ ਉਹ ਭਰਵਾਂ ਸੁਹੱਪਣ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮੈਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਗੈਰੀ ਕੂਪਰ ਵਾਂਗ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਗਏ ਹੋ।"

ਗੈਰੀ ਕੂਪਰ! ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰੀਆ ਫਿਲਮੀ ਹੀਰੋ! ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਸਮਾਨਤਾ ਭਵਨਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਣ ਨਹੀਂ, ਦੇਸ਼ ਜਾਪ ਰਹੀ ਸੀ।

ਮੇਰਾ ਬੜਾ ਦਿਲ ਦੁਖਿਆ ਸੀ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੈਂ ਭਵਨਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਨੱਠ-ਨੱਠ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੀ ਬਾਂਗ ਫੜਨ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਹ ਉਲਟਾ ਮੇਰਾ ਹੌਸਲਾ ਪਸਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਕਿਸੇ ਸੱਚ ਹੀ ਆਖਿਆ ਹੈ: ਕਿ ਤਾਰੀਕੀ ਮੈਂ ਸਾਫਾ ਭੀ ਜੁਦਾ ਇਨਸਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ।

ਉਦੋਂ ਮੇਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਖਤਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਵੀ ਬੜਾ ਕੌਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਜੇ. ਐਨ. ਸਾਹਣੀ, ਮੇਰੇ ਮਸੌਰੇ ਵੀਰ, 'ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼' ਤੇ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲ' ਵਰਗੇ ਉਥੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਦਾਈਏ ਨਾਲ ਇਕ ਖਤ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਚੂਨੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜੋ ਫਿਲਮਿਸਤਾਨ ਸਟੂਡੀਓ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਤੇ ਦੂਜਾ ਬੰਬੇ ਟਾਕੀਜ਼ ਸਟੂਡੀਓ ਦੇ ਪਬਲਿਸਟੀ ਅਫਸਰ ਸ੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਰਾਜ ਅਨੰਦ ਨੂੰ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਚਿੱਤਰ-ਕਥਾ ਲੇਖਕ ਵੀ ਹੋਸੀਅਤ ਵਿਚ ਸਿਖਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ)। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਟੂਡੀਓ ਉਸ ਵੇਲੇ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਦੋਵੀਂ ਥਾਈਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਖਰੁਵਾ ਸਲੂਕ ਹੋਇਆ।

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਬਾਸ ਅਤੇ ਸਾਠੇ ਨੇ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਾ ਰਾਮ ਕੋਲ ਭਿਜਵਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਸਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪੂਨੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ ਕਿਤਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਏ ਸਨ। ਉਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਅੱਬਾਸ ਤੇ ਸਾਠੇ 'ਡਾਕਟਰ ਕੋਟਨੀਸ ਕੀ ਅਮਰ ਕਹਾਨੀ' ਦਾ ਸੀਨੇਰੀਓ ਅਤੇ ਵਾਰਤਾਲਪ ਲਿਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਂਤਾ ਰਾਮ ਜੀ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਉੱਠਣਾ-ਬੈਠਣਾ ਸੀ।

ਪਰ ਇਸ ਦੂਜੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫਰਕ ਸੀ। ਇਕ ਤਾਂ ਸ਼ਾਂਤਾ ਰਾਮ ਆਪ ਬਹੁਤ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਨਾ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਦਗੀ ਸੀ, ਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ। ਬੜਾ ਸਾਹਬਾਂ ਵਾਲਾ ਠਾਠ ਸੀ। ਸਰੀਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੁਅਸਬ ਤੇ ਸੁਡੌਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਿੱਟੀ ਕਮੀਜ਼ ਤੇ ਪਤਲੂਨ ਵਿਚ ਉਹ ਇਤਨੇ ਤਕੜੇ ਤੇ

ਕਦਾਵਰ ਦਿਸ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉੱਗਲ ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਸੁਸ਼ੋਭਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਮਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

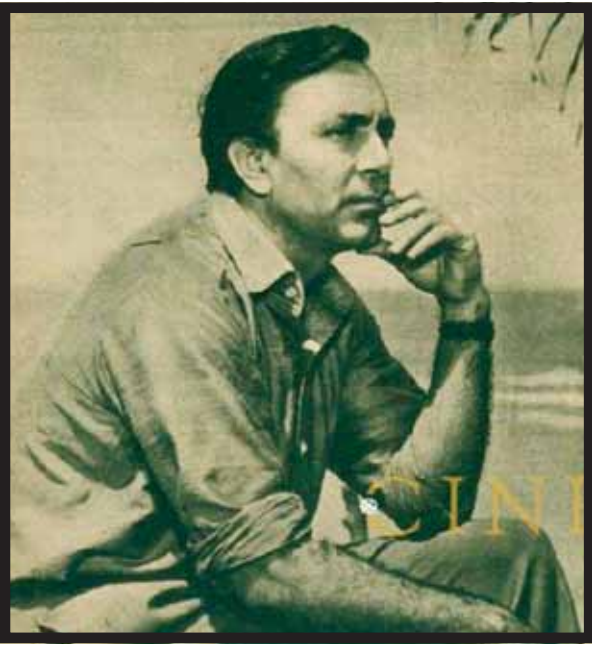
ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿਤਨਾ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਸਾਂ! ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਗਰਾਮ ਤੋਂ ਆਇਆ ਆਸ਼ਰਮ-ਵਾਸੀ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇੱਜ਼ਤ ਵਾਲੇ ਸਲੂਕ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਪਰ ਲੰਡਨੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਕਰਕੇ ਪਰਤੇ ਹੋਏ 'ਐਨਾਊਸਰ' ਨੂੰ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਓਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ? ਪੰਜ-ਦਸ ਮਿੰਟ ਦੀ ਮਿਲਣੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵਿਰਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ, ਤੇ ਅਜ ਤੀਕਰ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਬਸ ਦੂਰੋਂ-ਦੂਰੋਂ ਸਲਾਮ-ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨਵੇਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਖਤ ਲੈ-ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਾਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਤੇ ਫਿਲਮ ਸਟਾਰਾਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਚੱਕਰ ਮਾਰਦੇ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦਿਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਸਕਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਖਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸ ਕਾਗਜ਼ ਜਿਤਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਉਹ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨੌਕਰੀ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਕਲਾਕਾਰ ਬਣਨਾ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਖਤ ਭਾਵੇਂ ਕੰਮ ਆ ਸਕਣ ਪਰ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਆਖੇ ਕਿਸੇ ਅਨਾੜੀ ਨੂੰ ਕੈਮਰੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਸਹੇੜ ਲਏ। ਫਿਲਮੀ ਚੱਕਰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਹਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਕੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਰੱਦਦ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਸੀਬ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਖਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧ ਨਾਸਮਝੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਬੈਠਿਆਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮੀ ਹਸਤੀ ਰੱਬ ਜਿਤਨੀ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਤੇ ਸਰਬ-ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਮਲੂਮ ਹੋਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਸ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਦਦ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਮਦਦ ਦੇਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਮਸਲਿਨ, ਅੱਜ ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ

ਭਵਨਾਨੀ ਸਾਹਬ ਉਪਰ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਣਾ ਮੇਰੀ ਸਰਾਸਰ ਨਲਾਇਕੀ ਸੀ। ਚੁੱਪ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਉਹ ਬੜੇ ਕਾਮਯਾਬ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਬੋਲਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਯੱਕੋ-ਬਾਦ-ਦੀਗਰੇ ਨਾ-ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸਨ, ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੀ ਸੱਜਣਤਾਈ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗੈਰੀ ਕੂਪਰ ਹਾਲੀਵੁਡ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਹੁਸੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ

ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ: ਮੁਢਲੇ ਦੌਰ ਦੀ ਚਿੱਤਾ...

ਪਰ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਗੋਲ-ਮਟੋਲ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਵਿਚਾਰੇ ਨਵੇਂ ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਕ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨੌਕਰਾਂ ਖਾ-ਖਾ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਉਸ ਦਾ ਰਾਹ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਕ ਵਾਰ ਦਾਦਰ ਮੇਨ-ਰੋਡ ਉੱਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਸੇਠੀ ਭਾਪੇ ਨੇ ਵੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਗੁੱਡੀ ਬੜੇ ਕਰੈਕਟਰ ਐਕਟਰ ਉਦੋਂ ਅਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਖਬਰਦਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮੈਨੂੰ ਅਜ ਤੀਕਰ ਯਾਦ ਹਨ: "ਸਕਰੀਨ ਉੱਤੇ ਪਤਲਾ ਆਦਮੀ ਹੋਰ ਵੀ ਪਤਲਾ ਲੱਗਣ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਵਜ਼ਨ ਵਧਾ।"

ਇਹ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਜੋਗੀ ਗੱਲ ਸੀ ਪਰ ਉਸ

ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੌੜੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। "ਮਦਦ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ, ਐਵੇਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਝਾੜਦੇ ਨੇ।" ਮੈਂ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਚੰਗੀ ਨਸੀਹਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ ਨਵੇਂ ਆਏ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਪਰ ਅਫਸੋਸ! ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨੂੰ ਉਹ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ ਕਾਫੀ ਡਿੱਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਕ ਤਾਂ ਬੰਬਈ ਦੀ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਮੈਨੂੰ ਮਾਫਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਟੈਕਸੀ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਤੇ ਮੁੜਕੇ ਵਿਚ ਗੋਤੇ ਮਾਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਅੱਬਾਸ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ, "ਯਾਰ ਤੈਨੂੰ ਬੰਬਈ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿਤਨੇ ਕੁ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਨੇ?"

"ਸੱਤ।" ਉਹਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ। "ਸੱਤ ਸਾਲ!" ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਮਰਦੂਦ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸੱਤ ਸਾਲ ਕੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

"ਤੈਥੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪੁੱਛਾਂਗਾ।" ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਅਖਬਾਰ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁੱਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਭਵਿਖਬਾਣੀ ਕਿਤਨੀ ਠੀਕ ਨਿਕਲੀ! ਅਜ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ 7 ਨਹੀਂ, 23 ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਆਰਥਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੇ ਬੇਬਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਸੀ। ਪੈਸੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਕੀ-ਕੀ ਤਰਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਟਰੇਡਰਜ਼ ਬੈਂਕ ਦੀ ਇਕ ਬਰਾਂਚ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਮੇਰਾ ਕਾਲਜ ਦਾ ਸਹਿਪਾਠੀ ਨਿਕਲ ਆਇਆ। ਗਾਹੇ-ਬ-ਗਾਹੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਬੋਝਾ ਬਹੁਤ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਦੋ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਮੇਰੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿਚ 'ਫਿਰਡਰਫਟ' ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਰੁਪਿਆ ਭਰਨਾ ਮੇਰਾ ਇਖਲਾਕੀ ਫਰਜ਼ ਸੀ।

ਇਸ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਹੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੁੰਆਂ ਨਾਲ ਖੁਹ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਹੀ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੋਡੀਉ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਤਰਜਮੇ - ਮੇਰੀ ਦੌੜ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਤੀਕ ਹੀ ਸੀ, ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਖਾਸ ਕੀ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਫਿਲਮਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ' (ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਚਨਾ - ਫਿਲਮ ਵਿਭਾਗ) ਵਿਚ ਛੋਟੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਲਿਖਣ ਲਈ, ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਵੀ, ਪੂਰਾ ਡੇਢ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਨੌਂਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਕਾਰਡ ਅੰਦਰ ਭੇਜਿਆ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਝਟ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਾਰ ਮੇਰੇ ਸੋਤਰ ਸੁੱਕ ਗਏ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਐਸਾ ਨੌਜਵਾਨ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੀ ਉੱਚੀ ਵਿਦਿਆ ਸਮਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉਹਨੇ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਤ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜ਼ੁਲਫਕਾਰ ਅਲੀ ਬੁਖਾਰੀ ਉਦੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਏਸ ਲਈ ਉਹਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਉਰਦੂ ਤਲੱਫਜ਼ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ, ਤੇ ਏਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਤੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਘਟੀਆ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਸਵਾਲੀ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸਾਂ। ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦਾ ਆਦਮੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਉਹਨੇ ਫੌਰਨ ਮੇਰੀ ਦਰਖਾਸਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਬੋਲ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਏਸ ਕੰਮ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਮਸਾਂ ਮੈਂ ਪੰਜ-ਛੇ ਸੌ ਹੀ ਕਮਾ ਸਕਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਬੋਲਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ...

ਆਪਣਾ ਮੇਕ-ਅੱਪ ਕੀਤਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਚੇਤੇ ਆਉਣ ਲਗ ਪਈਆਂ ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਯੂਸ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਸਚਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਟੂਡਿਓ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਅਜ ਇਮਤਿਹਾਨ ਸੀ। ਫਨੀ-ਦਾ (ਫਿਲਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਫਨੀ ਮਜ਼ਮਦਾਰ) ਉੱਪਰ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਉੱਤੇ ਮੈਂ ਤੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਫੇਰ ਵੀ, ਮੇਰੇ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਉਹ ਮੇਕ-ਅੱਪ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਜਿਹਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਬੱਧਣ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਊਡਰ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਰਹਿ-ਰਹਿ ਕੇ ਸੋਚ ਸਤਾਉਂਦੀ, ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਵਾਲੇ ਐਕਟਰ ਨੂੰ ਚਿੱਟੇ ਦੀ ਥਾਂ ਨੀਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪੁਆ ਕੇ, ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਏਨਾ ਗੋਰਵਾ ਪਲਸਤਰ ਬੱਧ ਕੇ, ਕਿਵੇਂ ਸੁਭਾਵਕ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਆਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੁਭਾਵਕ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਅਸੁਭਾਵਕ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਤੇ ਔਕੜਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਵੀਕਾਰਨਾ ਸਗੋਂ ਅਪਨਾਉਣਾ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੁਲਝੋ ਹੋਏ ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਰਿਆਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੁਭਾਵਕਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਪਰਵਾਹ ਹੋ ਕੇ ਉਵੇਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਮਿਥਦਾ ਸਾਂ ਜਿਵੇਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਭੁੱਲ ਆਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਸੂਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸੈਂਟ ਉੱਤੇ ਗਿਆ। ਖੁਸ਼-ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਕੈਮਰਾ ਲਾਂਗ ਸ਼ਾਟ (ਦੂਰ-ਵਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼) ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰ ਸਕਦਾ ਸਾਂ। ਸੈਂਟ ਉੱਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਏਧਰ ਓਧਰ ਤੁਰ ਫਿਰ ਸਕਦਾ ਸਾਂ, ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਦੇ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਹਿਲਾ ਸਕਦਾ ਸਾਂ।

ਸੀਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ: ਹੀਰੋ ਬਰਾਡੇ ਵਿਚ ਟੋਬਲ-ਲੈਪ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ, ਉਸ ਦਾ ਫੈਸ਼ਨ-ਪ੍ਰਸਤ ਦੋਸਤ, ਮਸਤਾਨੀ ਅਦਾ ਨਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਸਿਰ ਤੋਂ ਹੇਟ ਲਾਹ ਕੇ ਕਿੱਲੀ ਉਪਰ ਸੁੱਟਦਾ ਹਾਂ, ਤੇ ਅਰਾਮ-ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਸਿਗਰਟ ਦੇ ਕਸ਼ ਖਿੰਚਦਾ ਹੀਰੋ ਦੇ ਸਨਾਤਨੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਉਪਰ ਵਿਅੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਵਾਰਤਾਲਪ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਵਾਕ ਬੋਲਣ ਪਿਛੋਂ ਸ਼ਾਟ ਕੱਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਆਖਦੇ ਹਨ, ਨਵੇਂ ਜੁਆਰੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਾਅ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿਧਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਾਟ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇੰਨੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਹੋਣ ਲਗ ਪਈ। ਅਰਾਮ-ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਦਿਆਂ ਹੀ ਮੈਂ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਸਿਗਰਟ-ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਗੋਲ-ਗੋਲ ਛੱਲੇ ਕੱਢਣ ਲਗ ਪਿਆ ਸਾਂ ਜੋ ਬੜੀ ਕਰਤੱਬ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ-ਦੋ ਹੋਰ ਸ਼ਾਟ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੈਮਰਾ ਬੋਝਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮੈਂ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਤੋਂ ਆਏ ਕਲਾਕਾਰ ਲਈ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀ ਖੇਡ ਸੀ। ਚੈਨ ਦੇ ਚਿੱਤੇ ਉਡਾਉਂਦਾ ਮੈਂ ਪਹੁ ਫੁਟਣ ਵੇਲੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ। (ਚੱਲਦਾ)

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ।

Golden State Realty

Real Estate and Loans Under One Roof

ਗੋਲਡਨ ਸਟੇਟ ਰਿਐਲਟੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਤੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਹਾੜੇ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

Ph: 510-304-9292 or 408-666-8279

Anmol Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02062952
Pn: 510 676-3980

Jaswinder (Jassi) Gill
M.Sc (PAU)
CA BRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

Harjot Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02036421
Ph: 408.413.8350

Rakesh Pabla
REALTOR
Lic no: 01507068
Ph: 408.531.5464

Sukhveer (Sukhi) Gill DHMS, Loan Broker CA BRE Lic.#01180969 NMLS# 352095
Ph: 510-207-9067

Purchase Loan and Refinance

15 & 30 Yr Fixed Rates Are Still Better!!! Refinance Now At Zero Cost

Market is hot. Do not wait any more to buy home of your dreams. There are multiple offer situations on all under market homes. Act now before it is too late. Master of winners in multiple offer situation is waiting for your call.

Fremont Office: 86 Pilgrim Loop, Fremont CA 94539
Tel: 510-440-9292

Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings

Punjab Insurance Agency

Auto, Home, Business, Flood Insurance

Kamalpreet Kaur

Broker Lic# 4038599

Ph: 916-391-7447

Sacramento Office: 9299 E Stockton Blvd #30 Elk Grove CA 95624

Visit us @ www.punjabinsuranceagency.com

Sam Chahal

Real Estate Broker

CA Lic. 01504071

Ph: 916-612-5773

ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪਿੜ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ
‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸੰਪਾਦਕ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ

ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਰਸੀ 30 ਅਪਰੈਲ, 2022 ਨੂੰ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ 30 ਅਪਰੈਲ, 2022

ਸ਼ਾਮ 3:00-5:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਡੋਗ ਸਹਿਜ ਪਾਠ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ

at SIKH Religious Society-Palatine Gurdwara

1280, Winnetka Street, Palatine, IL 60067 Phone: (847) 358-1117

ਵੱਲੋਂ: ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ, ਫੋਨ: 847-359-0746